

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

beszámolója

2012

A Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottsága 2013. április 18-i ülésén megtárgyalta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2012. évi beszámolóját és a 31/2013.(IV.18.) számú határozatával egyhangúlag jóváhagyta.

Tartalomjegyzék

1. Az év kiemelt feladatai.....	5
2. Hálózat- és szolgáltatásfejlesztés	7
2.1. Integrációk, fejlesztési feladatok.....	7
2.1.1. Hálózatfejlesztések.....	7
2.1.2. Technológiai fejlesztések	7
2.1.2. Szolgáltatásfejlesztések.....	7
2.2. Üzemszervezés.....	8
2.3. Szolgáltatások alakulása.....	8
3. Központi szolgáltatások	9
3.1. Informatika.....	9
3.1.1. Fejlesztések a hatékonyabb szolgáltatásokért	9
3.1.2. A FSZEK informatikai rendszerének üzemeltetése	9
3.1.3. Könyvtár-informatikai tevékenységek	10
3.1.4. Felhasználóképzés olvasók és munkatársak számára.....	11
3.1.5. Szakmai fórumok, továbbképzések, szakmai gyakorlat.....	11
3.1.6. Statisztikai adatok	11
3.2. Szerzeményezés – feldolgozás	12
3.2.1. Gyűjteményfejlesztés	12
3.2.2. Törlések.....	16
3.2.3. Feldolgozás.....	16
3.3. Üzemeltetés	17
4. Gazdálkodás	18
4.1. Bevételek alakulása	18
4.1.1. Intézményi működési bevételek	18
4.1.2. Működési célú pénzeszközátvétel államháztartáson belülről.....	18
4.1.3. Felhalmozási- és tőkejellegű bevételek.....	19
4.1.4. Támogatások	19
4.1.5. Pénzforgalom nélküli bevételek.....	19
4.2. Kiadások alakulása.....	20
4.2.1. Intézményi működési kiadások alakulása	20
4.2.2. Személyi kiadások és járulékok	20
4.2.3. Dologi kiadások.....	20
4.2.4. Működési célú pénzeszközátadás államháztartáson kívülre	21
4.2.5. Felújítási kiadások.....	21
4.2.6. Intézményi beruházási célú kiadások.....	21
4.2.7. Jelentős feladatvégrehajtások a műszaki területen.....	22
5. Belső ellenőrzés.....	22
6. Humánerőforrás.....	23
6.1. Képzés – továbbképzés - oktatás.....	23
6.1.1. Kulturális szakemberek képzése	23
6.1.2. Segédkönyvtáros képzések.....	24
6.1.3. Felsőoktatási intézmények hallgatóinak szakmai gyakorlata.....	24
6.2. Munkaerőgazdálkodás.....	24
6.3. Javadalmazás és ösztönzés	25
7. Kapcsolatok.....	25
7.1. Intézményi – önkormányzati kapcsolatok.....	25
7.2. Lakossági kapcsolatok.....	26
7.3. Média- és sajtókapcsolatok	26

7.4. Nemzetközi szakmai kapcsolatok	27
7.5. Szakmai rendezvények, hazai és külföldi tanulmányutak.....	27
8. Rendezvények	27
9. Elismerések és kitüntetések.....	28
Központi Könyvtár.....	30
1. Kiemelt feladatok	30
2. Hálózat- és szolgáltatásfejlesztés	30
2.1. Integrációk, fejlesztési feladatok.....	30
2.1.1. Technológiai fejlesztések	30
2.1.2 Szolgáltatásfejlesztés.....	30
2.2. Strukturális változások	31
2.3. Üzemszervezés	31
3. Központi szolgáltatások	31
3.1. Informatika	31
3.2. Szerzeményezés – feldolgozás	31
3.2.1 Szerzeményezés - állománygazdálkodás	31
3.2.2 Feldolgozás.....	33
3.3. Üzemeltetés	33
4. Gazdálkodás	33
4.1 Bevételek alakulása	33
4.2. Pályázatok – támogatások	34
5. Belső ellenőrzés.....	34
6. Humánerőforrás.....	34
6.1. Képzés - továbbképzés –oktatás.....	34
6.2. Munkaerőgazdálkodás.....	34
7. Kapcsolatok.....	35
7.1. Intézményi – önkormányzati	35
7.2. Média- és sajtókapcsolatok	36
7.3. Nemzetközi szakmai kapcsolatok	36
7.4. Szakmai rendezvények, hazai és külföldi tanulmányutak.....	36
8. Rendezvények	36
9. Használat, látogatások.....	37
1. régió.....	40
1. Kiemelt feladatok	40
2. Hálózatfejlesztés.....	41
2.1. Integrációk, fejlesztések	41
2.2. Strukturális változások	41
2.3. Üzemszervezés	41
2.4. Felújítás	41
3. Központi szolgáltatások	41
3.1. Informatika	41
3.2.Szerzeményezés és feldolgozás.....	42
3.3. Üzemeltetés	42
4. Gazdálkodás	43
4.1. Bevételek.....	43
4.2. Kiadások.....	43
4.3. Pályázatok - támogatások.....	43
5. Belső ellenőrzés.....	44
6. Humánerőforrás.....	44
6.1. Képzés - továbbképzés –oktatás.....	44

6.2. Munkaerőgazdálkodás.....	44
7. Kapcsolatok.....	44
7.1. Intézményi kapcsolatok.....	44
7.2. Lakossági kapcsolatok.....	45
7.3. Média- és sajtókapcsolatok.....	45
8. Rendezvények – programok.....	45
9. Használat, látogatások.....	48
2. régió.....	49
IV., VI., VII., XIII., XIV., XV., XVI. kerületek.....	49
1. Kiemelt feladatok.....	49
2. Hálózatfejlesztés.....	50
2.1. Integrációk, fejlesztések, felújítások.....	50
2.2. Üzemszervezés.....	50
3. Központi szolgáltatások.....	51
3.1. Informatika.....	51
3.2. Szerzeményezés és feldolgozás.....	52
3.3. Üzemeltetés.....	53
4. Gazdálkodás.....	53
4.1. Bevételek alakulása.....	54
4.2. Kiadások alakulása.....	54
4.3. Pályázatok, támogatások.....	54
5. Belső ellenőrzés.....	55
6. Humán erőforrás.....	55
6.1. Képzés – továbbképzés – oktatás.....	55
6.2. Munkaerőgazdálkodás.....	56
6.3. Fluktuáció.....	57
7. Kapcsolatok.....	57
7.1. Intézményi – önkormányzati.....	57
7.2. Lakossági kapcsolatok.....	58
7.3. Média- és sajtókapcsolatok.....	58
7.4. Szakmai rendezvények, tanulmányutak.....	59
8. Rendezvények – programok.....	59
3. régió.....	61
1. Kiemelt feladatok.....	61
2. Hálózatfejlesztés.....	62
2.1. Integrációk, fejlesztési feladatok, felújítások.....	62
2.2. Strukturális változások.....	63
2.3. Üzemszervezés.....	63
3. Központi szolgáltatások.....	63
3.1. Informatika.....	63
3.2. Szerzeményezés és feldolgozás.....	63
3.3. Üzemeltetés.....	65
4. Gazdálkodás.....	65
4.1. Bevételek alakulása.....	65
4.2. Kiadások alakulása.....	65
4.3. Pályázatok – támogatások.....	65
5. Belső ellenőrzés.....	66
6. Humán erőforrás.....	66
6.1. Képzés – továbbképzés – oktatás.....	66
6.2. Munkaerőgazdálkodás.....	66

6.3.Fluktuáció.....	66
7. Kapcsolatok.....	67
7.1. Intézményi - önkormányzati.....	67
7.2. Média- és sajtókapcsolatok	67
7.3. Lakossági kapcsolatok.....	67
7.4. Szakmai rendezvények, tanulmányutak	68
8. Rendezvények – programok.....	68

Szakmai beszámoló 2012.

A 2012. évi munkát alapvetően meghatározta az a tény, hogy a fenntartó Fővárosi Önkormányzat összesen 120.500.000 Ft-tal csökkentette a támogatást. Ez a jelentős összeg azonban lényegesen kevesebb volt, mint az eredetileg tervezett. A város vezetésének és a képviselőtestületnek a kedvezőbb döntése hozzájárult ahhoz, hogy a FSZEK 2012-ben megőrizte működőképességét és szolgáltatásai színvonalát.

1. Az év kiemelt feladatai:

- A támogatás csökkentése további kényszerű intézkedéseket kívánt az intézmény vezetésétől. Az ennek keretében meghozott döntések – melyek közül legkellemetlenebb hatása a gyarapítás átmeneti erőteljes redukálásának volt (82, 5 %- kal csökkent az állománygyarapításra fordítható keret), - különösen az első félév munkáját tették nehezzé. A karbantartási kiadások jelentős visszafogása ugyancsak befolyásolta a munkát.
- Az év során a nehezedő működtetés miatt szolgáltatás-átalakítási kényszerprogramot készítettünk elő, amely magában foglalta a nyitvatartási idő csökkentését, könyvtárak esetleges bezárását és a létszámcsökkentést. Ez jelzi, hogy a FSZEK 2006-tól végzett racionális gazdálkodása, az erőforrások átcsoportosítása, a tartalékok mozgósítása 2012-ben elérte a kritikus pontot. A könyvtár amely az utóbbi közel másfél évtizedben jelentős teljesítményt mutatott, nem képes további elvonásokat kényszerlépések nélkül kezelni. Szerencsére ezekre nem került sor.
- A második félév változást hozott azzal a döntéssel, hogy a könyvtár megkapta a 2011. évi pénzmaradványát. Ennek köszönhetően növelhettük a dokumentumokra, működéshez szükséges anyagok vásárlására szükséges forrásokat. A dolgozók január 1-ig visszamenőleg megkapták az Erzsébet-utalványt.
- A kényszerű anyagi helyzetben több kezdeményezésünk született saját bevételeink növelésére:
  - Az egyik ilyen volt a ruhatár ingyenességének megszüntetése valamennyi könyvtárban. A szeptemberben bevezetett rendszer jelentős ellenállást váltott ki a használókból. Többen levélben, beadványban fejezték ki nemtetszésüket. A FSZEK vezetése mérlegelni kényszerült, hogy mennyiben járul hozzá ez a döntés az intézmény presztízsének csökkenéséhez. Így október második felében kénytelenek voltunk ezt a fizetős szolgáltatást ismét ingyenessé tenni.
  - A második elképzelés a regisztrációs eljárási díj bevezetése volt, azonban erre már nem került sor, mert a jelenlegi kulturális törvénnyel nem lehetett megfeleltetni. A Használati Szabályzat tartalmazza azokat a jogforrásokat, amelyek alapján a könyvtár ellentételezés nélkül köteles kedvezményeket adni. Ezek azonban jelentős bevételkiesést jelentenek (16 éven aluliak és 70 éven felüliek ingyenes beiratkozása, valamint különböző kedvezmények, amelyek törvényekben és rendeletekben teszik lehetővé a térítés nélküli könyvtárhasználatot).
- Megállapítható, hogy a könyvtár saját bevételeit új lehetőségekkel nem tudja növelni. Mindenesetre ez a kísérlet azt bizonyította, hogy az olvasók, a használók fizetőképes kereslete csökken.

- A 2012-es év kiemelkedő programjai:
  - Januárban a IV/1. Király utcai könyvtár ebben az évben is megrendezte a Magyar Kultúra Napja alkalmából az *Éjszaka a könyvtárban* programját, melynek keretében színházi előadás és jazz koncert, valamint játékok és kedvezményes beiratkozás várták az olvasókat.
  - Februárban a *Göncz Művek* című kiállítással köszöntöttük a 90 éves Göncz Árpád író-műfordítót a Központi Könyvtárban.
  - 2012-ben a FSZEK koordinálta országosan az Informatikai és Könyvtári Szövetség márciusi Internet Fiesta országos programját *Munka és tanulás a neten* címmel.
  - Kiemelkedő kiállítással tisztelegtünk Örkény István írói munkássága előtt születésének 100. évfordulóján.
  - A Lett Nagykövetséggel közösen szerveztük *A csend zenekara* címmel Anita Paegle meseillusztrátor kiállítását és személyes látogatását.
  - Júniusban a XXII/3. Budafoki Könyvtárban került megrendezésre a *Babaolvasó Országos Szakmai Nap*.
  - *Az emberi élet fordulópontjai – a zarándoklat hatása* címmel szintén a XXII/3. Budafoki Könyvtárban kerekasztal beszélgetéssel egybekötött grafikai- és fotókiállítás-megnyitó volt júliusban, melynek előadói között szerepelt Schmittné Makray Katalin is.
  - Az Izraeli Nagykövetséggel együttműködve augusztusban megrendeztük az *Izrael legjobb gyerekönyv-illusztrációi*, valamint *Zsidó kéziratok és kegytárgyak* tárlatokat.
  - A Zsidó Nyári Fesztiválhoz kötődő program volt az előbbi kiállítások mellett az Ámosz Oz író *Szeretetről, sötétségről* című könyvéhez kapcsolódó irodalmi beszélgetés.
  - Szeptemberben a Központi Könyvtár szerepelt a Kulturális Örökség Napja alkalmából ingyenesen látogatható intézmények között.
  - Szintén szeptemberben került sor a Laterna Magica szervezettel közösen megrendezett *A bizánci könyvkötés művészete* című kiállításra.
  - A Magyar Népmese Napjához több könyvtárunk is kapcsolódott különböző rendezvényekkel
  - Gazdag programot kínáltunk az Országos Könyvtári Napok keretében, amelynek fő témája az *Aktív időskor* volt.
  - Kiemelt programot is szerveztünk a Goethe Intézettel közösen, Herta Müller Nobel-díjas, Németországban élő írónő életútját bemutató kiállítással. Az év legnagyobb eseménye azonban kétségtelenül Herta Müller személyes látogatása és nagyszerű estje volt a könyvtárban.
  - A Márai-pályázat keretében városszerte több irodalmi est megvalósítására is lehetőségünk nyílt .
- A Márai program második ütemében jelentős, 12.000.000 Ft-os támogatás kapott a FSZEK. 4998 dokumentumot (könyv és hangoskönyv) rendeltünk. A dokumentumok október végén érkeztek be, állományba vételük 2013-ban történik.
- A megyei könyvtári rendszer fenntartói változásai a FSZEK-et nem érintették.

2. Hálózat- és szolgáltatásfejlesztés

2.1. Integrációk, fejlesztési feladatok

2.1.1. Hálózatfejlesztések

- 2012-ben sor került a X/4. Kőbányai Könyvtár felújítására, melyhez Budapest Főváros Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alap és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár összesen 58 millió forint forrást biztosított. A beruházás lehetővé tette a könyvtár megváltozott olvasói igényekhez igazodó korszerűsítését. A Jakab Csaba belsőépítész tervei alapján megvalósított átalakítás lehetővé tette a gyermekrészleg és a felnőtt kölcsönzötér alapterületének bővítését, az internetes hozzáférések számának növelését, új számítógépes oktatóterem kialakítását. A teljes körű felújítás végeredményeként egy minden részében megújult, korszerűsített könyvtár áll a látogatók rendelkezésére.
- Megkezdődött az új Nagytétényi Könyvtár (XXII/1.) létesítése új helyszínen, a Tétényi Zsidó Imaházban.
- Az Andrássy úti és a Kertész utcai könyvtárak (VI/1. és VII/3.) integrációja továbbra is holtpontra állt: így a tervezett egyesítés a következő évre tolódot.
- Ismét terveztük a XIV. kerületben könyvtári integrációval megoldani a XIV/2. Bosnyák utcai egység kiköltöztetését a jelenlegi lakóházból, de nem sikerült megfelelő ingatlant találni.

2.1.2. Technológiai fejlesztések

- A Központi Könyvtárban az RFID önkiszolgáló kölcsönzési és állományvédelmi rendszer továbbfejlesztéséhez kapcsolódóan átalakítottuk a beléptetőrendszert. A beléptető kapuk működésbe állításával párhuzamosan átszerveztük a munkarendet. A kiléptető lopásgátló jelzője miatt a leltárhány csökkent, a regisztrált belépés következtében az olvasótérben eddig gyakori lopások száma minimalizálódott.
- 2011-ben megtörtént a TEXTAR rendszerű szakirodalmi adatbázisok – irodalmi-, szociológiai-, várostörténeti bibliográfiák, mesebibliográfia – retrospektív anyagainak konverziója a Corvina tesz adatbázisába. 2012-ben elvégeztük a teszteléseket és javításokat. Néhány apróbb javítás után a Budapest bibliográfia adatállománya áttöltésre került az éles rendszerbe. Az Irodalmi bibliográfia és a Szociológiai bibliográfia még betöltésre vár, 2012-ben többszörre teszteltük, s a 2011-eshez képest is igen jelentős változtatásokat kértünk. A tartalmi feltárást biztosító teaurusz, a Köztaurusz (közös teaurusz) Corvinába töltése sajnos tovább halasztódik.
- Digitális állományok kezelése: a növekvő digitális képállomány biztonsági mentésében a mobil adathordozókról átálltunk a távoli gépeken történő másolati táruk használatára

2.1.2. Szolgáltatásfejlesztések

- Elindítottuk a Kossuth Kiadótól beszerzett e-könyvek szolgáltatását. Mivel az e-könyvek jogvédelmi okból csak helyben használhatók, a szolgáltatást jelenleg csak kevesen veszik igénybe.
- Tárgyalást indítottunk a Digitalbooks e-könyveket forgalmazó céggel az e-book-kölcsönzés lehetőségéről. Megállapodás esetén a szolgáltatás 2013-ban indítható.

- Nagyon népszerű a folyóiratkölcsonzés a XIV/2. Bosnyák utcai könyvtárban. A vonalkódgyártás nehézségeinek megoldása után a Corvina SER moduljának segítségével több könyvtárunkban is elindulhat ez a szolgáltatás.
- 2012 végétől előfizettünk az EBSCO Discovery Service szolgáltatására, amely valamennyi adatbázisunk használatát (beleértve a könyvtár katalógusát és saját adatbázisait, internetes bibliográfiáit is) egy felületen teszi lehetővé. Ezzel az adatbázisok eddigieknél is nagyobb kihasználtságát reméljük elérni.
- A Központi Könyvtár „Jogi olvasó” gépein, valamint tagkönyvtárak egyes munkaállomásain a NAV Java alapú nyomtatványkitöltő programját is elérhetik az olvasók (AbeJava, nyilvános üzemmódban).

2.2. Üzemszervezés

- Könyvtáraink közül több úgy döntött, hogy a forgalom és bevételkiesés elkerülése végett nyáron nem zár be. Komoly munkaerőszervezést igényelt, hogy a kötelező szabadságok is kiadhatóak legyenek, ugyanakkor a könyvtárak is üzemelhessenek.
- Szintén általánossá vált valamennyi könyvtárunkban a régió belüli „átjárhatóság”: egyes feladatokat, programokat az arra alkalmas könyvtáros több könyvtárban is megvalósít. Így egyenletes színvonalon magasabb szintű és hatékonyabb szolgáltatást tudtunk biztosítani a látogatók részére. (Így végezte pl. a 3. régió egy „leltározó team” létrehozásával könyvtárainak bezárás nélküli leltározását.)

2.3. Szolgáltatások alakulása

- A beiratkozott olvasók száma 2012-ben stagnálást mutat. Ez részben magyarázható az ezévi viszonylag sok munkaszüneti/zárvatartási nappal, részben a már említett év eleji kritikus működési feltételekkel, amely minden erőfeszítésünk ellenére természetesen kihatott a szolgáltatásokra. A forgalmat jelentősen befolyásolta az is, hogy a hálózat legnagyobb egysége, a X/4. Kőbányai Könyvtár nyolc hónapon keresztül felújítás miatt zárva volt.
- A beiratkozott olvasók és kölcsönzött dokumentumok tekintetében a 14 éven aluli használók számának enyhe növekedése tapasztalható. Ennek oka az, hogy az ingyenes gyermekjeggyel egyre több felnőtt kölcsönöz saját használatra könyveket.
- A több könyvtárra érvényes teljes árú tagság csökkent. Csekély mértékben növekedett viszont a gyermekolvasók száma, valamint a Központi Könyvtárban a regisztrált használók száma. Ez az általános gazdasági helyzettel magyarázható, hiszen mindkét típus ingyenes.
- A dokumentumkölcsonzések számának stagnálására elsősorban az AV-dokumentumok kölcsönzésének további visszaesése a magyarázat, 2010-hez képest valamennyi könyvtárunkban csaknem felére esett a forgalmuk.
- A távhasználatok számának látszólag jelentős csökkenését a korábbi portál átalakítása, szerkezetének használóbarátabbá tétele okozza. Mivel az adatbázisok a főlapról közös menüpontból érhetőek el, az egyes adatbázisok külön-külön használata a korábbi évek statisztikáival ellentétben nem jelenik meg az idei mérőszámokban.
- Az Országos Dokumentumellátó Rendszer-beli forgalom jelentős (29 %-os) visszaesése a finanszírozás szüneteltetése miatti szolgáltatáskiesésnek tudható be. 2012. április és október között a könyvtár önköltséges alapon szolgáltatott, az olvasóknak a postaköltséget téríteni kellett.
- Nem csökkent azonban a hálózaton belüli átkölcsönzések száma: valamennyi kerületi könyvtárunk jelentősen támaszkodik erre a szolgáltatásra.

- A Központi Könyvtárban tovább folytattuk a külföldi továbbtanulás lehetőségeiről való tájékoztatást. A tájékoztató anyagok választékát tovább bővítettük a 2012-es Educatio kiállításon megjelent külföldi egyetemek és magyar felsőoktatási intézmények kiadványaival.
- Megrendelt adatbázisaink közül a használat szempontjából kiemelkednek az EBSCO adatbázisok (Academic Search Complete, Masterfile Premier, ERIC, Newspaper Source Plus, Business Source Premier stb.) Összességében 8235 belépés és 734459 keresés zajlott az év folyamán. A keresések száma jelentősen, mintegy háromszorosára emelkedett az előző évhez képest. A többi külső adatbázis használata megfelelő mértékű.

3. Központi szolgáltatások

3.1. Informatika

2012-ben az osztály átszervezésére került sor, egyrészt több munkatárs távozott, másrészt az eddigi osztályvezető lemondott, így pályázatás útján novembertől új vezető került az osztály élére. Az osztályon belül egy könyvtár-informatikai fejlesztési csoport alakult 4 fővel.

3.1.1. Fejlesztések a hatékonyabb szolgáltatásokért

A Központi Könyvtárban bevezettük az RFID alapú beléptetést és ruhatár-használatot is támogató alrendszert, így a ruhatárat csak beiratkozott olvasó veheti igénybe.

3.1.2. A FSZEK informatikai rendszerének üzemeltetése

- A központban LAN felügyeletet, tűzfalrendszert, 51 telephelyünkön az Internet-szolgáltatást külső szolgáltatókkal együttműködve biztosítottuk (outsourcing).
- A portál-szerver üzemeltetését külső partnerünk saját serverparkjából biztosította.
  - A könyvtárak csatlakoztatása a világháléhoz a SZTAKI felügyeletével történik, különféle internet-előfizetésekkel (NIIF Intézet, UPC, T-Com). Az Internet-szolgáltatás 98,81 %-os volt.
- Hálózat korszerűsítések
  - A Központi Könyvtárban a core (gerinchálózati) switch cseréjének megtervezése és az új berendezés közbeszerzési eljárásban történő beszerzése. (Az üzembe helyezés 2013. elején történik meg.)
  - Tagkönyvtárakban aktív eszközök cseréjével szeparált hálózatok (VLAN) kialakítása, vezeték nélküli hálózati eszközök integrálása (25 helyen 4 758 jelszóval 10 773 kapcsolódás, 4 982 óras használat).
- A központi szolgáltatások biztosítása érdekében 35 db szervert üzemeltettünk:
  - Tűzfal és tartományi szerverek, vírusvédelem és spam-szűrés, IP-telefonok vezérlése, Corvina-kliensek, ügyfélfhívó, levelező szerver, rendszer-felügyelet, adatbázis-szerverek, fájl-szerver.
- Munkatársaink bejelentéseit Hibajegy rendszerünkben fogadtuk. Segíteni, munkájukat támogatni távolról (950 db) illetve a helyszínen tudtuk (400 alkalom). Emellett kb. 1 300 alkalommal adtunk szoftveres támogatást telefonon.
- Új munkaállomásokat, monitorokat, blokknyomtatókat, helyeztünk üzembe, felújítások formájában eszközöket, számítógépeket cseréltünk (főleg a Windows XP → Windows 7 átállás érdekében). A hibás vagy elavult eszközöket leselejteztük, szervizbe főleg számítógépeket és monitorokat kellett küldenünk.

- **Beszerezések**
  - Egy alkalommal került sor nyílt közbeszerzési eljárás kiírására, négy alfejezetben. Egyik részét megtámadták, melynek következménye a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti megjelenés volt.
  - Decemberben csatlakoztunk a központosított közbeszerzéshez, melynek szakmai bonyolítását végeztük (árajánlatkérések, tárgyalás cégekkel, konfiguráció összeállítása).
  - A Budapest Gyűjtemény digitalizált fotói számára NAS egység szereztünk be és helyeztünk üzembe
  - Egyéb beszerzések: vírusvédelmi szoftver 1 évre, RFID eszközök az olvasói beléptetéshez.
- Vonalkódokat nyomtattunk (olvasók, példányok), felülvizsgáltuk a tartományi rendszerünket és a kapcsolódó vírusvédelmet. Folyamatosan monitoroztuk a tartományi szervereket és elemeztük a naplófájlokat.
- Megtörtént a mentő szerverek és mechanizmusok felülvizsgálata, a beállításokban megbújó hibák kiszűrése és körvonalaztuk a 2013-ban megvalósítandó új adatmentési algoritmusok hardver és szoftver igényeit.
- Folyamatos igényt támasztott felénk az újonnan bevezetett RFID alrendszer felügyelete is, valamint a gazdasági-ügyviteli rendszer üzemeltetésében is sok segítséget nyújtottunk.
- A tagkönyvtári rack szekrények átrendezése, valamint UPS-ek beépítése is zajlott, továbbá folytattuk az áttérést a „Handy Café” időadó és mérő szoftverre.

3.1.3. Könyvtár-informatikai tevékenységek

a. Corvina integrált könyvtári rendszer (IKR) gondozása

- Folyamatos feladatot jelentett a rendszeradminisztrációs feladatok elvégzése, a különféle egyedi lekérdezések definiálása. Negyedévente lekérdeztük és konvertáltuk a MISZJE számára kötelezően nyújtandó kölcsönzési adatokat.
- Outsourcing partnerünkkel (e-Corvina) havi egy alkalommal személyes egyeztetést folytattunk a verziókövetésről és a fejlesztések készültségi állapotáról.

b. Corvina IKR fejlesztések támogatása

- Leteszteltük és véleményyeztük az új riport-modult.
- Központosított folyóirat kezelés: tanfolyamokat (négy alkalom) szerveztünk, használói útmutatót készítettünk. A modul bevezetésének informatikai akadályja nincs.
- Leteszteltük és előkészítettük a digitalizáló (Scan) almodul használatát. A modul használói kézikönyvét és belső használati útmutatót készítettünk.
- IKR alkalmassá vált a mellékletes dokumentumok kezelésére, használati útmutató készült a kölcsönzési csomagok kezelésére. A szolgáltatáskezelést vezérlő modul (ruhatár, internet-használat, fénymásolás) specifikációját véleményyeztük, majd az elkészült programrészt teszteltük. Bevezetésre került a ruhatár-használat támogatása.
- Az önkiszolgáló kölcsönzéshez igazítottuk az FMH olvasók és példányok kezelését.
- Felszólító-levelek kezelése az AdActa és Corvina IKR integrálásával elkészült, tesztelése megtörtént.

c. Belső és külső kommunikáció

- 32 féle szakmai levelező listát moderálunk, 375 email-postafiókot gondozunk.
- A szakmai munkacsoportok elsősorban online működtek (honlap, CIRC, referens)
- Honlap szerkesztési feladatokat láttunk el és a honlap-szerkesztők munkáját is támogattuk.

d. Könyvtári statisztikák

- Jelentésekhez szükséges statisztikai táblázatok összeállítása, havi jelentésekhez alapadatok szolgáltatása.
- Éves állomány- és kölcsönzési statisztika biztosítása. MISZJE számára irodalmi művek és kották kölcsönzésére vonatkozó információk legyűjtése, adatok átadása.

3.1.4. Felhasználóképzés olvasók és munkatársak számára

- Új munkatársak számára személyes honlap-szerkesztési konzultációt tartottunk öt alkalommal.
- Öt alkalommal periodika-modul használati tanfolyamot szerveztünk (a modul bevezetésének lehetőségei).
- Informatikai háttér biztosítása segéd könyvtáros képzésekhez, a központban szervezett rendezvényekhez (120 alkalom). Az oktatóteremben 71 tanfolyam/konzultáció zajlott (egyedi adatbázisokhoz hozzáférés, igény szerint szoftverek telepítése, eltávolítása).

3.1.5. Szakmai fórumok, továbbképzések, szakmai gyakorlat

- 1 fő vett részt McAfee biztonsági szoftver alkalmazása tanfolyamon, 1 fő előadást tartott a Networkshop 2012 konferencián. Részt vettünk a HungarNet egyesület éves közgyűlésén, a Budapesti Könyvfesztiválon.

3.1.6. Statisztikai adatok

- FSZEK géppark 2012. december 31-én

2012.12.31-i összesítés	pultos	helyi használat	opac	internet	Jaws	e- olvasó	oktatás	iroda	Össz.
1.RÉGIÓ ÖSSZ.	58	6	26	100	5	7	2	16	220
2.RÉGIÓ ÖSSZ.	56	11	21	86	5	16	11	17	223
3.RÉGIÓ ÖSSZ.	58	2	13	89	3	7	7	12	191
Központi Könyvtár	41	52	45	21	3	20	24	78	284
Központi szolgáltatások, ügyvitel		39						107	146
Összesen:	213	110	105	296	16	50	44	230	1 064

- 2012. évi országos statisztikába javasolt adatok

2012. évi országos statisztikába javasolt adatok	
számítógépszám	1 064
hálózatból internet	954
nyilvános a használóknak	577
nyilvánosból internet	406

- Olvasói laptophasználat (wifi) adatai

Összesített adatok	Kapcsolódás	Perc
Tagkönyvtárak (12 hely)	10 773	298 924
Központi könyvtár	8 223	244 854
Összesen:	18 996	543 778

3.2. Szerzeményezés – feldolgozás

- Könyv- és folyóiratbeszerzésre közbeszerzési eljárásokat kezdeményeztünk, végeztük az előkészítő és adminisztrációs munkákat. Mindkét kiírás eredményes volt, a 2013-ban megjelenő könyvek beszerzésére kiírt pályázat nyertes ajánlattevője a Könyvtárellátó Nonprofit Kft, a 2013-ban megjelenő könyvekre 40,2% kedvezményt ad. A belföldi folyóiratok nyertes ajánlattevője a Magyar Posta Zrt, a külföldi folyóiratok szállítója a következő évben a SUWECO lesz.
- Az adatbázisok beszerzésére a kiadóktól árajánlatokat kértünk, a Központi Könyvtár osztályvezetői, a kiadók, szolgáltatók részvételével adatbázis ismertetőket szerveztünk, kapcsolatot tartottunk a külföldi kiadókkal/szolgáltatókkal és az EISZ-szel.
- Továbbra is folytattuk a Corvina ACQ és a SER modulok új verzióinak tesztelését. Napi rendszerességgel részt vettünk a perlési árak felülvizsgálatában illetve az árazásban. Folyamatosan végezzük az állománygazdálkodással járó feladatokat.

3.2.1. Gyűjteményfejlesztés

- Az adatbázisba 2012.01.01 – 2012.12.31. között 75.822 db dokumentum került be 220.172.401,- Ft értékben, a B kisnyomtatvány csoportos naplóba 11706 darab kisnyomtatvány került bevezetésre 2.986.135,- Ft értékben.
- A teljes gyarapodás **87.528** darab, **223.158.536,- Ft** értékben.
- Az adatbázisból **93.907** dokumentumot töröltünk **93.076.474,- Ft** értékben.
- A FSZEK állományában lévő dokumentumok darabszáma 2012. december 31-én:

3.234.548 db

A leltári állomány példánytípusok szerinti megoszlása a következő:

Könyv	2259281
Időszaki, sorozat	103904
Mikrofilm	4365
Nyomtatott zenei dokumentum	54844
Kartográfiai dokumentum	5895
Oktatócsomag	5418
Nyelvi CD	1099
Hangzó CD	113103
Audio-kazetta	4457
Bakelit lemez	10212
Hangoskönyv különféle hordozón	17388
DVD	43871
VHS	8743
Diafilm	1949
Grafika, metszet	1749
Képdokumentum	5552
CD-ROM	8283
E-könyv	121
Kisnyomtatvány, plakát, fotó	584314
Összesen	3 234 548

a. Állománybeszerzési keret alakulása

- 2012-ben dokumentum beszerzésre összesen **171.997.598** forintot költöttünk, megoszlása a következő:

	Előirányzat, támogatás, pályázat, bevétel összesen (ezer Ft)	Felhasznált összeg (ezer Ft)
Könyv	101.100	106.879
Folyóirat	34.000	31.782
Kotta	2.000	1.992
CD + hangoskönyv	3.500*	2.790
DVD	8.400*	7.187
Egyéb (elektr. dia, kisnyomtatvány, CD- ROM)	19.178	21.368
Összesen	168.178	171.998

* = az éves bevétel 70%-a, tervezett összeg.

- 2012. április végéig a gyarapítás visszafogott volt, a Fővárosi Közgyűlés zárta az intézményi működési kiadási előirányzat 10%-át, aminek következtében 82,5%- kal csökkent az állománygyarapításra fordítható keret. A zárolás feloldása után májustól állt rendelkezésre a tervezett keret, az érdekeltségnövelő támogatást júniusban kaptuk meg.
- Az érdekeltségnövelő támogatás 2012-ben 23.178.000, - Ft volt.
- A leírt okok miatt az első félévre előirányzott gyarapítási összeget nem tudtuk elkölteni. (A könyv féléves beszerzési keretének 67,8%-át költöttük el, a CD keret: 36,4%-át, a DVD keret: 59,0%-át, a HK keret: 93.3%-át használtuk fel.) A második félévre ezért több pénz jutott, a beszerzések túlnyomó részére év végén került sor.
- **Támogatások, pályázatok**
  - A Márai-program II. fordulójában 12.000.000 Ft keretösszegben rendelhattunk könyveket és hangoskönyveket, 4998 dokumentumot (könyv és hangoskönyv) rendeltünk. A dokumentumok október végén érkeztek be, állományba vételük 2013-ban történik.
  - A Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet I. és III. objektumai számára 310 db könyvet és 75 db DVD-t vásároltunk 600.744.- Ft értékben a Könyvtári Szakmai Kollégiumtól kapott támogatásból.
  - Nemzetiségi dokumentum beszerzésére az OIK közvetítésével 500.000 forintot kaptunk, 234 dokumentumot vásároltunk a Központi Könyvtár és a XXIII/1., Grassalkovich úti könyvtár számára.
  - A British Counciltől dokumentumbeszerzésre 90.000.- Ft-ot kaptunk, az összeg felét költöttük el 2012-ben, 12 db dokumentumot vásároltunk.

b. Könyvbeszerzés

Vásárlás

Könyvbeszerzésre 2012-ben 106.879.170 forintot fordítottunk.

- **Belföldi könyv**
  - A 2012-ben megjelenő magyar nyelvű könyvek beszerzésére kiírt közbeszerzési pályázatot a Lira Könyv Zrt nyerte. Tőlük **58.761** darab könyvet vásároltunk nettó 95.693.667,- Ft értékben. A keretszerződés ideje alatt beszerzett könyvek nettó átlagára: 1628,- Ft.
  - A nem kötelező kiadók kiadványait, ill. a pótlandó könyveket főleg a Shopline-webáruházról szereztük be, 1200 db könyvet vásároltunk 1. 966.100.- Ft értékben, de vásároltunk a Fókusz Könyváruházban is 581 példányt, 1.325.008.- Ft értékben.
- **Külföldi könyv**
  - Az idegen nyelvű szakkönyvek beszerzését 2012-ben is a Prospero Kft. bonyolította. A Központi Könyvtár számára 263 címet vettünk állományba, 2.628.386 forint értékben.
  - A Libra Books Kft.-nél 30% kedvezménnyel vásároltunk oktatócsomagot, könnyített olvasmányokat, szépirodalmat, összesen 1403 db dokumentumot 2.410.127,- Ft értékben, főként a tagkönyvtárak számára.
  - A külföldről beszerzett könyvek átlagára 9994,- Ft, a Magyarországon beszerzett idegen nyelvű dokumentumok (könnyített olvasmányok, szépirodalom és gyerekkönyvek) együttes átlagára 1717,- Ft.
- **Időszaki kiadvány**
  - 2013. évi megrendelésre, pótlásra: 31 782 ezer Ft-ot fizettünk.
A 2013-as folyóiratok beszerzésére 2012-ben is közbeszerzési eljárást kezdeményeztünk. A külföldi folyóiratok nyertes ajánlattevője a SUWECO, a belföldi folyóiratoké a Magyar Posta Zrt. lett.
- **CD , hangoskönyv-gyűjteményre** 2.790 ezer Ft-ot fordítottunk, 968 db zenei CD-t és 416 db hangoskönyvet vásároltunk.
- **DVD-vásárlás:** 2529 db, gyűjteményre fordított összeg 7.187 ezer Ft.
- **Kottavásárlás:** 449 db, gyűjteményre fordított összeg 1.992 ezer Ft.
- **CD-ROM:** oktatócsomag részeként vásároltuk 81 ezer Ft értékben.
- **Diavásárlás:** 364 példányt vettünk állományba, kifizetett összeg: 243.841- Ft.
- **Kisnyomtatvány:** 9258 db kisnyomtatványt vásároltunk, 1.448 ezer Ft értékben.
- **Elektronikus dokumentum** beszerzésére, adatbázisok, e-könyvek előfizetésére (2012-2013. évekre) 19.829 ezer forintot költöttünk.
  - A Digitalbooks e-könyv kereskedővel felvettük a kapcsolatot: 102 e-könyvet rendeltünk, nettó 230.496.- Ft értékben, ami az e-könyv kölcsönzés alapja lesz. A szolgáltatást 2013-ban alakítjuk ki.
  - Növeltük a külföldi referenz e-könyv állományunkat, 4 új elektronikus könyvet vásároltunk 2013-ra.
  - Megrendeltük az EBSCO-tól az EDS adatbázist és index-et 2013-ra, amely segítségével a rendelt adatbázisainkat egy felületen lehet keresni, és több mint 17.400 kiadó kiadványaihoz hozzáférést kapunk.

Ajándék

Az állományba 9653 darab mű került be ajándékként, értéke: 27.174.732.- Ft

- 2012-ben az ajándékozó intézmények sorából kiemelkednek:
  - Pro Hungaris Alapítvány: tőlük 365 cím 646 példányát kaptuk és vettük állományba 2.151,373.- Ft értékben
  - Francia Intézet: 77 példány érkezett 157.628.- Ft értékben.
- Magánszemélyek ajándékai:
  - befejeztük a Sólyom Lászlótól 2010-ben kapott dokumentumok állományba vételét: 212 könyvet vettünk állományba 1.665.976.- Ft értékben
  - Gyurgyák Jánostól 244 könyv (értéke 1.785.730.- Ft)
  - Békés Andrástól 89 könyv (értéke: 56.760.- Ft)

Kötelezpéldány

Kötelezpéldányként állományba vett dokumentumok száma: 2961 db, értéke 8.538.663.- Ft, ebből bekötött folyóirat 187 db.

c. Belföldi és külföldi folyóiratok

- Kurrens időszaki kiadványok száma 2012-ben:
  - Rendelt folyóirat
    - belföldi címek száma: 427
    - külföldi címek száma: 147
    - pótrendelés: 8
  - Kötelezpéldány: 312 cím
  - Ajándék:
    - külföldi: 18 cím
    - belföldi 54 cím
- Címek száma összesen: 966
- Példányok száma összesen: 2 521
- Digitális formában 10 belföldi és 52 külföldi folyóirat elérését biztosították a szállítók.

d. Adatbázisok

- Az Elektronikus Nemzeti Alapprogram keretében 6 adatbázist rendeltünk 2012-re, az Educatio TÁMOP pályázatában szereplő adatbázisok közül 3 adatbázist használhattunk, 19 adatbázist önállóan fizettünk elő.
- Az általános adatbázisok (jogi adatbázis, szótárak) minden könyvtárunkban, a
- szaktudományi adatbázisok a Központi Könyvtárban használhatók. Regisztrált olvasóknak távoli hozzáférést is biztosítunk a szaktudományi adatbázisokhoz. (EBSCO, Proquest, Oxford kiadók adatbázisai.)
- Az EMIS adatbázisból 625 forrás érhető el, amiből 85 gyűjtőkörünkbe tartozó – a katalógusunkban önállóan is feltárt - időszaki kiadvány, ebből 51 a könyvtár által is előfizetett folyóirat.
- A JSTOR adatbázisban több mint ezer külföldi folyóirat, a MUSE adatbázisban több mint 400 tudományos folyóirat közel 150000 cikke érhető el online formában, a LION-ban 366 teljes szövegű folyóirat érhető el.

- A 2012. évre előfizetett digitális dokumentumok száma:
  - Előfizetett adatbázisok száma: 28
  - Előfizetett e-könyvek száma: 141
  - Előfizetett források száma: 259
  - Honlapon elérhető (vásárolt és ingyenes) adatbázisok száma: 65
  - e-könyvek:
    - külföldi könyvek: a Gale Virtual Reference Library 20 elektronikus könyve, az Oxford Reference Online adatbázison keresztül 185 Oxford kézikönyv teljes szövege olvasható a könyvtárban és távolról, olvasójeggyel
    - belföldi könyvek: a Multimédiaplazától 121 könyvet rendeltünk és tettünk elérhetővé a Központi Könyvtárban

3.2.2. Törlések

- 2012-ben 93.907 db dokumentumot töröltünk az adatbázisban, 93.076.474.- Ft értékben, a törlés oka legtöbbször a selejtezés, és főleg könyvet vontunk ki ebből az okból.
- A könyvállomány 78.137-el csökkent, jelentős a vizuális (5090 db) és a hangzódokumentum csökkenés (2880 db).
- A KESZ könyvállományát felszámoltuk, a használatra alkalmas dokumentumokat a Központi Könyvtárba szállítottuk, 12.690 dokumentumot töröltünk 1.939.589.- Ft értékben, ebből könyv 12.592 db, 1.711.526.- Ft volt.

3.2.3. Feldolgozás

A FSZEK adatbázisa 2012-ben 92.102 új rekorddal gyarapodott. Ebből 23.387 rekordot a SZFO feldolgozó csoportja, 3440 analitikus rekordot és 727 képrekordot a gyűjtemények feldolgozói készítettek, ill. 66.184 rekord adatbázis-konverzió révén született.

a. Kurrens dokumentumok

- Az osztályon feldolgozott dokumentumok száma 3669-cel kevesebb, mint az előző évben. A csökkenés a könyveknél és az analitikus leírásoknál jelentkezett jelentős mértékben.
- 1449-cel kevesebb új könyvet tártunk fel, mint 2011-ben, mivel a Lóra Kft. 1539-cel kevesebb újdonságot szállított, mint előző évben a Könyvtárellátó.
- 1791-gyel kevesebb analitikus rekord készült 2012-ben. A csökkenés oka, hogy ebben az évben a gyűjtemények kérésére a kurrens analitikus feldolgozás mellett a jóval időigényesebb pótlólagos szakirodalmi analitikus feltárást részesítettük előnyben a szépirodalmi gyűjtemények helyett. (Szerzői gyűjtemények, kb. 3000 cím)

Az **analitikus rekordok** megoszlása:

	2011	2012
Szépirodalom	7289	2567
Tanulmány	4515	6887
Cikk	1469	2028

- A feldolgozott AV-dokumentumok mennyisége (2012.: 1740, 2011.: 1927) tükrözi, hogy 2012-ben a vásárolt CD- féleségek számának csökkenése folytatódott (613/888), a DVD stagnált (552/562). A diafilm viszont reneszánszát élte (57/112).
- Az elektronikus dokumentumok között összesen 2 CD-ROM található, a feldolgozott dokumentumok nagy része ajándék DVD-ROM volt, viszont növekedett az e-könyvek száma.

b. Rekordkiegészítés

- Az osztályon készült 23.387 új rekord mellett 17.150 rekord kiegészítése történt 2012-ben (könyvrekord: 6000, konverzióval bekerült rekord: 4000, kotta leírás: 6800, folyóiratrekord: 350).
- A kurrens dokumentumok csökkenő száma lehetővé tette a retrospektív feltárássra fordítható idő növelését, így a kiegészített rekordok száma jelentős.
- Folytattuk a Zenei Gyűjteményből átküldött kották tartalmának feltárást a dokumentumok alapján, ill. a rövid leírással rendelkező kották rekordjainak kiegészítését a cédulakatalógus alapján.
- 2012-ben a minimális adatokkal rögzített könyvek leírásának kiegészítését és szakozását a Kölcsonzési és raktári osztály által lekerestetett és átküldött lista alapján végeztük. A raktárból 2011-ben kikölcsönzött címeket dolgoztuk fel kölcsönzési gyakoriság szerinti sorrendben.
- A folyóiratrekordokat a raktárból kikért első és utolsó számok alapján egészítettük ki. Ez sok esetben együtt járt a példányok revíziójával is.
- Az adatbázis-konverzió nyereségeként sikerült 4000 rövid könyvrekord leírását kiegészítenünk a Budapest bibliográfia tárgyszavazott bibliográfiai rekordjainak rátöltésével.

c. Adatbázisjavítás

- A Mesekatalógus és a két Budapest-bibliográfia adatbázisainak konverziója (92102 rekord) után rögtön elkezdtek és folyamatosan végeztük a betöltött és a meglévő rekordok harmonizációját szolgáló javításokat. Összesen 17300 rekordot módosítottunk
- Kb. 1500 rekordot töröltünk az adatbázisból. (Példány nélküli hiányos, feleslegesnek bizonyuló korábbi rögzítések.)

3.3. Üzemeltetés

- **Állományvédelem:**
  - A Vadász utcai könyvtárban decemberben állományvédelmi kapu került felszerelésre.
- **Állagmegóvás a Műszaki osztály és az Üzemfenntartási osztály közreműködésével:**
  - A Központi Könyvtár épületei, bútorzata és berendezései állagának megóvása érdekében nyáron megtörténtek a legszükségesebb karbantartási munkák.
  - Májusban a Márai Sándor Könyvtár alsó szintjének álmennyezetét kellett váratlanul cserélni.
  - A XIII/8. Dagály utcai könyvtárban a bejárást követően több karbantartó munkát is elvégeztek. A fémpolcokat oldallapokkal zárták le, így barátságosabbá vált a helyiség, valamint megerősítették a fa bútorzat illesztékeit, és 7 új, kiemelésre alkalmas polc is a termekbe került.
  - A XIV/2. Bosnyák utcai könyvtárban az októberi műszaki bejárás eredményeként új foga fal került a könyvtárba. Konyhafestés, csempézés és bútorfelújítás is történt.

- A XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtárban ebben az évben olvasók által hozzáférhetetlen beépítésre került az elektromos főkapcsoló, valamint új kazánt helyeztünk üzembe
- A XX/2. Bíró Mihály utcai könyvtárban a rendszeres beázásokat folyamatosan javítják. (Jelenleg a végleges megoldásra nincs lehetőség)
- A XXI/1. II. Rákóczi Ferenc úti könyvtárban az előteret és a szociális helyiségeket kifestették

4. Gazdálkodás

4.1. Bevételek alakulása

4.1.1. Intézményi működési bevételek

- Intézményünk eredeti előirányzata az év folyamán 483.855 ezer Ft-ról 524.355 ezer Ft-ra, 8,37%-kal növekedett. Az alultervezés az óvatos tervezés eredménye volt. A beszámolási időszak bevételeinek alakulásával kapcsolatban számoltunk a recesszióból következő fizetőképes kereslet változásával. Várható volt, hogy a nemhagyományos dokumentumok kölcsönzése területén több éve tapasztalható használói szokásváltozás miatt bevételeink jelentősen tovább csökkennek. A bevételi kiesés és a felügyeleti támogatás csökkenésének kompenzálása érdekében az intézmény vezetése regisztrációs díjak és ruhatári díjak bevezetése mellett döntött. A könyvtár-használók elutasító fogadtatása miatt ezek az intézkedések - rövid időn belül - visszavonásra kerültek.
- A beiratkozási díjak a tervezettől 4,8%-kal maradtak el, ezt részben ellentételezte a késedelmi díj 72 millió forgalma, amely 105,17%-ban teljesült az eredeti előirányzathoz képest.
- A nemhagyományos dokumentumok kölcsönzése a tervezett bevételtől 4,16%-kal, azaz 761 ezer Ft-tal maradt el, ugyanakkor a klasszikus könyvtárszakmai szolgáltatások közül az internetszolgáltatás a tervezettől eltérően némi emelkedést mutat 102,03%-os mértékben.
- A fénymásolási bevételek a fent leírt okokból következően 29,68%-kal szintén elmaradtak a tervezettől.
- A vállalkozási bevételeken belül a központi épületben működő kávézó esetén ugyan nem realizálódott jelentős haszon - árstruktúrájának eredményeképpen - de a rendkívül népszerű szolgáltatás eredménye a használói komfort színvonalát mindenképpen emelte, miközben volumene meghaladta a 30 millió forintot. Az árres kialakítása az idejáró kispénzű használók érdekeinek figyelembevételével történt.
- A kapacitáskihasználásból adódó bevételek között az idei évben a szokásosnál magasabb eredményt hozott a Központi Könyvtár épületében található reprezentatív - filmforgatásokra és rendezvények lebonyolítására bérbe adott – termék bérleti díja. Az így realizált bevétel 14.382 ezer Ft volt, mely a tervezettet 4,19%-kal meghaladta.
- Az ÁFA-visszatérülés ez évben 86 millió Ft, a bankkamatból származó bevétel 17 millió forint volt.

4.1.2. Működési célú pénzeszköztámvétel államháztartáson belülről

- Az államháztartáson kívülről kapott működési célú pénzeszköztámvételünk és a támogatásértékű bevételeink teljesülése 91,94%-os volt. A közhasznú foglalkoztatás elmaradt ugyan a tervezettől, azonban a Kerületi Önkormányzati és Kulturális Alap által nyújtott támogatások bevétele a 12.000 ezer Ft tervezett bevétellel szemben 14.004 ezer Ft értékben teljesült.
- Államháztartáson belülről jövő bevételünk közül említésre méltó a NAV-tól származó „1%” pénzeszköztámvétel 157 ezer Ft értékben.
- Működési célú pénzeszköztámvételünk államháztartáson kívülről 440 ezer Ft volt.

4.1.3. Felhalmozási- és tőkejellegű bevételek

- Előirányzatunkban 25,9 millió forint bevételt terveztünk használt, selejtezett eszközök értékesítéséből és felhalmozási kiadásokkal kapcsolatos ÁFA-visszatérülésből. Az e címen realizált bevétel 21 millió Ft, mely elavulttá vált informatikai eszközeink, selejtezett bútorok, áruvédő eszköz és egyéb berendezések értékesítéséből származik.
- Jelentős mértékű a 20.556 ezer Ft felhalmozási kiadásokkal kapcsolatos ÁFA-visszatérülés.

4.1.4. Támogatások

- Az eredeti előirányzatban a felügyeleti szervei működési célú támogatás 1.586.539 ezer Ft volt. Az év eleji zárolás után a végleges elvonások miatt ez az összeg módosult 1.604.624 ezer Ft-ra, így a működési támogatások évközben 18.085 ezer Ft-tal növekedtek. Növelő tényező volt a bérkompenzáció és járulékainak fedezete, valamint az érdekeltségnövelő támogatás. Felújítási célú támogatásunk 44.000 ezer Ft volt a X/4. Szent László téri könyvtár felújításához kapcsolódóan.

4.1.5. Pénzforgalom nélküli bevételek

Pénzforgalom nélküli bevételként a 2011. évi pénzmaradványból 223.770 ezer forintot terveztünk előirányzatként, melynek realizálása közgyűlési jóváhagyással az alábbi bontásban megtörtént:

Személyi kiadásokra és járulékaira 132.874 ezer Ft,

Dologi kiadásokra 61.007 ezer Ft,

Intézményi beruházásokra 29.889 ezer Ft,

azaz összesen 223.770 ezer Ft került előirányzatosításra.

Az előirányzat-módosítások nagyságrendje, okai, és forrásainak felsorolása:

Személyi juttatások ..... összesen 132.660 ezer Ft
bérkompenzáció felügyeleti hatáskörben támogatással (27.879 ezer Ft), saját hatáskörben pénzmaradványból (104.781 ezer Ft)

Munkáltatót terhelő járulékok ..... összesen 32.121 ezer Ft
bérkompenzáció (7.528 ezer Ft), ezen a soron a megtakarítás mértéke miatt lehetőség adódott és indokolt volt kiemelt előirányzatok között átcsoportosításra, így kiemelt előirányzatok közti átcsoportosítás (-3.500 ezer Ft), pénzmaradvány (28.093 ezer Ft)

Dologi kiadások..... összesen 87.685 ezer Ft
saját hatáskörben pénzmaradványból (61.007 ezer Ft), érdekeltségnövelő támogatásból (23.178 ezer Ft),
kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás útján, saját hatáskörben megtakarításból, hiány kiküszöbölésére (3.500 ezer Ft),

Intézményi beruházások..... összesen 29.889 ezer Ft
saját hatáskörben pénzmaradványból (29.889ezer Ft),

Előirányzat-módosítás összesen: 282.355 ezer Ft.

4.2. Kiadások alakulása

4.2.1. Intézményi működési kiadások alakulása

- A 2012. év eredeti előirányzata a megelőző időszak eredeti előirányzatához képest összességében 157.169 ezer Ft elvonást tartalmaz, a létszámcsoökkentések és egyéb okból eredő szintrehozások eredményeképpen.
- Az év folyamán a felügyeleti szerv részéről bérkompenzáció címén 35.407 ezer Ft, érdekeltségnövelő támogatás címén 23.178 ezer Ft előirányzatosított támogatást kaptunk.
- A személyi juttatások és járulékok megtakarításának terhére, a dologi kiadások javára 134 millió Ft kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás történt. Év végén eredményes gazdálkodásunknak köszönhetően saját hatáskörben módosítottuk a munkáltatói járulékok előirányzatát 3,5 millió Ft értékben, a dologi kiadások fedezetének biztosítása érdekében. Évről évre csökkenő bevételeink ellenére erőforrásaink optimalizált kihasználásával, ebben az évben is folyamatosan törekedtünk a stratégiai tervben meghatározott céljaink teljesítésére, szolgáltatásaink folytonos megújítására, korszerűsítésére.

4.2.2. Személyi kiadások és járulékok

Eredeti előirányzatunk a személyi kiadásokra 1.104.149 ezer Ft, a személyi kiadások járulékaire pedig 295.997 ezer Ft, 433 fős létszámterv mellett.

A 400 fős átlagos statisztikai létszám mellett a fluktuáció csak látszólagos, elsősorban a közhasznú foglalkoztatásnak és a nyugdíjba vonulásoknak tudható be.

Személyi kiadásaink teljesülése 94,23%-os, munkáltatói járulék felhasználásunké pedig 94,43%-os volt.

A 2012. évre vonatkozó engedélyezett költségvetési előirányzatunk az előző évhez képest az alábbi bontásban változott:

	Fő	SZJ ezer Ft	járulékok ezer Ft
• 2011. évi eredeti	459	1.283.250	329.218
• Összesen változás	-26	- 179.101	- 33.221
2012. évi eredeti előirányzat	433	1.104.149	295.997

4.2.3. Dologi kiadások

- Költségvetésünk reálértéke évről évre rosszabb feltételeket biztosít intézményünk számára, mindazon túl, hogy abszolút mértékben is jelentős csökkenésekkel kellett számolnunk. Helyzetünket jól szemlélteti, hogy míg az elmúlt 10 évben bevételi előirányzataink 120 %-kal nőttek lépcsőzetesen, dologi előirányzataink növekedése alig haladja meg a 63 %-ot, miközben az energiatakarékossági intézkedésekkel folyamatosan javított, de az egységáruk tekintetében nem befolyásolható energiaköltségek 235%-kal nőttek. Az itt leírtak eredménye, hogy szinte minden kiadási tételre drasztikus reálérték-csökkenést szenvedtünk el, melyek közül legfájóbb a könyvtári dokumentumbeszerzések előirányzatának felhasználása, mely 10 év alatt nominális értéken is 70%-ára esett vissza.
- Annak ellenére, hogy a 2012. évi költségvetésben 8,87%-kal magasabb volt a dologi kiadási előirányzatunk a megelőző évhez képest, az utóbbi évekhez hasonlóan folyamatosan törekedtünk dologi kiadásaink racionalizálására, minden területen intézkedéseket vezettünk be. Természetesen az intézkedések eredményeképpen részben sikerült megtakarításokat elérni, de

mivel a működési megtakarítás nem mutatkozott elegendőnek, így a dologi kiadások előirányzatának növelése elengedhetlenné vált. Mivel külső forrás ehhez nem volt biztosított, a tervezéskor a személyi juttatások és járulékok terhére végleges egyszeri átcsoportosítást kezdeményeztünk a dologi kiadásokra.

- A csökkenő felügyeleti támogatás következtében jelentősen beszűkült a lehetősége a könyvtári tevékenység színvonalasabb ellátását támogató informatikai eszközök, könyvtári berendezések beszerzésének, melyhez jóváhagyott pénzmaradványunk biztosított forrást.
- A dologi kiadásokon belül a készletbeszerzés 97,30%-ban, a szolgáltatások kiadásai pedig 95,05 %-ban realizálódtak. A készletbeszerzéseket és az eszközbeszerzéseket jellemző módon árajánlatkérésrel, jogszabályi előírás esetén közbeszerzési eljárás keretében bonyolítjuk. A kereskedelmi ár alatt vásárolunk könyveket, és a kül- és belföldi folyóiratok beszerzési árai is kedvezőbbek közbeszerzési eljárásban történő beszerzés eredményeként. Törekvéseink ellenére egyre szűkebb a beszerzési példányszám, és a csökkenő keretek az állomány sokszínűségének romlását eredményezik.
- Szolgáltatási kiadásaink szinte valamennyi területen kedvezően alakultak, túllépés sehol nem tapasztalható.
- Dologi költségvetésünk jelentős eleme az energiaköltség-kiadás. Az utóbbi évek következetes és folyamatos energiamegtakarítási intézkedéseinek eredményeként a kiadások a tervezettnél megfelelően alakultak, az előirányzatokat csak az év közbeni áremelések mértékével egyezően kellett módosítani.

4.2.4. Működési célú pénzeszközátadás államháztartáson kívülre

Ezen a jogcímen a KKDSZ FSZEK Helyi Szervezete részére történt átutalás 450 ezer forint volt, teljes mértékben felhasználva az engedélyezett keretösszeget.

4.2.5. Felújítási kiadások

- Céljelleggel támogatott intézményi felújításként ezen a jogcímen 55.880 ezer Ft szerepelt a X. Szent László tér 7-14. sz. alatti könyvtárunk felújítási munkáira, melyet középtávú fejlesztési tervünkben is erre az időszakra ütemeztünk. Ebből a fedezetből 44.000 ezer Ft értékben fenntartói engedélykíráttal, egyúttal támogatással rendelkezünk, a különbözet a saját bevétellel finanszírozott ÁFA volt 11.880 ezer Ft értékben.
- A Központi Könyvtár nyári zárva tartása alatt került sor a Művészeti olvasóterem egyedi tapétaburkolatának restaurálására. Szintén júliusban készült el a földszinti Böngészde és a II. emeleti nyaktag parafaburkolatának cseréje.

4.2.6. Intézményi beruházási célú kiadások

- Az 2011. évtől kezdődően egyik legjelentősebb feladatként jelentkezett a könyvtári szolgáltatás automatizálása, az önkiszolgáló kölcsönzés bevezetése a Központi Könyvtárban. Tavaly március 31-ig ennek II. (befejező) üteme is megvalósult, melynek során három be-, és kiléptető folyosó került kialakításra, RFID-vezérlésű forgóvillákkal. Az olvasók részéről érkező visszajelzések egyértelműen pozitív összképet mutatnak. A rendszerben rejlő lehetőségek kiaknázásával, jóval hatékonyabb könyvtárszakmai munkát és üzemeltetési biztonságot tudunk elérni.

- Ez évben építési beruházás előirányzat hiányában nem indult. Saját hatáskörű eredeti beruházási előirányzatunk bruttó 25.400 ezer Ft volt. Pénzmaradványból a kiadási előirányzat finanszírozhatósági keretét 55.289 ezer Ft-ra bővítettük.
- Immateriális javak beszerzésére Áfa nélküli értékben 1.232 ezer Ft-ot fordítottunk biztonsági szoftverek beszerzése, operációs rendszer frissítése, vírusvédelmi szoftver hároméves követése kapcsán. A számítástechnikai eszközök Áfa nélküli beszerzési értéke 23.282 ezer Ft volt. Egyéb gépek, berendezések tételen 7.114 ezer Ft értékben került beszerzésre eszköz, ezen belül dokumentumok elhelyezésére szolgáló és egyéb bútor beszerzéseket, karbantartási eszköz beszerzéseket hajtottunk végre.
- Ingatlanra aktivált eszközbeszerzési beruházást 6.878 ezer Ft értékben valósítottunk meg.

4.2.7. Jelentős feladatvégrehajtások a műszaki területen

- Intézményünk Karbantartási csoportja az ismétlődő, napi karbantartási feladatok mellett az előre tervezett és az előre nem látható fenntartási, javítási munkákat is elvégezte, melynek során közel 8.000 ezer Ft értékű anyagot használt fel, épített be.
- A XXII. ker. Önkormányzattal kötött megállapodás értelmében az uniós program keretében felújítandó Nagytétényi úti volt ortodox zsinagógában új tagkönyvtárat fogunk nyitni, ahová a meglévő nagytétényi tagkönyvtárunkat integráljuk, természetesen egészen más minőségű szolgáltatással. A projekt előkészítési fázisa lezárult, a kivitelezés megkezdődött az Önkormányzat által felállított projektiroda vezetésével.
- A kötetzeti csoport, 8 fő teljes munkaidős dolgozó alaptevékenységként a hálózatban összesen 6596 db könyv, a Központi Könyvtárban 6031 db könyv és 491 db folyóirat, újság kötését, 800 db cd tasak gyártását végezte el az elmúlt évben. Ezen túlmenően dekorációs részmunkában, feliratok elkészítésben is részt vettek. Új elemként jelent meg tevékenységi körükben a 2011-ben üzembe helyezett, és tavaly kibővített állományvédelmi rendszerhez kapcsolódóan RFID tag-ek elhelyezése, beragasztása a könyvekbe (19.484 db).
- Az 1 fő restaurátor a legrégebb, legértékesebb, leginkább rászoruló könyvek, albumok állagmegóvását, művészi igényű helyreállítását, restaurálását, aranyozását végezte el.
- A dekorációs csoport - 2 fő dekoratőr foglalkoztatásával - leglátványosabb tevékenysége ez évben is a teljes körű könyvtár-felújításhoz (X. Szent László tér 7-14.) kapcsolódott, a teljes felirati és információs rendszer, valamint a portálok, illetve a bejáratok fölött található logók, feliratok kivitelezésével. Ezen kívül 2 másik könyvtárban, valamint a Központi Könyvtár két szintjén (Böngészde, Szabadpólc) került sor a portál, és belső feliratok teljes cseréjére. Az ismétlődő könyvtári rendezvényekhez kapcsolódó közreműködésen túlmenően az elmúlt évben három kiállítás megvalósításában is tevékenyen közreműködtek a dekoratőrök: a Központi Könyvtárban megrendezett Göncz Árpád Kiállításon, valamint a Budafoki könyvtár által szervezett Promontor II. és Promontor III. Kiállításon.

5. Belső ellenőrzés

- A 2012. évi ellenőrzési ütemtervben szereplő feladatok az ellenőrzési létszámban év közben bekövetkező jelentős változások ellenére maradéktalanul végrehajtásra kerültek.
- Az ellenőrzés fókuszában az intézményi belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének megfelelése, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének vizsgálata volt,

kiemelt hangsúllyal értékelve a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megóvását és gyarapítását, valamint az elszámolások szabályszerűségét.

- Az ellenőrzési jelentésben foglalt megállapításokkal, következtetésekkel (egy kivétellel) az ellenőrzött szervezeti egység vezetői egyetértettek, így azok a megteendő intézkedések alapjául szolgálhattak. Az ellenőrzés által feltárt hiányosságok segítették a munkafolyamatba épített előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés hatékonyságát és eredményességét.
- Az elvégzett ellenőrzések minden esetben kockázatelemzésen alapultak.
- A pénzügyi ellenőrzések mellett könyvtárszakmai ellenőrzések keretében állományellenőrzés, AV–dokumentum állományellenőrzés valamint többlet illetve használaton kívüli példánykezelés történt.
- A belső ellenőrzés igény szerint folyamatos szakmai konzultációt biztosított a könyvtárak pénzügyi tevékenységének ellátásához, a pénzügyi vonatkozású átadás-átvételekhez; szakmai véleményt adott a belső szabályzatok módosításához és új szabályzatok kidolgozásához.

6. Humánerőforrás

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár – figyelembe véve a fenntartó által érvényesített újbóli elvonást - humán területen célul tűzte ki az emberi erőforrással való gazdálkodás felülvizsgálatát, hatékonyságának további növelését. A 2012. évet is a humánerőforrással való erős feladatorientált és racionális gazdálkodás jellemezte.

2012-ben az intézmény személyi mutatói az alábbiak szerint alakultak:

Engedélyezett létszám: 433 fő

Kinevezés szerinti létszám: 413,18 fő (redukált munkajogi)

Önkéntes munkavállalók száma: 12 fő

Nyugdíjba vonultak száma: 17 fő

Közfoglalkoztatottak száma: 6 fő

Kilépők száma: 53 fő

Belépők száma: 38 fő

6.1. Képzés – továbbképzés - oktatás

6.1.1. Kulturális szakemberek képzése

A kulturális szakemberek képzése forráshiány miatt a 2012-es évben sem nem valósult meg.

- Az intézmény saját forrásból csak a legszükségesebb, a munka ellátása szempontjából halaszthatatlan képzéseket támogatta. Így egy fő vett részt informatikai szakmai képzésben.
- Az Informatika a Nemzetvédelmi Képzésben Alapítványtól 3 fő számára kaptunk térítésmentes részvételi lehetőséget.
- Nagy hangsúlyt fektettünk a belső képzésekre, amelyek a könyvtári területen megjelenő új, korszerű alkalmazások megismerését, használatát szolgálják. Ennek révén 2012-ben 22 munkatársunk gyarapodott korszerű ismeretekkel.

6.1.2. Segédkönyvtáros képzések

- 2012. júliusában befejeződött a 2011/2012-es tanévben indított „Segédkönyvtáros képzés asszisztens részsakképesítéssel” tanfolyam. A 22 hallgatóból 21 fő tett sikeres vizsgát, egy fő betegség miatt maradt távol.
- 2012. augusztusában 27 fővel újra elindítottuk a képzést. Az előző évvel ellentétben a jelentkezők többsége iskolai könyvtárban is dolgozó pedagógus, mindösszesen két önmagát képezni akaró álláskereső van a csoportban. Ez azt jelenti, hogy miután a lehetséges jelentkezők forrása is jelentősen csökkent, háttérbe szorult a „tartalék képesítés” cél.

6.1.3. Felsőoktatási intézmények hallgatóinak szakmai gyakorlata

Intézményünk 2012-ben is fogadta a felsőoktatási intézmények hallgatóit szakmai gyakorlatra, de már csökkentett létszámmal, hiszen figyelemmel kellett lenni a gyakorlat lefolytatásához szükséges emberi erőforrás-igényre is. Az intézmény lehetőségei szerint biztosította az ezzel kapcsolatos személyi és infrastrukturális feltételeket. A könyvtár sokszínű és sokrétű szolgáltatása a hallgatók számára több munkafázis, többféle könyvtártípus és szolgáltatás megismerését nyújtotta. A hatékonyság növelése érdekében a jelentkező hallgatóknak előzetesen tájékozódniuk kellett a könyvtár tevékenységéről, szolgáltatásairól. A küldő intézményt arra ösztönöztük, hogy a gyakorlatot végzők részére határozza meg a konkrét feladatokat, és az elvárásról a könyvtár részére is adjon korrekt tájékoztatást. Ennek megkönnyítésére honlapunkon tájékoztató anyagokat helyeztünk el, melyek ismerete a gyakorlat megkezdésének feltétele volt.

6.2. Munkaerőgazdálkodás

- Nyugdíjba ment kollégáink helyét ebben az évben sem töltöttük fel, belső munkaerő-átcsoportosítással igyekeztünk a hiányokat betölteni, ez a tendencia azonban a továbbiakban már csak a szolgáltatások rovására tartható fenn.
- Könyvtárainkban a nehézségek ellenére sikerült megszervezni - átirányításokkal - a tagkönyvtárak zökkenőmentes munkáját, valamint biztosítani a szolgáltatások egyenletes színvonalát. A feladatra orientált munka megszervezésével egyre több munkatársnak kell osztott munkaidőben dolgozni. Kollégáink megértették és elfogadták a kialakult új helyzetet, hogy csak így tudjuk áthidalni a folyamatosan jelentkező személyzeti gondokat.
- 2012 folyamán több jelentős változás zajlott a felsővezetésben:
  - ez év januárjától a korábbi Központi Könyvtár nyugdíjba vonult vezetőjének, Nagy Annának a helyét dr. Dippold Péter vette át
  - lemondott az Informatikai osztály vezetője, Béniné Virág Mária, helyét Károly Csaba vette át
  - szintén nyugdíjba vonultak a Központi Könyvtár Tájékoztatási osztályának vezetője, Téchy Tünde és a 2. régió vezetője, Póbori Ágnes, helyükre intézményen belülről került új vezető Kukor Ferenc és Haszonné Kiss Katalin személyében. Emiatt vezetőváltás történt Zenei Gyűjteményünk élén is, Haszonné Kiss Katalin helyét Bándoli Katalin vette át.
- Ezen kívül nyugdíjazások miatt 8 kerületi könyvtárunk élén is vezetőváltás történt. Az új vezetők a régiók munkatársai közül kerültek ki.
- Az első félévben a X/4. Kőbányai Könyvtár felújítása miatt öt hálózati munkatárs a Központi Könyvtárban kapott különböző feladatokat a Tájékoztatási osztályon, a Kölcsonzési és raktári osztályon illetve a Budapest Gyűjteményben. A tapasztalatcserét az érintettek kölcsönösen hasznosnak tartották.

- Tovább folytattuk az önkéntesek alkalmazását a Központi Könyvtár valamennyi részlegében. Elsősorban könyvtári szakvégzettséggel rendelkezők alkalmazására törekszünk.
- A felsőfokú végzettséget nem igénylő feladatkörökre lehetőség szerint érettségizett közhasznú munkásokat alkalmaztunk.

6.3. Javadalmazás és ösztönzés

- Továbbra is alkalmazzuk munkavállalóinknál az egyéb motivációs lehetőségeket, ilyenek a könyvtári napon átadott kitüntetések, főigazgatói dicsérek és az év végi differenciált jutalom.
- Az újabb elvonásokkal terhelt 2012. évben is folytatta intézményünk eddig bevált gyakorlatát és biztosította a munkatársak megbecsülését, munkahelyi közérzetének javítását szolgáló intézkedésként havi 5.000 Ft nagyságrendben - az intézményi szakszervezettel egyeztetve - az Erzsébet-utalvány kifizetést. Ez a juttatás kiterjedt a FSZEK határozatlan és határozott idejű, teljes és részmunkaidőben foglalkoztatott közalkalmazotti, valamint közhasznú foglalkoztatottjaira is időarányosan.

7. Kapcsolatok

7.1. Intézményi – önkormányzati kapcsolatok

- Több kerületi önkormányzat rendezvények megtartására, könyvbeszerzésre fordítható anyagi támogatások formájában is elismeri könyvtáraink tevékenységét. (IV. kerületi Önkormányzat, X. kerületi Önkormányzat, XIII. kerületi Önkormányzat, XV. kerületi Önkormányzat, XVIII. kerületi Önkormányzat, XIX. kerületi Önkormányzat, XXI. kerületi Önkormányzat)
- „Könyvet hához” szolgáltatásunk szintén az önkormányzatok támogatásával tartható fenn.
- Minden könyvtár folyamatosan ápolja, építi kapcsolatait a vonzáskörzetében lévő oktatási, kulturális, szociális intézményekkel.
- Hagyományosan bekapcsolódtunk a kerületek kulturális eseményeibe, rendezvényeibe
- Továbbra is kiemelten kezeltük kapcsolatainkat Budapest középiskoláival, gyermekintézményeivel. Együttműködési megállapodásokkal erősítjük a hatékonyabb információcserét, ezen keresztül a tanulók és szüleik tájékoztatását szolgáltatásainkról, a könyvtár használati lehetőségeiről.
- Ápoltuk hagyományosan kialakult intézményi kapcsolatainkat – elsősorban közös projektek, rendezvények szervezése révén – a British Councilal, a Goethe Intézettel, a Francia Intézettel és az IBBY-vel.
- 2012-ben is folytattuk a TÁMOP-ban vállalt orientációs foglalkozások megtartását, ennek érdekében kapcsolatot tartottunk Budapest több gimnáziumával is, valamint a kötelezőn túl az igényekhez alkalmazkodva minden jelentkezőt fogadtunk, és az igényeikhez alkalmazkodva tartottunk foglalkozásokat.
- Fejlesztettük felsőoktatási kapcsolatainkat: 2012-ben is részt vettünk a Hallgatói Önkormányzat által szervezett Könyvtári Napon, valamint együttműködési szerződésben álltunk a Budapesti Gazdasági Főiskolával.
- Az elmúlt évben is számos múzeumi, levéltári kiállítás, kiadvány és rendezvény létrejöttét segítettük elő információszolgáltatással, kutatási segítséggel, másolatok átadásával és

dokumentumkölcsonzéssel. Különösen szoros viszony alakult ki a Petőfi Irodalmi Múzeummal, a Nemzeti Múzeummal, a Budapesti Történeti Múzeummal és a Fővárosi Levéltárral.

- A „100 éves házak” mozgalmat szervező Kortárs Építészeti Központ megkeresésére kutatási-módszertani foglalkozást tartottunk a programban részt vevő egyetemisták számára.
- Szakmai kapcsolataink sorában a helyismerettel, helytörténettel foglalkozó szervezetek mellett jó kapcsolatokat ápolunk a szociológia és a helytörténet területén működő szakmai szervezetekkel, továbbá az iskolai könyvtárosokat tömörítő szakmai szervezetekkel. Részt vettünk a MOKKA-R együttműködésben valamint az MKE Zenei szekciója és az AIBM Magyar csoportja munkájában. Jó kapcsolatot tartottunk fenn a Magyar Szociológiai Társasággal, valamint az MKE Társadalomtudományi szekciójával, a Magyar Olvasás Társasággal (HUNRA), az MKE Gyermekkönyvtári szekciójával, a Budapesti Történeti Múzeummal és a Fővárosi Levéltárral. Együttműködtünk a Jazz Oktatási és Kutatási Alapítvánnyal, valamint a Mahler Társasággal is.

7.2. Lakossági kapcsolatok

- Valamennyi könyvtárunk szoros kapcsolatokat ápol a helyi civil egyesületekkel (baba-mama klubok, irodalmi- és képzőművészeti alkotókörök, a Nagycsaládosok Egyesületének helyi szervezetei, nyugdíjas klubok), amelyek kiállítások rendezésében, különböző foglalkozások megtartásában, alkalmi könyvkihelyezésben realizálódnak.
- A IV/3. Babits Mihály Könyvtár a Madridi Úti Hajléktalan Szálló lakóinak nyújt folyamatos segítséget (megismertette őket a könyvtárral), hozzájárulva így visszailleszkedésükhöz.
- Több könyvtárunk tart fenn ingyenes hirdetőfelületet olvasóinak, szervez csereakciókat (könyv, újság és használati tárgyak)
- A „Könyvet házhoz” szolgáltatás keretén belül több könyvtárunk rendszeresen szállítja idős, beteg, mozgáskorlátozott olvasóinak a dokumentumokat.

7.3. Média- és sajtókapcsolatok

- Nagyobb hangsúlyt fektettünk a könyvtár szolgáltatásainak, újdonságainak reklámozására az interneten (hírlevél, blogok, közösségi oldalak, iwiw, Facebook, Twitter lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása).
- Folyamatosan jelentek meg híradások a kerületi lapokban (pl. Ferencváros, Várnegyed, Budai Polgár, Újbuda, Hegyvidék, Újpesti Napló, XIII. Kerületi Hírnök), valamint a Helyi Téma kerületi mutációiban.
- Ahol lehet, ott a kerületi TV csatornákon is jelen voltak könyvtáraink (pl.: Csepp TV, TV 18, TV10, Kispest, Zuglói TV, IV. kerületi TV, XV. kerületi TV)
- A Budafoki Könyvtár 2012-ben is kiemelkedően sokat szerepelt a helyi médiában programjaival, kezdeményezéseivel (a megjelenések száma közelíti a hatvanat).
- Az I/1. Márai Sándor Könyvtár programjairól hírt adott a Magyar Narancs és a Litera.hu és a Pesti Est.
- VI/2. Terézvárosi Gyerekkönyvtár vezetőjével Kucska Zsuzsával Szendrei Edit, a Kossuth Rádió riportere készített interjút (2012.01.12.), melyet az „Arcvonások” portréműsorban hallhattak a rádióhallgatók (12.02.02.14:05). Az elkészült interjúból a „Vendég a háznál” című műsorban is sugároztak részleteket (2012.02.02.).

7.4. Nemzetközi szakmai kapcsolatok

- Zenei Gyűjteményünk részt vesz az AIBM (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) Magyar Nemzeti Csoportjának munkájában.
- Augusztusban fogadtuk a Dél-Koreai Könyvtáros Szövetség delegációját, szakmai tapasztalatcserét folytattunk velük, és bemutattuk könyvtárunkat.

7.5. Szakmai rendezvények, hazai és külföldi tanulmányutak

- Munkatársaink továbbra is részt vettek a meghirdetésre került szakmai konferenciákon és tanácskozásokon, meghívott előadóként rendszeresen oktattak szakmai továbbképző tanfolyamokon, konferenciákon számoltak be könyvtárunk szakmai munkájáról.
- Fodor Péter az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnökeként részt vett az Országos Könyvtárügyi Konferencia előkészítésében. A konferencián levezető elökként és előadóként vállalt feladatot.
- Dippold Péter, a Központi Könyvtár vezetője 2012 októberében Burgosban részt vett az Europeana Awareness programindító műhelytalálkozóján és a hozzá kapcsolódó országos spanyol közkönyvtári konferencián. Az Országos Könyvtárügyi Konferencia Olvasáskultúra szekciójának moderátoraként irányította a szekció ajánlásainak megfogalmazását.
- Kaposi Ildikó, a 3. régió munkatársa 2012. december 10-12 között részt vett a „Bibliothèque municipale de Lyon” francia könyvtári konferencián, mint előadó.
- Sándor Tibor, a Budapest Gyűjtemény vezetője részt vett a Könyvtáros Vándorgyűlés keretében megrendezett helyismereti könyvtáros tanácskozáson, szerepelt az OSZK-ban megrendezett sajtótörténeti konferencián, előadott a Petőfi Irodalmi Múzeumban *Közkincs. Közöd?* címmel megrendezett szakmai napon, és képviselte a könyvtárat a MANDALAT Tanács névvel jelölt szakmai egyeztetéssorozaton.
- Dienes Éva, a Sárkányos Gyerekkönyvtár vezetője előadást tartott a Kortárs Gyermekirodalmi Konferencián és a BabArt konferencián.
- Balogh András, a Központi Könyvtár munkatársa a Győri Könyvszalonn rendezvényén beszélt a közkönyvtárak jelenlegi és jövőbeli szerepéről.
- A Magyar Könyvtárosok Egyesülete győri vándorgyűlésén több kollégánk is részt vett.
- Az elmúlt évek fejlesztési tapasztalatairól publikációkban számoltunk be a könyvtári szaksajtóban, intenzíven vettünk részt könyvtárszakmai rendezvényeken, konferenciákon.

8. Rendezvények

Könyvtárainkban 2012-ben mintegy 3100 rendezvény zajlott közel 114.000 résztvevővel. (A rendezvények teljes listáját a mellékletként csatolt „Összesített rendezvénytár” tartalmazza.) Tovább folytatódtak használóképző foglalkozásaink is közel 1100 fő részvételével (a képzések összes időtartama megközelítette a 900 órát)

9. Elismerések és kitüntetések

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium minisztere Bibliotéka Emlékérem elismerésben részesítette:

dr. Szatmári Istvánné..... XII/1. Ugocsa utcai könyvtár nyugalmazott vezetője

Budapest Főváros közgyűlése Budapestért Díj elismerésben részesítette:

Bencsikné Kucska Zsuzsanna ..... VI/2. Terézvárosi Gyerekkönyvtár vezetője

Nyugdíjba vonulásuk alkalmából Szabó Ervin Emlékgyűrűt kaptak:

Farkas Lászlóné..... XIII/4. Lehel utcai könyvtár vezetője
Halasi Edina ..... XIII/2. Radnóti Miklós Könyvtár vezetője
Imre Júlia..... XI/3. Móricz Zsigmond Könyvtár vezetője
Janovszki Józsefné ..... III/5. Békásmegyeri Könyvtár
..... könyvtárasszisztense
Király Éva ..... XVII/4. Rákoskeresztúri Könyvtár vezetője
Mészárosné Tátrai Zsuzsanna ..... VIII/2. Kálvária téri könyvtár vezetője
Nagy Anna..... Központi Könyvtár igazgatója
Pobori Ágnes ..... 2. sz. régió igazgatója
Scheidl Istvánné ..... XX/4. Pacsirta utcai könyvtár vezetője
Szász Ilona..... X/4. Kőbányai Könyvtár vezetője
Téchy Tünde..... Tájékoztató osztály vezetője

Főigazgatói dicséretben részesültek:

Czettel Anikó..... Szerzeményezési és feldolgozó osztály munkatársa
Csoma Éva..... Tájékoztató osztály megbízott csoportvezetője
Farkas Tibor ..... 2. régió repülős munkatársa
Frisch Tiborné ..... XX/2. Bíró Mihály utcai könyvtár munkatársa
Joó Györgyné ..... V/2. Belvárosi Könyvtár takarító munkatársa
Kántor Katalin ..... Számviteli osztály munkatársa
Kelemen Jánosné..... Munkaügyi osztály munkatársa
Klajnik Krisztián ..... Budapest Gyűjtemény raktáros munkatársa
Kovács Istvánné ..... XIII/8. Dagály utcai könyvtár takarító munkatársa
Kugler Éva..... Központi Könyvtár titkársági munkatársa
Marosvári Nóra ..... XII/1. Ugocsa utcai könyvtár munkatársa
Molnár Éva ..... XX/4. Pacsirta utcai könyvtár vezetője
Nyíri Ferenc..... Üzemfenntartási osztály takarító munkatársa
Rajnai Gábor ..... Informatikai osztály munkatársa
Takács József..... Kötészet munkatársa
Torják Józsefné ..... XXII/3. Budafoki Könyvtár munkatársa
Udvarnok Virág..... Központi Könyvtár rendezvényszervezője
Varga Lilla ..... XIX/1. Üllői úti könyvtár munkatársa
Vargáné Szigethy Mónika ..... II/1. Hűvösvölgyi úti könyvtár munkatársa

Szabó Ervin Emléklapot kaptak:

Földvári Zsuzsanna..... Szerzeményezési és feldolgozó osztály
..... csoportvezetője
Török Györgyné ..... II/4. Török utcai könyvtár vezetője

Pro Bibliotheca Civica elismerésben részesült:

Téchy Tünde..... Tájékoztató osztály vezetője

Budapest, 2013. február 27.

dr. Fodor Péter
főigazgató

Központi Könyvtár

1. Kiemelt feladatok

- A „Tudásdepó Expressz. Önnek is foglaltunk helyet!” című TÁMOP projekt utómunkálataként kötelezettségünknek megfelelően a fenntartási időszak rendezvényeit megtartottuk.
- Megkezdtuk a muzeális gyűjtemény, valamint elvégeztük az audiovizuális dokumentumállomány esedékes állományellenőrzését.
- Folytattuk kultúraközvetítő programsorozatainkat, különös tekintettel az olvasást népszerűsítő programokra, melyek kapcsolódnak az évfordulás eseményekhez.
- Az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel együttműködve részt vettünk az Internet Fiesta és az őszi könyvtári napok – „Könyvtárak összefogása a társadalomért” - országos rendezvénysorozatának megrendezésében.

2. Hálózat- és szolgáltatásfejlesztés

2.1. Integrációk, fejlesztési feladatok

2.1.1. Technológiai fejlesztések

- Budapest-bibliográfiák konverziója: a konverziók tesztelésében és konverziós szabályok módosításában 2011-ről még áthúzódott néhány forduló. Ezek után mindkét bibliográfiát betölthettük az éles adatbázisba, így már online is elérhetővé tehattünk több mint 75.000 helyismereti bibliográfiai rekordot. Ugyanakkor a Corvina ismét elhalasztotta a Köztaurusz authority rekordjainak betöltését – ezúttal is az országos fejlesztések prioritásaira hivatkozva.
- Budapest-képtár: a távfizetés lehetősége 2012-ben nem valósult meg, ezért a megrendelési funkciót el kellett rejtetni az adatbáziskezelőben. Több járulékos web-funkció (Google-map, kommentelés, web-design) módosításra szorult, indexeket kellett finomítani, a jogvédett képek kezelésével összefüggésben is módosítottunk a programon.

2.1.2 Szolgáltatásfejlesztés

- A használóképzést tovább folytattuk, internet- és könyvtárhasználati ismereteket, e-ügyintézkedést, valamint WEB 2.0-ás alkalmazásokat oktattunk a jelentkező olvasóknak, kezdő és haladó szinten. A tanfolyamokat három internetklub program egészítette ki.
- Orientációs foglalkozásokat tartottunk az elektronikus adatbázisok megismertetésére középiskolások számára (öt bemutató).
- Folytattuk a veszélyeztetett fiataloknak szóló mentori szolgálatot. A könyvtár teljes nyitvatartási idejében könyvtáros mentor várta az akár egyénileg, akár csoportosan érkező veszélyeztetett élethelyzetű érdeklődő fiatalokat és segítőtjeiket. A tájékoztató pont egyúttal szakirodalmi információval és dokumentumokkal is szolgált a szociális szakma képviselői számára. A fiataloknak fontos segítséget nyújt a „Lapozz bele” alportál (<http://www.fszek.hu/lapozzbele>), melyet bővítettünk az ennek a korosztálynak szóló tanulási, munkakeresési és jogi információkkal.

2.2. Strukturális változások

A Központi Könyvtár munkarendjének részévé vált a munkatársaknak a könyvtár más területére történő szervezett, alkalmi átvezénylése. Forgalomnövekedés illetve alkalmi létszámhiány esetén az igazgató elrendelheti a szükséges átcsoportosítást az egyes részlegek között. Ezzel a módszerrel rugalmas módon lehet kezelni az éles helyzeteket.

2.3. Üzemszervezés

- A Kölcsönzési és raktári osztály az év elejétől átvette az információs pultban a szolgáltatást. A változtatás sikeresnek minősült. A technikai referenz és általános könyvtárhasználati szolgáltatási kérdéseken túl az információs pultban szolgáltatást teljesítő munkatársak a kölcsönzés minden munkafolyamatában részt vesznek. Ennek eredményeként a beiratkozásnál és a pénzkezelésnél csökkent a használók várakozási ideje.

3. Központi szolgáltatások

3.1. Informatika

- A Központi Könyvtárban bevezetésre került a beléptetést és ruhatárhasználatot is támogató RFID alapú alrendszer
- Folyamatos feladatot jelent az újonnan bevezetett RFID alapú rendszer felügyelete is (RFID érzékelők tisztítása, karbantartása; a 6 db forgóvillás beléptető kapu működésének anomáliái; a 4 db kölcsönző és 3 db visszavételező önkiszolgáló állomás fennakadásai, munkatársak és olvasók támogatása)
- Megoldottuk, hogy a Központi Könyvtár „Jogi olvasó” gépein olvasóink elérhessék a NAV Java alapú nyomtatvány kitöltő programját (AbevJava, nyilvános üzemmódban)

3.2. Szerzeményezés – feldolgozás

3.2.1 Szerzeményezés - állománygazdálkodás

- A gyarapítás során igazodtunk a beszerzési keretet érintő intézkedésekhez. A beszerzési keretben történő változások figyelembe vételével rendeltük meg a dokumentumokat. A beszerzési keretet is érintő zárolás ideje alatt a gyarapítást minimálisra csökkentettük. A pótrendeléseket december folyamán végrehajtottuk.
- 2011-ben 27.812 db dokumentumpéldány került az állományba 72.283.932 Ft értékben (ebből könyv 20.197 db 56.725.884 Ft értékben). A számok a vásárlásokat, ajándék- és kötelempéldányokat és az állománygazdálkodás révén átvett fölöspéldányokat is tartalmazzák. A beszerzési keretet növelő támogatások – ODR, érdekeltség-növelő – az utolsó negyedévben érkeztek meg, felhasználásukra is ekkor kerülhetett sor. Pótrendeléssel növeltük a gyakran keresett kiadványok példányszámait, a selejtezett kikopott, fontos könyveket pótoltuk. Jelentős mennyiségben vásároltunk példányszámnövelés céljából új szakkönyveket és klasszikus szépirodalmi műveket a Márai-program keretében.
- Az év folyamán több jelentős szerzeménnyel bővült a könyvtár állománya. A Budapest Gyűjteménybe került – többek között – Pusztai Sándor fotóamatőr negatívhagyatéka a Gellért fürdő közönségéről, Ráday Mihály analóg fényképei városvédő műsorainak dokumentációjából, BSZKRT-villamosvezetők és -kalauzok képei a harmincas évekből

valamint a budai hegyvidéki és budakörnyéki (részben azóta Budapesthez csatolt) településeken a századelőn felvett fényképek albumai. A Szociológiai Gyűjtemény állományát 2012-ben Zám Mária ajándéka és Pik Katalin könyvhagyatéka gazdagította. A Zenei Gyűjtemény évente több száz dokumentumot kap ajándékba az olvasóktól.

- **Online adatbázisainkat** rendszeresen népszerűsítjük, használatukat folyamatosan figyelemmel kísérjük. 2012-ben megrendeltük az EBSCO Discovery Service szolgáltatást, ami lehetővé teszi adatbázisaink közös felületen való kereshetőségét.
- **Digitalizálás:** az átmenetileg kedvező személyi feltételeket kihasználva egyidejűleg több gépen és részben félautomata megoldással is folyt szkennelés a Budapesti Gyűjteményben (6450 kép szkennelésére, formázására és méretváltoztatásának elkészítésére került sor: 19.365 fájl).
- A Szociológiai Gyűjteményben 2012-ben az állományvédelmi céllal digitalizált művek száma 24 kötet, 6385 oldal terjedelemben. A honlapon közzéi engedéllyel digitalizált és publikált további 90 könyvvel ill. tanulmánnyal együtt 2012 folyamán összesen 11.674 oldalnyi anyag készült, ebből korrektúrázott digitalizálás: 5289 oldal, a többi állományvédelmi, reprodukcióra szánt anyag (6-700 oldal).
- Folytattuk a zenei részleg gyűjtési gyakorlatának korszerűsítését. A Médiatárból átkerült a Zenei Gyűjteménybe a filmzene, a musical és a jazz CD-k gyűjteménye.
- 2012-ben a bemutató példányok alapján történő rendelés mellett folyamatosan vizsgáltuk az előjegyzett könyvek jegyzékét, a kallódó és kártérített, perelt könyvek adatait és továbbiakat rendeltünk pótrendeléseként. A 2012. év végén a használat adatait elemezve további példányokat szereztünk be a kötelező olvasmányokból, nagy érdeklődésre számot tartó kötetekből.
- A FSZEK állománygazdálkodása keretében rendszeresen átkértük a más tagkönyvtárakban feleslegessé vált, a Központi Könyvtár olvasói számára fontos könyveket és egyéb dokumentumpéldányokat.
- A Szabadpolcon nem forgó állományt raktárosítottuk. (kb. 7000 kötet)
- A nyár folyamán 360 folyómétert szabadítottak fel a Kölcsonzési és raktári osztály munkatársai a 6. szinti raktárban, ami 30.000 kötet mozgatását jelentette. A 7. szinti raktárban a folyóiratkivonást követően hozzávetőleg 20.000 periodikát kellett megmozgatnunk.
- Az új könyvek a feldolgozást követően a kötéseten kaptak biztonságos RFID-védelmet. A központi beléptető rendszer kialakítása tovább növelte az állomány biztonságát. Az intézkedések nyomán a szabadpolcos állomány hiánya a beléptető felszerelését követően a felére csökkent.
- A Zrínyi utcában található könyvállományból a Központi Könyvtárba hoztuk az esetleg még érdeklődésre számot tartó műveket. A maradékot leselejteztük a szintén a külső raktárban található penészes és töredezett periodikumokkal együtt. Összesen 12 937 dokumentumot selejteztünk le az év végén. 1351 db. nem gyűjtőkörünkbe tartozó periodika kötetet is kivontuk állományunkból.
- A csökkenő kereslet miatt folytattuk videógyűjteményünk nagyarányú selejtezését, a klasszikus- illetve DVD-n még nem hozzáférhető anyag megtartása mellett. Az AV-állományból 4894 dokumentumot (nagyraosztott videokazettákat) selejteztünk vagy fölösleptetőre tettünk (2230 db.).

Törlések

	Főlöspéldány, könyv	Főlöspéldány AV	Kötészet selejt	Selejt AV	Folyóirat	
2010	2 767	141	6 242	776		9 926
2011	0	0	4 907	204		5 111
2012	6 061	2 230	19 869	4 894	1 351	34 405

- Folytattuk a Kottatár szisztematikus átvizsgálását, a sérült, hiányos kották selejtezését.
- Az állomány fizikai állapotának fenntartása érdekében a szükséges mértékben köttettük a könyveket és folyóiratokat. Régi, értékes kiadványaink restaurálását pályázati támogatással folytattuk.
- 2012-ben három alkalommaladtunk el használt könyveket: április 17-21. között 2009 példányt, a Trefort-kertben 330 példányt, 2012. november–decemberben 5129 példányt. Az eladásokból rekord bevételt sikerült elérnünk: 7468 példányt értékesítettünk 1.404.500 forint értékben. Az összegben foglaltatik a Zenei Gyűjtemény anyagainak értékesítése is.

3.2.2 Feldolgozás

- Folytattuk a bibliográfiák retrospektív ciklusainak ellenőrzési és pótlási munkáit, a Szociológiai- és a Budapest bibliográfia rekordjainak kiegészítését a teljes szövegű dokumentum-elérhetőség biztosítására (digitális változat helyben, URL cím).
- A kurrens szakbibliográfiák építése a Corvina rendszerben történik. A Szerzeményezési és feldolgozó osztály munkatársaival együttműködve az év folyamán 976 várostörténeti-, 12.065 szociológiai- és 4315 irodalmi tétel készült el. A cikkek, tanulmányok digitális változataira történő hivatkozásokat a lehetőségek szerint rögzítjük a katalógustételben.
- A kottaállomány jelentős része - kb 20.000 tétel - rövid leírással szerepel a katalógusban. A leírások kiegészítése folyamatosan történik. Ennek érdekében leválogatjuk a Kottatárból a példányokat, átszállítjuk a Szerzeményezési és feldolgozó osztályra, majd vissza a Kottatárba.
- 2012-ben elkezdtek a szociológia magyar és külföldi klasszikusai magyar nyelvű gyűjteményes köteteinek analitikus feltárását a Szerzeményezési és feldolgozó osztály közreműködésével. Elkezdtek a szociológiai e-dokumentumok leírását a Szociológiai szakbibliográfiában.

3.3. Üzemeltetés

- A Központi Könyvtár épületei, bútorzata és berendezései állagának megóvása érdekében nyáron megtörténtek a legszükségesebb karbantartási munkák a Műszaki osztály és az Üzemfenntartási osztály közreműködésével. A Böngészde padlózatának kicserélése a könyvtárosok számára is fokozott megterhelést jelentett.

4. Gazdálkodás

4.1 Bevételek alakulása

A Központi Könyvtár bevételei csökkenést mutatnak. A 2012. évi bevétel 6.223.638 forinttal (4,3%) kevesebb az elmúlt évinél. Az AV dokumentum-kölcsönzésből származó bevétel drasztikusan

csökkent: DVD 1.059.060 forinttal (27,6%), az egy hetes kölcsönzésű hangzó CD 852.952 forinttal (39,3%), a kártya feltöltés 1.327.500 forinttal (17,6%). A beiratkozásból származó jövedelem 2.740.992 forintos csökkenést mutat (4%). A késedelmi díj bevétele stagnál. Ezzel szemben növekedett az oktatócsomag kölcsönzésének bevétele 158.580 forinttal (37,2%), a használt könyv eladás 1.404.500 forinttal (288,7%) és a Wifi használat 427.850 forinttal (48,7%).

4.2. Pályázatok – támogatások

- A korábbi évekhez hasonlóan kaptunk támogatást állománygyarapításra (érdekeltségnövelő- és ODR támogatás). A Márai-pályázat lehetőségeit maximálisan kihasználtuk.
- Valamennyi szakmai és gyerekprogramunkat, koncertsorozatunkat a Nemzeti Kulturális Alap pályázatain elnyert támogatásokból rendeztük meg.
- Elkészítettük az Informatikai és Könyvtári Szövetségnek az Internet Fiesta országos megrendezésére benyújtott NKA pályázata 2012-ben esedékes beszámolóját, továbbá a 2013-ra benyújtott pályázata szakmai anyagát.
- NKA pályázaton nyertünk el támogatást régi és ritka könyvpéldányaink restaurálására, a „Fővárosi cím- és lakjegyzék” digitalizálására és állományvédelmi eszközök beszerzésére.

5. Belső ellenőrzés

- Az AV-dokumentumok terén teljeskörű állományellenőrzést végeztünk el, ami kiterjedt a Médiatár és a Zenei Gyűjtemény összes dokumentumára.
- 2012 nyarán a Szabadpolc és a Böngészde állományát ellenőriztük RFID kézi olvasóval. A nagyraktárban ellenőriztük a Budapest Gyűjtemény által nyilvántartott muzeális értékűnek minősített könyveket.
- A Budapest Gyűjteményben megkezdődött a raktári állomány teljes körű leltározása. A leltározás tervezett 2013. márciusi befejezése a korábban keletkezett adathiányosságok javítása miatt későbbre tolódik.

6. Humánerőforrás

6.1. Képzés - továbbképzés –oktatás

- Kukor Ferenc részt vett a „Vezető-SZEREP-Játék – avagy tanuljunk meg vezető szerepeket jól játszani” című tanfolyamon. Dienes Éva elvégezte a mesepedagógia képzés tanfolyamot.
- Munkatársaink rendszeresen részt vettek az online adatbázisok (EBSCO, WEB of Science, LION, EMIS, JSTOR, MUSE és egyéb) újdonságait bemutató szakmai továbbképző rendezvényeken.
- Folytattuk házi továbbképző tanfolyamainkat, kollégáink oktatását a könyvtári rendszer jobb megismerésére és az online adatbázisok használatára. Oktatómunkával, tapasztalatcserékkel és gyakorlati bemutatókkal támogatjuk a tagkönyvtárak kölcsönzési és tájékoztató munkáját.
- Rendszeresen részt vettünk a könyvtáros hallgatók gyakorlati képzésében.

6.2. Munkaerőgazdálkodás

- 2012 januárjától Dippold Péter vette át a Központi Könyvtár irányítását.

- Téchy Tünde osztályvezető 2012. december 12-én nyugdíjba vonult, helyette 2012. június 12-től Kukor Ferenc szaktájékoztatási csoportvezető látja el a megbízott osztályvezető feladatát. Ugyanettől az időponttól a megbízott szaktájékoztatási csoportvezető Csoma Éva lett.
- Tollár Melinda, kérésére 2011. szeptember 26-tól havi 130 órában dolgozik, ez 2012. szeptember 1-én meg lett hosszabbítva. Reményiné Lajkó Györgyi 2012. január elsejétől befejezte a fizetés nélküli szabadságát és újra havi 130 órában dolgozik. Gelsei Andrásné 2012. év elején kérvényezte nyugdíjazását, 2012 júliusától felmentési idejét töltötte. Státusa nem lett betöltve. 2012. július 1-től Kaposi Ildikó helyét Czégányné Szűcs Margit vette át a Közhasznú Információs Szolgálaton belül.
- Az első félévben a Kőbányai Könyvtár felújítása miatt öt hálózati munkatárs a Központi Könyvtárban kapott különböző feladatokat a Tájékoztatási osztályon, a Kölcsönzési és raktári osztályon illetve a Budapesti Gyűjteményben.
- A Zenei Gyűjteménybe irányítottuk Simon Juditot a Szerzeményezési és feldolgozó osztályról.
- Tovább folytatjuk, és lehetőség szerint bővítjük az önkéntesek alkalmazását a könyvtár valamennyi részlegében. Elsősorban könyvtári szakvégtzettséggel rendelkezők alkalmazására törekszünk.
- A felsőfokú végzettséget nem igénylő feladatkörökre lehetőség szerint érettségizett közhasznú munkásokat alkalmazunk.

7. Kapcsolatok

7.1. Intézményi – önkormányzati

- Ápoltuk hagyományosan kialakult intézményi kapcsolatainkat – elsősorban közös projektek, rendezvények szervezése révén – a British Councilal, a Goethe Intézettel, a Francia Intézettel és az IBBY-vel.
- 2012-ben is folytattuk a TÁMOP-ban vállalt orientációs foglalkozások megtartását, ennek érdekében kapcsolatot tartottunk Budapest több gimnáziumával is, valamint a kötelezőn túl az igényekhez alkalmazkodva minden jelentkezőt fogadtunk, és az igényeikhez alkalmazkodva tartottunk foglalkozásokat.
- Fejlesztettük felsőoktatási kapcsolatainkat: 2012-ben is részt vettünk a Hallgatói Önkormányzat által szervezett Könyvtári Napon, valamint együttműködési szerződésben álltunk a Budapesti Gazdasági Főiskolával.
- Továbbra is kiemelten kezeltük kapcsolatainkat Budapest középiskolaival, gyermekintézményeivel. Együttműködési megállapodásokkal erősítjük a hatékonyabb információcserét, ezen keresztül a tanulók és szüleik tájékoztatását szolgáltatásainkról, a könyvtár használati lehetőségeiről.
- Az elmúlt évben is számos múzeumi, levéltári kiállítás, kiadvány és rendezvény létrejöttét segítettük elő információszolgáltatással, kutatási segítséggel, másolatok átadásával és dokumentumkölcsonzéssel. Különösen szoros viszony alakult ki a Petőfi Irodalmi Múzeummal, a Nemzeti Múzeummal és természetesen a fővárosi tulajdonú közgyűjteményekkel. A „100 éves házak” mozgalom szervező KÉK megkeresésére kutatási-módszertani foglalkozást tartottunk a programban részt vevő egyetemisták számára.
- Szakmai kapcsolataink sorában a helyismerettel, helytörténettel foglalkozó szervezetek mellett jó kapcsolatokat ápoltunk a szociológia és a helytörténet területén működő szakmai szervezetekkel, továbbá az iskolai könyvtárosokat tömörítő szakmai szervezetekkel. Részt

vettünk a MOKKA-R együttműködésben valamint az MKE Zenei szekciója és az AIBM Magyar csoportja munkájában. Jó kapcsolatot tartottunk fenn a Magyar Szociológiai Társasággal, valamint az MKE Társadalomtudományi szekciójával, a Magyar Olvasás Társasággal (HUNRA), az MKE Gyermekkönyvtári szekciójával, a Budapesti Történeti Múzeummal és a Fővárosi Levéltárral. Együttműködtünk a Jazz Oktatási és Kutatási Alapítvánnyal, a Mahler Társasággal is.

7.2. Média- és sajtókapcsolatok

- Az országos és a helyi lapokban rendszeresen hírt adtunk eseményeinkről.
- Nagyobb hangsúlyt fektettünk a könyvtár szolgáltatásainak, újdonságainak reklámozására az interneten (hírlevél, blogok, közösségi oldalak, iwiw, Facebook, Twitter lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása).

7.3. Nemzetközi szakmai kapcsolatok

- Zenei Gyűjteményünk részt vesz az AIBM (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) Magyar Nemzeti Csoportjának munkájában.
- Augusztusban fogadtuk a Dél-Koreai Könyvtáros Szövetség delegációját, szakmai tapasztalatcserét folytattunk velük, és bemutattuk könyvtárunkat.

7.4. Szakmai rendezvények, hazai és külföldi tanulmányutak

- Munkatársaink továbbra is részt vettek a meghirdetésre került szakmai konferenciákon és tanácskozásokon, meghívott előadóként rendszeresen oktattak szakmai továbbképző tanfolyamokon, konferenciákon számoltak be könyvtárunk szakmai munkájáról.
- Dippold Péter 2012 októberében Burgosban részt vett az Europeana Awareness programindító műhelytalálkozóján és a hozzá kapcsolódó országos spanyol közkönyvtári konferencián, részt vett az Országgyűlési Könyvtár kerekasztal beszélgetésén az e-book kiadás és a könyvtárak kapcsolata témakörben. Az Országos Könyvtárügyi Konferencia Olvasáskultúra szekciójának moderátoraként irányította a szekció ajánlásainak megfogalmazását. A szekció munkájában részt vett Dienes Éva és Kaszás Veronika is.
- Sándor Tibor részt vett a Vándorgyűlés keretében megrendezett helyismereti könyvtáros tanácskozáson, szerepelt az OSZK-ban megrendezett sajtótörténeti konferencián, előadott a Petőfi Irodalmi Múzeumban *Közkincs. Közöd?* címmel megrendezett szakmai napon, és képviselte a könyvtárat a MANDALAT Tanács névvel jelölt szakmai egyeztetéssorozaton.
- Dienes Éva előadást tartott a Kortárs Gyermekirodalmi Konferencián és a BabArt konferencián.
- Balogh András a Győri Könyvszalon rendezvényén beszélt a közkönyvtárak jelenlegi és jövőbeli szerepéről.
- Az elmúlt évek fejlesztési tapasztalatairól publikációkban számoltunk be a könyvtári szaksajtóban, intenzíven vettünk részt könyvtárszakmai rendezvényeken, konferenciákon.

8. Rendezvények

- 2012-ben 20 kiállítást szerveztünk, amelyet több mint 11.000 fő tekintett meg. A 132 egyéb rendezvényünkön 7947-en vettek részt. A legnagyobb létszámban az Átriumban rendezett kiállításokat tekintették meg.

- Kiemelt programként koordináltuk az Informatikai és Könyvtári Szövetség szervezésében megrendezésre kerülő Internet Fiesta országos szintű programját, valamint a tematikus őszi programsorozat - Könyvtárak összefogása a társadalomért – lebonyolítását könyvtárunkban.
- Februárban *Göncz Művek* címmel kiállítás nyílt Göncz Árpád műveiből és műfordításaiából.
- A Márai pályázat keretében több irodalmi est megvalósítására is lehetőségünk nyílt. Sudár Annamária *Irodalmi recycling: szövegek vándorlása az irodalomban* címmel önálló estet tartott. Örkény István születésének 100. évfordulója alkalmából *Magyar holdrakéta* címmel Tarján Tamás és Fesztbaum Béla előadásával emlékeztünk meg az íróról. Májusban vendégül láthattuk Závada Pál író, akivel Szegő János kritikus, szerkesztő beszélgetett eddig életművéről és sajátos írói eszközeiről. Júniusban *A szívek megegyezése* című irodalmi esten Fábri Anna beszélt szerelemről, házasságról a reformkori Magyarországon és Kubik Anna olvasott fel korabeli levelekből, naplókából részleteket.
- Az NKA pályázati támogatásának köszönhetően folytattuk sikeres irodalmi sorozatunkat, a *Teadélután klasszikusokkal* előadásait és gyerekprogramjainkat (könyvtári órák, gyerekfoglalkozások, játékos vetélkedők, pályázatok).
- Novemberben a Goethe Intézettel közös szervezésben került megrendezésre a Herta Müller Nobel-díjas író életét bemutató kiállítás, amelyen az író is részt vett.
- Zenei Gyűjteményünkben a Népzenei társulat népszerűsítő ismeretterjesztő programsorozatot szerveztünk általános- és középiskolások számára. Folytattuk a kisgyermekeknek és szülőknek szóló zenés sorozatot, valamint a Jazz Klub és az Operabarát Kör rendezvényeit.
- Folytattuk a Sárkányos Gyerekkönyvtár népszerű programjait. A *Sárkányos mesenap*, a *Magyar Népmese Napja* az év kiemelkedő rendezvényei voltak. Folytatódott az év folyamán a kisgyerekek körében népszerű *Tánc-lánc* sorozat játékos, mozgásos foglalkozásai és a szülők körében közkedvelt *Babázó*.
- A Budapest Gyűjteményben január elején nyílt meg a Galériában a *Sokarcú Józsefváros* című kiállításunk, melyet korábbi fotópályázatunk nyertes munkáiból és a nyolcadik kerülettel kapcsolatos történeti anyagokból állítottunk össze. Március óta látható a Budapest Gyűjtemény olvasótermében *A pesti színjátszás hajnala* című színháztörténeti válogatásunk. Szeptemberben indítottuk útnak a hálózati könyvtárak számára *Rejtekkajton régi házba* címmel szervezett várostörténeti előadásorozatot. Ennek keretében október 5-én jól sikerült estén osztotta meg ismereteit a Központi Könyvtár közönségével Saly Noémi és Zeke Gyula *A budapesti kávéházak háromszáz éve* című pódiumbeszélgetésen.

9. Használat, látogatások

- 2007-től 2011-ig a beiratkozott olvasók száma folyamatos növekedést mutatott. A 2012-ben bekövetkezett 435 fő csökkenés annak köszönhető, hogy a korábbi évek négy hetes nyári zárva tartása helyett 2012-ben 5 hétig voltunk zárva, valamint a decemberi ünnepek alatt is több volt a zárva tartási nap, mint azt megelőzően. Ezért a számszerű csökkenés ellenére a valóságban inkább stagnálást mutat a beiratkozottak száma.
- A dokumentumkölcsonzés csökkenését elsősorban az AV-dokumentumok kölcsönzésének további visszaesése okozta. A 2011. évhez viszonyított csökkenésből (19.064) 12.298 audiovizuális dokumentum volt. A könyvek vonatkozásában a kölcsönzött dokumentumok száma mindössze 6766 könyvvel esett vissza.
- A személyes látogatások száma 5,5%-os csökkenést mutat, ez csak részben magyarázható a hosszabb nyári zárva tartással. A Médiatár használóinak száma a 2011-es adatokhoz viszonyítva közel a felére csökkent.

- A távhasználatok számának látszólag jelentős csökkenését a korábbi portál átalakítása, szerkezetének megváltoztatása okozza. A 2011 júniusától működő új portál a Központi Könyvtár honlapja alól a főlapra helyezte az adatbázisok menüpontját, ez nem a KK távhasználati statisztikájában jelenik meg. Mivel az adatbázisok a főlapról közös menüpontból érhetőek el, az egyes adatbázisok külön-külön használata sem jelenik meg a mérőszámokban. Az aloldalak közül a KK által épített aloldalak és blogok használati statisztikája is beszámításra került, mert ezek egyértelműen a Központi Könyvtár távoli használatára vonatkoznak (Tinioldal, 50 plusz, Lapozz bele, Latin betűk, Közösségi Információk Tára)..
- A több könyvtárra érvényes teljes árú tagság 1062 fővel (23%) csökkent. Csekély mértékben (195 fővel) növekedett viszont a gyermekolvasók száma, valamint a csak regisztrált használók száma 3300 fővel (9%). Ez az általános gazdasági helyzettel magyarázható, hiszen mindkét típus ingyenes.
- Raktári forgalmunk tovább csökkent (5%-al) az előző évihez képest, 96 615 kötetet szolgáltatott a nagyraktár. A pozitív tendencia köszönhető a keresett könyvek folyamatos átmozgatásának az olvasóforgalmi terekbe, továbbá a digitális változatok raktári kéréseinek által történő felajánlásának. A Budapest Gyűjtemény és a Zenei Gyűjtemény raktárai is jelentős forgalmat bonyolítottak.

Tájékoztató szolgáltatások

- Az online adatbázisok ismertetését, népszerűsítését az olvasók számára plakátok, szórólapok kihelyezésével, bemutatókkal oldottuk meg. Minden adatbázis ismertetése megjelent weboldalunkon is. Az interneten hozzáférhető adatbázisrendszerünket frissítettük, emellett a legfrissebbekről vagy újdonságokról megjelent cikkek a könyvtár főoldalán az ajánlóban is megjelennek, folyamatosan felhívva a figyelmet a használati lehetőségekre.
- A külföldi továbbtanulás lehetőségeiről való tájékoztatást tovább folytattuk. A tájékoztató anyagok választékát tovább bővítettük a 2012-es Educatio kiállításon megjelent külföldi egyetemek és magyar felsőoktatási intézmények kiadványaival. Továbbtanulási információt 2012-ben e-mailben 98 alkalommal kértek. Személyesen 305 fő kért segítséget. A magyar továbbtanulási lehetőségekről is 42-en érdeklődtek.
- 2012-ben 1056 internetes tájékoztatást kérő levél érkezett az info@fszek.hu e-mail címre. Ezen kívül a Fórumra érkező tájékoztató levelekre is válaszolunk. Emellett az olvasótermekben a könyvtárosok személyesen több tízezer referenz kérdésre adtak választ az év folyamán.
- Megrendelt adatbázisaink közül a használat szempontjából kiemelkednek az EBSCO adatbázisok (Academic Search Complete, Masterfile Premier, ERIC, Newspaper Source Plus, Business Source Premier stb.) Összességében 8235 belépés és 734459 keresés zajlott az év folyamán. A keresések száma jelentősen, mintegy háromszorosára emelkedett az előző évhez képest. A többi külső adatbázis használata megfelelő mértékű.
- Folyamatosan szerkesztettük a Központi Könyvtár internetes alportálját.
- Folyamatosan gondoztuk és fejlesztettük a tematikus alportálokat (Lapozz bele!, Médiaismeret, Népzenei társaság, Gyerekoldal, Tinioldal, 50plusz), valamint a blogokat is (Latin betűk, Zenei Gyűjtemény blogja, Nem unatkozom stb.)
- Gondoztuk a portálról elérhető linkgyűjteményt. Az internetes források minél szélesebb körű összegyűjtésére és strukturált formában történő megjelenítésére törekedtünk, különös tekintettel a társadalomtudományi, a szociológiai, a várostörténeti és a zenei szakirodalomra.
- A Zenei Gyűjtemény mintegy 60 népcsoport bemutatásával indította el nép- és világzenei alportálját. Elkészültek a népcsoportokra vonatkozó szócikkek, ezek képekkel, hanganyagokkal és videókkal való kiegészítése történt meg 2012-ben. Az alportálhoz

kapcsolódva ismeretterjesztő sorozatot indítottunk, melynek célja a mások kultúrája iránti érdeklődés felkeltése, a kultúrák harmonikus együttélésének támogatása, a zenei ismeretterjesztés.

- A saját építésű SZOCIOWEB és a web alapú várostörténeti irodalmi adatbázisok retrospektív anyagának használata erőteljesen lecsökkent. Az utóbbi évek (2007-) anyagai a Corvinában lettek feldolgozva, az egyes adatbázisok használatának mérésére szolgáló statisztikai modul azonban még nem készült el.
- A Szociológiai Gyűjtemény weblapja 2012-ben további értékes anyagokkal bővült: Évfordulók, Szalai Sándor életműbibliográfia digitalizált anyagokkal, Szociális Szakma Digitális Archívuma, Talyigás Katalin bibliográfiája, készül a Digitális Politikatudományi Archívum, 24 külföldi folyóiratunk online is elérhetővé vált, az e-archívum folyamatosan bővült. Kísérletet tettünk arra, hogy a weblap interaktív tájékoztató eszközzé váljon, ennek olvasóbarát megoldása folyamatban van.
- A Zenei Gyűjtemény oldalaira 2012-ben is elkészítettük a Zenei kalendáriumot. Az olvasók tájékoztatására a Fidelio portálon rendelkezésünkre bocsátott blogot használtuk fel, hogy rendezvényeink híre minél szélesebb rétegekhez eljusson.
- A Fotótárhoz érkezett 332 regisztrált megkeresés kutatási kérdéseinek megválaszolásához 16.750 dokumentumot kellett kézbe venni, illetve kézbe adni. A Kisnyomtatványtár 59 kérdésre, több fordulóban 33.463 kisnyomtatványt és 3522 plakátot adott használatba.
- A Sárkányos Gyerekkönyvtárban 87 csoportfoglalkozást tartottunk az év folyamán délelőttönként, ebből 61 alkalommal a palotát is megtekintették. A legsikeresebbek továbbra is a dramatizációs foglalkozások, a meseórák és a vetélkedők voltak.
- Vakoknak és csökkentlátóknak szóló speciális szolgáltatásainkat (ingyenes számítógéphasználati lehetőség, a Braille nyomtatás, Jaws for Windows és Poet Compact használata, online adatbázisok elérésének lehetősége az Internet-terem gépeiről) folyamatosan, bár csökkenő intenzitással használják olvasóink, egyre több látássérült rendelkezik otthon is számítógéppel és Jaws programmal.
- 2012-ben 88 csoport látogatta meg a Wenckheim palota és a Pálffy palota épületét. Összesen 1825 fő látogatónak mutattuk be a Központi Könyvtár és a Zenei Gyűjtemény épületét és szolgáltatásait.

1. régió

I., II., III., V., IX., XI., XII., XXII. kerületek

1. Kiemelt feladatok

- 2012 első féléve kritikus működési feltételeket hozott, létkérdés volt számunkra, hogy a kedvezőtlen gazdasági folyamatok ellenére megőrizzük a könyvtár szolgáltatásai iránti igényt, érdeklődést. Ennek érdekében az olvasólétszám stabilizálására könyvtárainkban és külső helyszíneken régiós plakátkampányt indítottunk („Egy könyv árérték egy könyvtárat kínálunk”).
- Az év közben konszolidálódó körülmények ellenére a feltételrendszer változása részlegesen kihatott eredményeinkre is. A régió könyvtárainak szolgáltatási mutatóit a Függelékben tekintjük át.
- A FSZEK saját bevételeinek növelésére tett kísérlete – ruhatári díj bevezetése - sajnos a vártnál sokkal kisebb hozadékkal járt, egyben erős használói ellenállásba ütközött. Mind a döntés bevezetése, mind visszavonása indokolt volt, de kommunikációja hordozott tanulságokat.
- 2012-ben is összetett programsorozattal kapcsolódtunk az országos programokhoz és rendezvényekhez (Internet Fiesta, Márai Program, Országos Könyvtári Napok).
- A gyerekkönyvtári munka színvonalának emelésére újraélesztettük a régiós gyerekkönyvtárosok szakmai műhelyét.
- A külső körülmények miatt prioritást élvezett és még inkább felértékelődött a helyi kapcsolatok ápolása. Ennek néhány eleme:
  - Újbuda önkormányzatának egymillió forintos dokumentumvásárlási támogatása
  - A „Könyvet házhoz” program működtetése. Decemberben az együttműködés megújítását aláírásával erősítette meg intézményünk főigazgatója és Bús Balázs, a III. kerület polgármestere. A többi együttműködési megállapodás megújításának előkészítése is lezajlott.
  - A XII. kerületi önkormányzat Oktatási és Kulturális Bizottságának látogatása Ugocsa utcai könyvtárunkban
  - A Budafoki Könyvtár illetve a Vadász utcai könyvtár sikeres részvétele helyi pályázaton
  - Szakmai kapcsolataink erősödtek, így pl. a Ferencvárosban a helyi Idősügyi Tanács munkájába kapcsolódtunk be; Újbudán a Kulti és a Pedagógiai Intézet vált partnerünké.

2. Hálózatfejlesztés

2.1. Integrációk, fejlesztések

- Az új Nagytétényi Könyvtár (XXII/1.) megvalósulása – könyvtártól független külső tényezők miatt – átütemezésre került, 2012 végén a XXII. kerület kezdeményezésére a kérdéskört érintő új egyeztetések kezdődtek.

2.2. Strukturális változások

- 2012. január 1-jétől a Kelenföldi könyvtár (XI/5.) nyitvatartási ideje 40 órára csökkent, a könyvtár szolgáltatásait II. típusba soroltan nyújtotta, ehhez rendelt létszámmal.

2.3. Üzemszervezés

- A teljes körű leltárt végző I. és IX. kerület könyvtárakat informatikai eszközökkel és a kellő létszám biztosításával segítettük.
- A IX/2., XI/5., XII/1. könyvtár a nyári időszakban is folyamatosan – részben csökkentett időben - tartott nyitva; a többi könyvtár – a területi lefedettséget szem előtt tartva – július, illetve augusztus hónapban négy hétig zárva volt.

2.4. Felújítás

- Novemberben a Mester utcai könyvtárat érintő, falbontással járó csatornacső cserére került sor (a társasház kivitelezésében.)
- A Börzsöny utcai könyvtár teraszának felújítására a szomszédos rendőrőrs felújításával párhuzamosan valósult meg.
- Novemberben a Fő téri könyvtárban a gázvezeték részleges cseréjére került sor.
- A III/2. Csillaghegyi Könyvtár a FÖKÉTÜSZ vizsgálatának eredményeként – a probléma megoldásáig – mintegy hat hét rendkívüli zárva tartásra kényszerült (október 29 - december 9.). A kialakult helyzet megoldásának elhúzódása (kéménybélelés és kisebb tetőjavítás) egyértelműen a FSZEK-től független okokra vezethető vissza (társtulajdonosi egyeztetések elhúzódása).

3. Központi szolgáltatások

3.1. Informatika

A régió több mint 220 számítógépes munkaállomásán a korábbiaknál kisebb léptékben zajlott a géppark cseréje. Elsősorban a kölcsönzői gépek cseréje volt szükséges, de több könyvtárban az olvasói munkaállomások cseréje is megvalósult. A folyamat továbbvitele szükséges – pl. az Etele úti könyvtár illetve a Boráros téri könyvtár olvasói munkaállomásainak cseréjével, mivel az eszközök amortizációja folyamatos.

A területfelelős informatikus munkatársak – Maurer Péter és Rajnai Gábor – magas szakmai színvonalon segítették az üzemeltetés zavartalanságát.

3.2. Szerzeményezés és feldolgozás

A régió dokumentumállományának alakulása 2012-ben:

- 2012. december 31-én a régió 513.487 nyomtatott és elektronikus dokumentummal rendelkezett, ez mintegy 5000 darabbal kevesebb az előző évinél. A negatív egyenleget a 2011 után újra megélenkülő duplumosítási kedv és az audiovizuális állomány tisztítása alakította.
- A gyarapítási keretek meghatározása a fő forgalmi mutatók arányában történt.
- Az év első felében visszafogott beszerzések ellenére éves viszonylatban sikerült a 2011-es adatokat megközelíteni.
- **Könyvek:** a beszerzések, a Márai-program keretében érkezett dokumentumok és olvasói ajándékok összesített darabszáma 15536; összértéke – kedvezmények nélküli bruttó ár - meghaladja a 41 millió forintot.
- Az év második felében a korábbinál többet, 9 könyvtárunkban összesen mintegy 1 millió Ft-ot költöttünk idegen nyelvű könyvekre, továbbá 6 könyvtárunk szerzett be több mint 200 ezer Ft értékben kamaszok igényeit kielégítő, de színvonalas képregényeket.
- **Vizuális dokumentumok:** a forgalomarányos beszerzésnek köszönhetően könyvtárainkba 1202 új dokumentum került, 3,4 millió forint értékben. Öt könyvtárunk pedig mintegy 200 ezer forint értékben diafilmekkel is bővítette kínálatát.
- **Hangzó dokumentumok** beszerzése – a forgalom és nem melleleg a kínálat csökkenésével - minimálisra csökkent (elsősorban gyerekek igényeire voltunk tekintettel).
- **Hangoskönyvek** beszerzésére a könyvkeret meghatározott hányadát fordítottuk, mintegy 180 ezer forint értékben. Itt a kínálat hiánya volt meghatározó.
- A 2013. évi **folyóiratok** rendelésénél a korábbiaknál radikálisabb változásokra került sor. Az előző évi 5.8 millió forinttal szemben - tudatos visszafogással – 5,1 millió forint értékben rendeltünk lapokat. A folyóirat kínálat - megjelenési oldal - szűkülése érzékelhető és a használói oldalon (beleértve a kölcsönzéseket) is visszaesés tapasztalható.
- A tagkönyvtárak az év során folyamatosan javították az adatbázisban szereplő példányadatokat, annak érdekében, hogy a katalógus korrekt módon tükrözze az állományt.

3.3. Üzemeltetés

A Műszaki osztály munkatársai szakértő módon igyekeztek a felmerülő problémákat megoldani. Műszaki bejárást követően számos könyvtárunkban végeztek itt nem részletezett karbantartó javításokat.

4. Gazdálkodás

4.1. Bevételek

- A jelentősebb visszaesést produkáló könyvtárak közül a III/2-es esetében az elnyúló rendkívüli zárva tartás, a IX/1. és a XXII/1. esetében az internet szolgáltatásból származó bevétel csökkenése meghatározó (de utóbbi két könyvtár esetében a legtöbb bevételi mutató csökkent).
- Kiemelkedően jól teljesített a XI/3. Móricz Zsigmond Könyvtár – köszönhetően a vezetőváltásnak is.
- A XI/5-ös könyvtár többek között terembérleti bevétellel – közel 300.000 Ft - is javította kondícióit.
- A főbb bevételi mutatóknál a már említett internet használati díjon túl az audiovizuális dokumentumok kölcsönzése esett vissza legjobban, de a fizetési meghagyásokkal összefüggő eljárási díjból is jelentősen kevesebb folyt be (itt nem látható, hogy kevesebb eljárás indult, vagy a fizetési hajlandóság csökkent).
- A késedelmi díjbevétel emelkedés a türelmi idő októberi megszüntetésétől érzékelhető.
- A használt dokumentumok értékesítése a 2011-es mélypont után magára talált, megkészszerződött. A kapcsolódó adminisztráció jelentős, de a befektetett munka megtérül. Kiemelendő a I/1., II/4., XII/1., XI/5. forgalma, de a kisebb könyvtárak közül a XI/3. nagyon szépen teljesített.

4.2. Kiadások

- Kiadási oldalon költségtakarékos szemléletet igyekeztünk a gyakorlatban is megvalósítani. A szűkös pályázati források felhasználását optimalizáltuk (pl. az NKA-pályázat forrásainak fókuszálásával).
- Anyaggazdálkodás vonatkozásában számos alkalommal alakult ki kritikus szituáció.

4.3. Pályázatok - támogatások

A pályázatokon nyert összegek és egyéb támogatások sokat jelentettek szakmai céljaink terveink megvalósításában.

- A XI. kerület 1.000.000 forinttal járult hozzá a dokumentumgyarapítási keretünkhöz.
- Az NKA 1.020.000 Ft-os támogatása tette lehetővé az Összefogás programjainak megvalósítását.
- A IX. kerület nem közvetlenül a könyvtárat, hanem a kerület lakóit támogatta, meghatározott társadalmi csoportok beiratkozási díját átvállalva (a támogatás mintegy 550.000 Ft-ot jelentett 2012-ben)
- A Márai-program 570.000 forinttal járult hozzá író-olvasó találkozók szervezéséhez
- A Budafoki Könyvtár a helyi önkormányzat pályázatán vett részt, az elnyert támogatás – 130.000 forint - programok sorának megvalósítását tette lehetővé.
- A Belvárosi Könyvtár 80.000 forint kerületi támogatást kapott a Belvárosi Művészeti Napok eseménysorozatához kapcsolódó rendezvényének megvalósításához
- Az V. kerület kivételével immár mindenhol formális megállapodások segítik a Könyvet Házhoz szolgáltatás működését

5. Belső ellenőrzés

Négy tagkönyvtárunkban, I/1., IX/1., IX/2., IX/3. teljeskörű állományellenőrzésre került sor (emellett a Fő utcai bezárt olvasóterem állományát is leltározta a Török utcai könyvtár csapata), AV leltárt II/1., IX/3., XI/3., XI/6., XII/1., XXII/3.. könyvtárakban tartottunk. Mindenhol kálón belül maradt a hiány. Vizsgált tagkönyvtárainkban a pénzforgalmi ellenőrzés nem tárt fel hiányosságot.

6. Humánerőforrás

6.1. Képzés - továbbképzés –oktatás

- A régió munkatársai lehetőség szerint részt vettek az intézményi belső képzéseken.
- Kiss Eszter, az Ugocsa utcai könyvtár vezetője (XII/1.) könyvtár-informatika szakon a Szegedi Tudományegyetemen folytatta tanulmányait
- Rajzinger Mária, a Börzsöny utcai könyvtár (IX/1.) vezetője az ELTE mesterképzésén könyvtár szakon fejezte be tanulmányait
- Buzási Erika (XII/1.) és Tóthné Movik Adrien októberben az Informatika a Nemzeti Közszolgálatban és Könyvtárakban Alapítvány képzésében az „Ügyfélszolgálati tréning a könyvtári minőségfejlesztésért” 30 órás tanfolyamát végezte el.

6.2. Munkaerőgazdálkodás

- 2012. január 1-jétől Kiss Eszter az Ugocsa utcai könyvtár (XII/1.); Pataki Éva Andrea a Kelenföldi könyvtár (XI/5.); Körmendiné Jakub Ágnes a Boráros téri könyvtár (IX/2.) kinevezett vezetője lett (feladatukat korábban megbízott vezetőként végezték).
- A Móricz Zsigmond Könyvtár (XI/3.) vezetője, Imre Júlia nyugdíjba – 2012. augusztus 1. - vonulását követően Bodor Erika irányította az egység munkáját.
- Nyugdíjba vonult a III/5-ös könyvtár könyvtárosa, Janovszki Györgyné és takarítója, Dobszai Józsefné. A könyvtáros kolléga pótlásáról belső átszervezéssel gondoskodtunk.
- 2012-ben közhasznú foglalkoztatott nem dolgozott a régióban.
- Aktívan élünk – szükség esetén, feladatarányosan – a régió munkatársainak átirányításával. A X/4-es könyvtár felújítása idején hasznos segítséget kaptunk Wallner Andor személyében.

7. Kapcsolatok

7.1. Intézményi kapcsolatok

- A kerületi önkormányzatokat tájékoztattuk tevékenységünkről. Az együttműködés egyik legfontosabb eredménye továbbra is a korábban már említett „*Könyvet Házhoz*” szolgáltatás a régió kerületeiben.

- Hagyományosan bekapcsolódtunk a kerületek kulturális eseményeibe, rendezvényeibe, így a Belvárosi Könyvtár a Belvárosi Művészeti Napokhoz, a Börzsöny utcai könyvtár a Lakótelepi Vigassághoz, a budafoki könyvtárak a Budafoki Napok rendezvénysorozathoz.
- Minden könyvtár folyamatosan ápolja, építi kapcsolatait a vonzáskörzetében lévő oktatási, kulturális, szociális intézményekkel és civil szervezetekkel (pl. Kultí, Újbudai Pedagógiai Intézet, Szépírók Társasága, Óbudai Társaskör, Nyék-Kurucles Egyesület, Nagytétényi Polgári Kör, Budapesti Városvédő Egyesület, Klauzál Gábor Társaság, Bagolyvár Birodalom, Kultucca stb.).

7.2. Lakossági kapcsolatok

- A közvetlen, személyes kapcsolatokon túl az internet lehetőségeit kihasználva - közösségi oldalak, levelezési listák, portál tartalmak - használóink és a könyvtár között közvetlenebb és gyorsabb kapcsolattartást tettek lehetővé.
- 2012. tavaszán indítottuk beiratkozás ösztönző A3-as plakátkampányunkat: „Egy könyv árért egy könyvtárat kínálunk”.
- Szóróanyagokon, a kirakati portálokon is tájékoztattuk a könyvtárak tényleges és potenciális használóit.

7.3. Média- és sajtókapcsolatok

- A könyvtárak szolgáltatásaira, rendezvényeire, programjaira minél több helyen próbáltuk felhívni a figyelmet. Éltünk a port.hu kínálta megjelenési lehetőséggel.
- Folyamatosan jelentek meg híradások a Ferencváros, Várnegyed, a Budai Polgár, a Hegyvidék, az Óbuda Újság, a Városházi Híradó illetve a Helyi Téma kerületi mutációiban.
- A Budafoki Könyvtár 2012-ben is kiemelkedően sokat szerepelt a helyi médiában programjaival, kezdeményezéseivel (a megjelenések száma közelíti a hatvanat).
- Szintén sokat szerepelt az Ugocsa utcai könyvtár is, elsősorban a nyomtatott helyi sajtóban.
- A XI. kerületben sikerült áttörést elérni, rendszeresebben jelennek meg program- és szolgáltatás ajánlók és a Helyi érték című műsorban is több alkalommal beszámoltak a könyvtárak programjairól
- A Márai Sándor Könyvtár programjairól hírt adott a Magyar Narancs és a Litera.hu és a Pesti Est.

8. Rendezvények – programok

- **Összesen 989 könyvtári eseményen 40.920 fő vett részt**, ebből a nyilvános programok (kiállítások, különböző korosztályoknak szóló könyvtári foglalkozások) száma 568 (31.913 fő részvételével), a nem nyilvános, iskolai csoportok számára szervezett foglalkozások száma 421 volt (9007 gyerek részvételével).
- Használóképző foglalkozásainkon 347 fő vett részt (a képzés teljes óraszama 463)
- Az NKA pályázat keretében az Összefogás programsorozatra fókuszáltunk. Az 1.020.000 Ft támogatás révén számos programot szerveztünk.

- Az Internet Fiesta illetve az Országos Könyvtári Napok programjaihoz I-II. besorolású könyvtáraink csatlakoztak, de néhány III. típusú könyvtár (pl. IX/1., IX/2., XXII/1.) is szerepet vállalt. A Könyves Vasárnapon a IX/1., XI/5., XII/1. várta a látogatókat.
- A Márai-program 570.000 forintos támogatásának köszönhetően hét helyszínen 19 író-olvasó találkozóra került sor; a régió rendezvényein résztvevők száma összesen: 895 fő volt. A 2012. március végén megjelent programajánló leporellót egyben felhasználtuk a könyvtári beiratkozás ösztönzésére is. Ez a kiadvány 1000 példányban került terítésre. A sorozat keretében többek között Fábián Janka, Varró Dániel, Tóth Krisztina, Szálinger Balázs, Lackfi János, Bosnyák Viktória találkozott az érdeklődőkkel.
- Rejtekkajtón régi házba - a Budapest folyóirat estjei sorozat keretében - az I/1., XI/5., XI/6., XII/1., XXII/3-as könyvtárakban többek között Ráday Mihály, Saly Noémi, Zeke Gyula, Búza Péter előadásaival találkozhattak az érdeklődők.
- A Budafoki Könyvtár örömmel adott helyet az Országos babaolvasó konferenciának – az IKSZ és FSZEK közös szakmai rendezvényének.
- Kiállítások sorát - 135 bemutatót szerveztek könyvtáraink - rendezte az I/1., II/4., III/5., V/2., IX/2., XI/6., XII/1., XXII/1. és XXII/3. könyvtár.

Válogatás rendezvényeinkből:

- Az I/1. Márai Sándor Könyvtárban folytatódott „Az író könyvtára” című felolvasóest sorozat, Varró Dániel és Jónás Tamás; Bereményi Géza; Szilágyi Ákos; Szőnyi Tamás és Reményi József Tamás voltak a sorozat vendégei. A könyvtár ezenkívül versillusztrációs pályázatot hirdetett Varró Dániel versére; októberben pedig író-olvasó találkozót szervezett Marék Veronikával. A könyvtár galériája számos kiállításnak adott otthont.
- Folytatódott a II/1. Hűvösvölgyi út könyvtár előadássorozata a helyi Nyék-Kurucles Egyesület partnerségével, öt találkozóra került sor 2012-ben. Az év egyik kiemelkedő programja volt Csernus Mariann színművész előadóestje.
- A II/4. Török utcai könyvtár számos programot szervezett gyerekeknek – többek között Telegdi Ágnes, Joó Jánosné, Török György közreműködésével; októberben a könyvtár vendége volt az Arasinda népzenei együttes. A könyvtár Olvasókört szervezett idősebb olvasói kedvéért.
- A békásmegyeri III/5-ös könyvtár a kerületi Népmesék Világa Kulturális Egyesülettel közösen szervezte „Utazz Te is velünk a népmesék birodalmába” című programját. A Márai-program keretében Nyulász Péter és Telegdi Ágnes volt a könyvtár vendége. Könyves Vasárnapon az Aranyszamár Bábszínház szórakoztatta az érdeklődőket. A könyvtár kiállításai közül kiemelkedett Kőhegyi Gyula grafikusművész „Grafikai mozaikok” című kiállítása. Az irodalmi és történelmi vonatkozású exlibrisek mellett a művész egyéb grafikáit is megismerhették a látogatók.
- A III/7. Krúdy Gyula könyvtár az Internet Fiesta keretén belül az Álláskeresés az interneten című programra toborzott jelentős számú érdeklődőt; októberben a könyvtári napok programsorozatán belül Dr. Visnyik Katalin Phd pszichológus előadására voltak sokan kíváncsiak.
- Az V/2. Belvárosi Könyvtár a Belvárosi Művészeti Napok alkalmából a Dollár Papa Gyermekei Lakásszínházi Társulat előadásában Ibsen: Hedda Gabler című darabját mutatta be.
- IX/1. Börzsöny utcai könyvtárunkban Detre Annamária és Kovács Éva Rebecca Szabálytalan illem óra címmel havonta egy alkalommal tartott foglalkozást. Ugyanitt tovább folytatódott a

Meseklub című rendezvénysorozat illetve Z. Mezei Erzsébet drámapedagógus Papírszínház című, gyerekeknek szóló sorozata.

- A IX/2. Boráros téri könyvtárban időseket ellátó gondozási központok műveltségi vetélkedőjét szervezték meg. Az un. Uccagaléria számos kiállításnak adott otthont. A könyvtár a Pinceszínház partnerségével műveltségi vetélkedőt szervezett.
- A IX/3. Mester utcai könyvtár látásjavító szemtorna klubot szervezett.
- A XI/3. Móricz Zsigmond könyvtár vendége volt Lackfi János februárban. Gyerekek szervezett programok mellett ősszel Örkény Istvánra emlékező estet is rendeztek az In Memoriam Örkény István címmel kiírt pályázat anyagából.
- A XI/5. Kelenföldi könyvtár vendége volt író-olvasó találkozók Saly Noémi, Búza Péter, Zeke Gyula, Bosnyák Viktória, Gálné Gróh Ilona és Kiss Ottó. A régióban itt volt igazi sikere a Könyves Vasárnap alkalmából szervezett programnak, amikor a Batyu Színház volt a könyvtár vendége. A gyerekeket Retró Diaklub és alkalmanként kézműves foglalkozás várta.
- A XI/6. Karinthy Frigyes könyvtárban Kulisszatitkok címmel előadás sorozatot indított Geraszkóné Kirchner Zsuzsanna pszichológusnő. Számos sikeres kiállítás között októberben látványos bábkiállítással mutatkozott be a Magyar Bábjátékosok Egyesülete. Az Újbudai Pedagógiai Intézettel közösen szervezett vetélkedősorozat - „Olvass velünk!” – méltán volt népszerű. A gyerekek a korosztályi döntőkön egy-egy író-olvasó találkozón is részt vehettek (pl. Lackfi Jánossal). Az Országos Könyvtári Napok eseménysorozatához több partnert is sikerült megnyerni, így pl. az Otthon segítünk Alapítványt.
- A XII/1. Ugocsa utcai könyvtárban folytatódott az U10 - Könyvbarát klub Kemény András vezetésével. A sorozat vendége volt P. Szabó József Távolság szakértő, Baranyi Ferenc és Czifrány György költők, Ézsias Erzsébet író, Kaiser László író, költő, Lévai Katalin író, szociológus, Fábrián Janka író, Győrei Zsolt költő, Mohás Livia pszichológus és Martos Gábor művészeti író. A könyvtár Nemes Nagy Ágnes születésének 100. évfordulójára rajzpályázatot hirdetett, melyre mintegy 200 pályamű érkezett. A hagyományos Ketten írtuk meseíró és illusztráló pályázaton Finy Petra meséjét gondolhatták tovább a gyerekek.
- A XXII/1. Nagytétényi könyvtár kiállításokat, gyerekfoglalkozásokat szervezett. A könyvtár vendégei voltak márciusban a MultiTalent Musical Iskola növendékei illetve októberben Hahner Péter történész.
- A XXII/3. Budafoki Könyvtárban került sor a Magyar Zarándokút Egyesület 2012. évi nyitó zarándoklat című kiállítására és kerekasztal-beszélgetésére, melynek vendége volt Schmittné Makray Katalin. Az NKA ill. a kerületi támogatással valósultak meg a népszerű Ringató foglalkozások, az újonnan indult, hiánypótló Kamaszidő programsorozat és az Ép testben ép lélek... - lelki és testi egészségünkről sorozat programjai. Költészet napja alkalmából: Czibbal Gyula fotóművész MÁSKÉP(P) II. című kiállítása és Szálinger Balázs költővel való találkozó várta az érdeklődőket. A könyvtár megemlékezett a német lakosság betelepítésének 300. évfordulójáról illetve Thurzó Gábor író születésének 100. évfordulójáról is. A kiállítások és rendezvények száma és színvonala is példértékű volt a könyvtárban.

9. Használat, látogatások

Az esztendő forgalmi adataira az I. félév költségvetési folyamatai, a társadalmi teherbíró képesség csökkenése illetve egyéb befolyásoló tényezők egyaránt hatottak. Elsőre ellentmondásos a látogató/beiratkozó szám csökkenése illetve ezzel ellentétesen a kölcsönzők számának növekedése. Továbbá érdekes adat a kölcsönzött dokumentumokon belül a könyvek kölcsönzésének az összkölcsönzéshez viszonyított arányban és nominálisan is érzékelhető növekedése.

- **a régió beiratkozott olvasóinak száma:** 2012-ben a régió könyvtárai - a III/5-ös könyvtár kivételével - kisebb-nagyobb veszteséget szenvedtek el olvasólétszám vonatkozásában. Ahol a csökkenés nagyobb léptékű, ott a – elsősorban a regisztrált olvasók definiálására vonatkozó – egységes statisztikai elvek következetes érvényesítése magyarázza a változást. Látható ugyanakkor, hogy a nagyobb olvasólétszám csökkenést mutató könyvtáraknál a forgalom sok esetben nemhogy csökkent, hanem még nőtt is.
- **fizetős tagsággal rendelkezők aránya:** a beiratkozásoknál némi pozitívumot jelent, hogy teljes árú vagy kedvezményes díjú tagságot váltó olvasók aránya az összes beiratkozóhoz viszonyítva nőtt, (a 2011-es 19 %-ról 2012-re 22 %-ra), de ezzel együtt elmondható, hogy a FSZEK törekvése nem alaptalan, amikor szeretné szélesebb körre kiterjeszteni a fenntartáshoz hozzájárulók arányát, különös tekintettel arra, hogy az arány javulása a bevétel nominális növekedésével nem járt együtt.
- **Passzív, un. regisztrációs jeggyel rendelkezők:** az összes beiratkozotton belül az un. regisztrált (csak helyben használatra jogosító) tagsággal rendelkező olvasók száma több mint 9300 fő, összregiós arányuk 23 %-ról 21 %-ra csökkent (nemcsak arányban, nominálisan is).
- **a látogatók számának alakulása:** a látogatók számának csökkenése mögött statisztikai kiigazítás húzódik. Mivel a könyvtárak többségében nem beléptető rendszer működik, így a látogatószám meghatározása szorzószámmal, mintavételi hetek alapján történik. A vizsgált időszakok alapján új szorzószámokat határoztunk meg, ez egyben a többi régióval arányosabb mutatót jelentett.
- **a kölcsönzők számának alakulása:** a kölcsönzők száma nőtt, de ismét tetten érhető az évek óta érzékelhető trend, mely szerint a 14 év alattiak kölcsönzése felé tolódik a kölcsönzési struktúra.
- **kölcsönzött dokumentumok száma:** a kölcsönzött dokumentumok számának mérsékelt csökkenése mögött az audiovizuális dokumentumok illetve a folyóiratok kölcsönzésének csökkenése húzódik. A könyveké egyértelműen nőtt.

2. régió

IV., VI., VII., XIII., XIV., XV., XVI. kerületek

A régió 2012. évi tevékenységét elsősorban a nagyarányú személyi változások (központi ellátószolgáltatások, régió) határozták meg. A változások generálta „újdonságok kielégítése mellett” a munkatervben megfogalmazott, a szolgáltatás színvonalának megtartására és a törzsolvasók színvonalas ellátására előírt feladataink teljesítése lett a fő célunk.

A könyvtárak munkájának szervezése több helyen vezetőváltás miatt módosult (VI/1., XIII/2., XIII/4. XIII/8.). Az emiatt bekövetkező változások sok terhet róttak a régióra.

1. Kiemelt feladatok

- TÁMOP – Családi szombatok: Sikeres pályázatunk vállalása volt, hogy a családok számára tervezett szabadidős programsorozatot folytatjuk. Ennek megfelelően kiemelkedő programsorozattal állt a látogatók rendelkezésére a IV/1. Király utcai könyvtár: a kerület 16 általános iskolája közül 10-ből rendszeresen látogatják a könyvtárat (2001 fő); a XIII/8. Dagály utcai könyvtár gyerekeknek szóló foglalkozásai 1503 gyereket vonzottak; XV/3. Zsókavár utcai könyvtár a babaolvasóktól a kamaszokig minden korosztály számára olvasásnépszerűsítő rendszeres foglalkozásokat tartott. (1702 fő)
- Szolgáltatás-népszerűsítés szórólappal: A szolgáltatás színvonalának megőrzése csak megfelelő propaganda mellett lehetséges. Ennek érdekében mutatta be szolgáltatásait figyelemfelkeltő szórólapon a XIII/8. Dagály utcai könyvtár. Újdonságait, elsősorban átrendezett kiválasztótereit és szépen kialakított olvasókertjét propagálta bemutatkozó leporellókon a IV/1. Király utcai könyvtár.
- Hátrányos helyzetű olvasók könyvtári ellátása: A VI/2. Liszt Ferenc téri könyvtár kiemelt feladata. Megalakulásuk óta szoros kapcsolatban állnak a TERÉZÉNO-val a Terézvárosi Értelmi Fogyatékosok Napközi otthonával. Ebben az évben számítógépes ismereteket oktattak tagjaiknak. Az Almássy téri Általános Iskola mozgássérült gyermekei ez év második felétől lettek a könyvtár rendszeres látogatói. Sok problémával küzdő gyerekeknek nyújtottak napi segítséget korrepetálással is. A könyvtár egyedülálló a régióban azzal, hogy nyári bejáró tábor keretében egy hétig napi 8 órás elfoglaltságot nyújtanak a résztvevőknek. A munkájukat önkéntes középiskolás a felsőoktatásban tanulók is segítették.
- VI. és VII. kerületi könyvtárak integrációjának előkészítése: 2012-ben sem tudtunk érdemben lépni a VI. kerületi könyvtárak és a Kertész utcai egység integrációja érdekében, csak a háttérmunkákra volt lehetőség: A VII/3. könyvtár raktárrendezéssel, lomtalanítással, iratselejtezéssel készítette elő a helyet a könyvtárak integrációja előtti állományösszevonásokra. Ezzel befejezte a hajdani VII/1. Kertész utcai könyvtár olvasótermének teljes felszámolását.

- Olvasószám-növelés: gyermekolvasóink számának szerény növelését az e korosztály igényeihez alkalmazkodó környezet kialakításán túl két eszközzel tudtuk elérni:
  - hangsúlyosabb gyerekkönyvtári munka (kifejezetten gyermekek részére készült kiállítások rendezése, színes foglalkozásokkal, vetélkedőkkel bővített szolgáltatások - XIII/4. Lehel úti könyvtár, illetve könyvtári órák, ingyenes korrepetálás – IV/1. Király utcai könyvtár)
  - állománygyarapítási szerkezet módosítása (több gyerekkönyv vásárlása - XIV/2. Bosnyák utcai könyvtár)
- Olvasásnépszerűsítés: XIII/8. Dagály utcai könyvtár az olvasáskultúra terjesztését támogató programsorozat fenntartásának vállalásaként több olvasásnépszerűsítő programot szervezett. (Életünk fontos könyvei, Élmények könyve, „Apropó könyv!” beszélgetőklub foglalkozásai és író-olvasó találkozók (Kis Antónia, Háy János, Singer Magdolna, Dávid Ádám, Majoros Nóra).
- A VII/2. Deák Ferenc Könyvtár megtette az előkészületeket a 100 éves évfordulójának lebonyolítására
- Folyamatosan zajló, hagyományos programjaink megtartása:
  - a XV/3. Zsókvár utcai könyvtár már több éve helyt ad az Országos Bod Péter Könyvtárhasználati Verseny kerületi fordulójának és kiemelt feladatként kezeli
  - a XV/1. Eötvös utcai könyvtár a Krúdy Irodalmi Klub tagjainak ad állandó bemutatkozási lehetőséget (írások, képzőművészeti alkotások). 2012-ben az NKA pályázat keretében zajló „Kortársad és barátod a könyvtárban is az alkotóművész” című sorozatuk nagy közönségsiker volt

2. Hálózatfejlesztés

2.1. Integrációk, fejlesztések, felújítások.

- Ismét terveztük a XIV. kerületben is két könyvtár integrációját, illetve a XIV/2. Bosnyák utcai egység kiköltöztetését a jelenlegi lakóházból.
- Továbbra sem történt előrelépés a VI/2. Terézvárosi Gyerekkönyvtár fűtési rendszerénél. Elektromos melegítőkkal próbálják fenntartani a működéshez szükséges hőmérsékletet.
- A XIV/1. Kassák Könyvtár a 2012-es évet háromhetes bezárással volt kénytelen kezdeni egy vízbekötőcső-törés miatt bekövetkezett elázás okán. A forgalomkiesést a könyvtár az év során „behozta”.

2.2. Üzemszervezés

- A forgalom- és bevételkiesés elkülése érdekében több könyvtárunk nem zárt be nyáron. Komoly munkaszervezést igényelt, hogy a folyamatos üzemelés mellett kiadhatók legyenek a kötelező szabadságok.
- 2012. november közepétől a régióközpontban letétbe kerültek a régió könyvtárainak bejárat kulcsai, rendkívüli eseménynél így mindig tudunk pótkulcsot adni.
- A XIV/4. Rákosfalva parki könyvtár MSZP-vel közös épülete tulajdonviszonyainak rendezésére és a 20 éves együttműködési szerződés újragondolására, valamint a közös teherviselés új gyakorlatának kialakítására sajnos még ebben az évben sem került sor.

- A könyvtári terek átrendezése:
  - A IV/1. Király utcai könyvtárban az állomány másfajta kihelyezése (DVD-tokok, hangoskönyvek, CD-RoM-ok) javított a dokumentumforgalmon. A kávé-és üdítőautomatának, valamint a belső kert gyönyörű kialakításának nagy sikere van az olvasók körében. A könyvtár hátsó kertjének rendbetételével megkezdődött egy ún. ökopark kialakítása. További gondolkodásra készíti a könyvtárosokat, hogy a ruhatár, a Fonotéka és az olvasói internetes gépek egy légtérben vannak, így az eltérő funkciók zavarják egymást.
  - A XVI/1. Rákosi úti könyvtárban a gyermekkönyvtári és prézens állomány áthelyezésével sikerült a gyerekolvasóknak nagyobb helyet kialakítani a foglalkozásokhoz.
  - A XIII/4. Lehel úti könyvtár mindennapos munkáját még mindig hátráltatja a kölcsönzőpult helytelen méretezése: kicsi. Tervezője nem vette figyelembe, hogy itt több dokumentumnak kell egyszerre elférnie, valamint itt zajlanak a kölcsönzésen kívüli egyéb munkafolyamatok is.

3. Központi szolgáltatások

3.1 Informatika

Az Informatikai osztály vezetésében, személyi állományában és szervezeti felépítésében történt változások, valamint a sikertelen közbeszerzések következményének tekintjük, hogy 2012-ben mind az informatikai hardver és szoftver ellátásban, mind pedig az elvárható üzemeltetésben folyamatosan rendellenességek akadályozták a munkát. A régió több könyvtárában (pl. IV/1., VI/2., VII/2., VII/3., XIII/6., XV/3., XV/1.) a szolgáltatás minőségét veszélyeztette a hiányos központi ellátás.

- A régió számítógépei 2012-ben már jelentősen amortizálódtak, cseréjük szükségessé vált, de erre eddig még nem került sor. (Kivételt képez a XIV/1. Kassák Könyvtár év folyamán megújult, s ennek köszönhetően gyors és megbízható gépparkja). Reméljük az év végi informatikai beszerzésből sikerül a legégetőbb gondokat orvosolni.
- Ahol bevezették, jól működik az internetező olvasók kiszolgálást biztosító Handy Café rendszer (XIII/4, XIII/6.).
- A VI/1. Andrassy úti könyvtárban a szünetmentes tápegység beillesztése a rendszerbe orvosolta az épületben fellépő áramingadozások miatti szolgáltatáskiesésekből származó kellemetlenségeket.
- A VI/2. Terézvárosi Gyerekkönyvtár számítógépeit részben kicserélték, de a levelezőrendszerben rengeteg probléma adódott az év folyamán, ami a kapcsolattartásban határidőcsúszásokhoz és egyéb kellemetlen helyzetekhez vezetett.
- A XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtár kölcsönzői gépeinek cseréje is halaszthatatlanná vált, mert az év végén már naponta többször kellett újraindítani őket. Decemberben egy tápegységcserével sikerült időlegesen elfogadhatóvá tenni a működésüket.
- A XV/1. Eötvös utcai könyvtárban az év őszén megduplázták az internetkapcsolat sebességét, mely azóta elfogadhatóvá vált, de sajnos a géppark elöregedése még mindig gondokat okoz.
- Elmaradt a IV/1. Király utcai könyvtár emeleti tájékoztató infrastruktúrájának modernizálása, valamint egyelőre nem valósult meg a XIII/4. XV/1. és a XV/3. könyvtárban a WiFi-

szolgáltatás bevezetése, és ahol már kiépítették, ott sem működik tökéletesen (IV/1., XIII/4., XIII/8.)

- a VII/3. Kertész utcai könyvtár katalógusgépének cseréje is várat magára.
- 2011 utolsó negyedében szolgáltatóváltás után a UPC vette át az internetkapcsolatok biztosítását: könyvtáraink többségében azóta sem zavartalan az internetszolgáltatás, sok a leállás, a kapcsolatfelvétel lassú. Az olvasók ilyenkor telefonon sem érik el a könyvtárat, ez instabillá teszi a szolgáltatást és egyedi olvasói problémamegoldásokat igényel. (XIII/6. VI/2.).

3.2 Szerzeményezés és feldolgozás

- Költségvetési keretben előirányoztunk:
  - könyvre: 24.263.000.- Ft (br) (2011 : 28.033.722,- Ft)
  - folyóíratra: 6.000.000.- Ft (n) (2011 : 4 958.000, - Ft)
  - egyéb dokumentumra (CD, DVD): 2.810.000,- Ft (n) (2011 : 3.459.635, - Ft)
- A központosított szerzeményezéssel állományba került:
  - könyv, térkép: 18.695 db (2011: 20.787) 50.127.360.-Ft értékben (2011: 53.582.029)
  - folyóírat: 509 db (2011: 493) 5.656.701.- Ft értékben (2011: 5.856.929)
  - AV-dokumentum: 1499 db (2011: 1508) 3.774.956.- Ft értékben (2011: 4.077.624)
- **A régió könyvtárainak nyomtatott állománya 2012. dec. 31-én (összesítés):**

486.260 db könyv, térkép, kotta

604.696.081.- Ft

- Az állományba vett nyomtatott dokumentumok közül 2239 db könyvet az olvasóktól kaptunk ajándékba 5.505.701.- Ft értékben. Ez az érték meghaladja a beszerzésre fordítható központi keretünk 10%-át. Tartalmilag ezek a könyvek főleg a legfrissebb populáris irodalomból kerültek ki, amelyek iránt igen nagy az olvasók érdeklődése, de efemer jellegük miatt a beszerzési keretet nem ezekre használjuk elsősorban. Az ajándékozásnak ez a formája tehát nélkülözhetetlen a hálózati tagkönyvtárak állományának alakításánál.
- Az előirányzott, ill. a ténylegesen állományba vett dokumentumok beszerzési értéke közötti különbség – a fent jelzett ajándékkönyvek mellett – a Márai-program keretében a könyvtáraknak juttatott dokumentumok nagy számából adódik.
- A dokumentumok beszerzésére fordítható keretösszegünk (mely kiegészült az érdekeltségnövelő támogatással) követte a beiratkozott olvasóink volumenét. Az év eleji gazdasági bizonytalanság és az ebből adódó szerzeményezési stop igen rányomta a bélyegét az ez évi gyarapításra és így az első három hónap forgalmára is. A kiesett hónapok megjelenéseit ugyan dezideráta-jegyzékekről legnagyobbbrészt pótolták könyvtáraink, de így igen nagyfokú kiegyensúlyozatlanság jellemezte az évet.
- Könyvtáraink nagymértékben támaszkodtak a könyvtárak közötti (FSZEK) és a könyvtárközi (ODR) kölcsönzésre. Olvasói igény lenne rá, hogy az eddigi (akár 2 hetes) szállítási határidőt lerövidítsük és megoldjuk a házhozszállítást, mint kényelmi szolgáltatást – természetesen plusz költségért. Az ODR szolgáltatás kissé nehézkes volt egyrészt a megemelkedett díj miatt, másrészt a még teljesen ki nem dolgozott adminisztráció (visszaküldési nehézségek) következtében.

- Nagyon népszerű a folyóiratkölcsonzés a XIV/2. Bosnyák utcai könyvtárban. Reméljük, hogy a vonalkódgyártás nehézségeinek leküzdése után a Corvina SER moduljának segítségével több könyvtárunkban is elindulhat ez a szolgáltatás.
- Állományalakítás:
  - A gyűjtőkori szempontok meghatározásakor kiemelten érvényesítettük a 2012. évi teljes körű állományleltárok tapasztalatait.
  - A dokumentumbázis gyarapítását továbbra is a féleség növelésére való törekvés jellemezte, kényszerűen a példányszám rovására.
  - Egyre nagyobb az érdeklődés az idegen nyelvű anyagokra, ezért ezt az állományrészt több könyvtárunk (IV/1. Király utcai és XIII/4. Lehel úti könyvtár) igyekezett fejleszteni.
  - Az AV-dokumentumok beszerzését az érdeklődés és a csökkenő bevételek miatt több könyvtár minimálisra korlátozta (XIII/6. XV/3.), volt, amelyik fel is függesztette (VII/3., XVI/1.)
  - A diafilmek iránt ugyanakkor egyre növekvő kereslet mutatkozik. Ezt követve a XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtár és XIII/8. Dagály utcai könyvtár nagymértékben gyarapította állományát.
- Magyarányú duplumosítást és selejtezést végeztünk a XIII. kerületi Pannónia és Tátra utcai könyvtárak integrációja során, valamint a XIV/1. Kassák Könyvtárban és a XV/1. Eötvös utcai könyvtárban (utóbbi felszámolta teljes CD-RoM állományát), melynek eredményeképpen több száz dokumentumot vontunk ki az állományból, illetve tettünk kézikönyvtári példányból kölcsönözhetővé. (2012-ben a magyarányú állományrevízió miatt 15.335 dokumentumot vontunk ki összesen 16.421.910.- Ft értékben.)
- Sajnos 2012-ben igen kevés dokumentumot tudtunk köttetni. A kötészetről csak több hónapos késéssel visszaérkező sokat forgott, de még nagy érdeklődésre számot tartó példányok hiánya is hozzájárul a forgalom csökkenéséhez.

3.3. Üzemeltetés

- A régió könyvtárai üzemszerű működését a FSZEK Műszaki osztálya, az Üzemfenntartási osztály 2012-ben is megoldotta, a problémák feltárására jó alkalomnak bizonyultak az év végi tűz-és munkavédelmi „bejárások”. Bízunk az eljárás meghonosodásában. A működésben nagyobb fennakadás az év folyamán nem volt.
- A XIII/8. Dagály utcai könyvtárban a bejárást követően több karbantartó munkát is elvégeztek. A fehér terem fémpolcait oldallappokkal zárták le, így barátságosabbá vált a helyiség, valamint megerősítették a fa bútorzat illesztékeit, és 7 új, kiemelésre alkalmas polc is a termekbe került.
- A XIV/2. Bosnyák utcai könyvtárban az októberi műszaki bejárás eredményeként új fogasfal került a könyvtárba. Konyhafestés, csempézés és bútorfelújítás is történt.
- A XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtárban ebben az évben olvasók által hozzáférhetetlen beépítésre került az elektromos főkapcsoló. A repedt gázkészülék helyére új kazán került.

4. Gazdálkodás

- Könyvtáraink bevételei összességében nőttek a megemelkedett beiratkozási díjak és a késedelmi díjakból (türelmi idő teljes eltörlése) származó bevételek növekedésének következményeként.

- A fizetős szolgáltatások igénybevétele a fizetőképes kereslet visszaesése miatt csökkent. A megemelkedett beiratkozási díjakat sem képes a lakosság egy összegben megfizetni, ezt láthatjuk, láttuk abból, hogy növekedett a negyed- és féléves beiratkozások száma.
- Néhány könyvtárunkban (IV/1., XVI/2.) használóink nehezményezték, hogy anyagi okok miatt megszűnt a fénymásolási és nyomtatási lehetőség.
- A szerzői jog megfizetésének kötelezettsége miatt rendezvényeink tartalmi sokszínűsége elszűrkült.

4.1. Bevételek alakulása

- Tervezéskor figyelmen kívül hagytuk az esetlegesen pályázaton elnyerhető támogatásokat, és csak az önkormányzatok szerződésben rögzített támogatását vettük figyelembe.
- Bevételi tervünket több mint 2 millió Ft-tal túlteljesítettük: bár az AV-dokumentumok többsége (különösen a CD) kölcsönzése tovább romlott, a DVD az eleve alacsonyan tervezettnél is kevesebb lett, de a költségvetés más sorainak (beiratkozási díj, késedelmi díj, bérleti díj) többlete pótolta a bevételi hiányokat.
- Kevesebb lett a külső támogatás is: Zugló és a XVI. kerület önkormányzata a jelentés évében – bár a tervezésnél számítottunk rá - nem támogatta a kerületi könyvtárakat.
- Több könyvtár terembérbeadással próbálja meg bevételeit növelni (IV/1., IV/3., VI/2, XIV/1. XVI/2.).

4.2 Kiadások alakulása

Anyag- és eszközgazdálkodásunkat továbbra is az ésszerű takarékoság jellemezte. A jelentés évében a régió könyvtárainak kiadásait összegző kimutatást nem kaptunk, így pontosan nem tudtuk követni költségvetésünk alakulását.

4.3. Pályázatok, támogatások

- 2012-ben összesen 1 600 000,- Ft önkormányzati támogatásban részesültünk (1 100 000,- Ft a XIII. és 500 000,- Ft a XV. kerület jóvoltából). A támogatást dokumentum-beszerzésre fordítottuk.
- XIII/8. Dagály utcai könyvtár a XIII. Kerületi Önkormányzat közművelődési célok támogatására kiírt pályázat forrásából (nettó 50.000,- Ft) az Élmények könyve c. könyvtári programot szervezte az Angyalföldi Utcabálon.
- XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtárban a XIII. Kerületi Önkormányzat közművelődési célok támogatására kiírt pályázat forrásából (nettó 50.000,- Ft) Telegdi Ágnes íróval találkozhattak az olvasók.
- IV/1. Király utcai könyvtár ebben az évben is pályázott a könyvtárban működő „Humanitas Kulturális Alapítvánnyal” a IV. kerületi Önkormányzatnál. A megnyert 200 ezer forintból a könyvtár rendezvényi kínálatát bővítette (pl. 90.000,- Ft a Humanitás Kulturális Alapítvány országos irodalmi pályázatára tolerancia témakörben.)
- Az NKA pályázat keretében a XV/1. Eötvös utcai könyvtár a „Kortársad és barátod a könyvtárban is az alkotóművész” címmel előadássorozatot szervezett.
- az NKA Márai Irodalmi Ideiglenes Kollégium és a Márai Tényirodalmi Ideiglenes Kollégium pályázatán nyert összegekből megvalósult programok:
  - XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtár: *Elbújtam – Guriga kalandjai a*

könyvespolcon - találkozás az állatos mesék írójával és illusztrátorával, Paulovkin Boglárkával

- XIII/8. Dagály utcai könyvtár: fennállása 30. évfordulójának megünneplésén Háy Jánossal megtartott író-olvasó találkozó
- Az NKA 3508. számú, Konferenciák, rendezvények, szakmai tapasztalatszerések, műhelybeszélgetések rendezésére kiírt pályázatán a régió 550.000.- Ft-ot nyert. Ennek felhasználása áthúzódik a 2013-as évre.

5. Belső ellenőrzés

- 2012-ben teljes körű állományellenőrzés fejeződött be a IV/3. és a VI/2. könyvtárakban. A hiányok nagyságrendje könyvtáranként eltérő volt, de sehol sem haladta meg a kálót.
- Állóeszköz leltárt vettek föl a XIV/1. könyvtárban. Kirívó hiány nem mutatkozott.
- Az informatikai eszközöket 2012-ben rendkívüli leltár keretében többször is leltározták minden egységünkben. A végleges eredmény után sajnos két könyvtárunkban a munkatársak adminisztratív hibái miatt az ott dolgozóknak meg kellett téríteniük a nem igazolható hiányt (VII/2. XIV/2.).
- 2012-ben AV-leltárt készítettünk a VII/2., VII/3., XV/3., XV/4. könyvtárakban: az egységekben kálón felüli hiány nem volt.

6. Humánerőforrás

A régió engedélyezett személyi állománya (státuszon) 62,2 fő (2011 = 62,59 fő), teljes munkaidőre kiszámítva. A jelentés évében betöltetlen, ill. az integrálódás miatt nélkülözhető státuszainkat elvonták. A régiós munkaerő számának további csökkentése jelentős szolgáltatás- és színvonal visszaesést eredményez.

6.1. Képzés – továbbképzés – oktatás

- A VI/2. Liszt Ferenc téri Gyerekkönyvtárból Bencsikné Kucska Zsuzsanna 2012 nyarán egy törökországi tanulmányúton vett részt, ahol megtekintette az Ankarai Nemzeti Könyvtárat.
- A IV/1. Király utcai könyvtárból 1 fő vett részt az Informatika a Nemzeti Közszolgálatban és Könyvtárban Alapítvány „*Ügyfélszolgálati tréning a könyvtári minőségfejlesztésért*” c. 30 órás továbbképzésen.
- Szakirányú felsőfokú könyvtárosi tanulmányokat folytat: 1 fő (XIV/1.)
- A FSZEK szervezésében zajló továbbképzések:
  - A Corvina Ser moduljának bemutatásán részt vettek. IV/1. VII/3, XIII/6. XIII/8.
  - Optius adatbázis bemutató: XIII/8.
  - Honlapszerkesztési továbbképzés: IV/1. XIII/8.
  - Mellékletek kezelés továbbképzésen: XIII/6., XIII/8.
  - Továbbképzés az adatbázisok használatáról (IV/ 1. XIII/6. XIII/8.)
- Konferenciák, egyéb szakmai továbbképzések, rendezvények:

- OSZK kerekasztal-beszélgetés az e-könyvekről (IV/1)
- OSZK kiadók és könyvtárosok párbeszéde c. konferencia szintén az e-könyv kapcsán (IV/1.)
- OFI - OPKM konferencia: Nevelési Tudásdepó az olvasóvá neveléshez és a digitális kompetenciák fejlesztéséért (VI/2.)
- Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsának Magyar Egyesület által rendezett országos szakmai konferencia (IV/1.) Bencsikné Kucska Zsuzsa (VI/2.) *Beletörök-e a fogunk a vámpírtörténetekbe?* címmel tartott előadást.
- A Szépírók Társasága VIII. Irodalmi Fesztiválja (IV/1.)
- Terézvárosi Pedagógiai Napok (VI/2.)
- Könyvtáros Tanárok Egyesülete és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete
- Gyermekkönyvtáros Szekció közös rendezvényei (VI/2. és a XIII/6.)
- Terézvárosi Pedagógiai Napok/előadások a könyvtárban (VI/2.)
- Nemzetközi Könyvfesztivál – Kucska Zsuzsa előadása (VI/2.)
- MKE Küldött közgyűlés (VI/2)
- Írók Boltja (Budapest) - „Kalapemelés” (VI/2.)
- VI. kerületi könyvtáros tanárokkal megbeszélés (VI/2.)
- HUNRA: A Népmese Napjára szervezett konferencia kerekasztal beszélgetésének meghívott vendége volt Bencsikné Kucska Zsuzsa.
- Az IKSZ és a MKE Országos Könyvtárügyi Konferenciáján Bencsikné Kucska Zsuzsa- „Az értő olvasás” szekció felkérésére részt vett az ajánlások megfogalmazásában.
- Szakmai gyakorlaton részt vevők:
  - felsőoktatási, segédkönyvtáros képzési - szakmai gyakorlatot folytatott: 19 fő
  - az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszékről 80-80 órában: 2 fő

6.2 Munkaerőgazdálkodás

- Ebben az évben jelentős személyi változások zajlottak a régióban. Több kollégánk, könyvtárvezetők (Halasi Edina, Farkas Lászlóné, Hornyák Erzsébet) és a korábbi régióigazgató (Pobori Ágnes) is nyugdíjba vonult. Helyettesítésüket illetve helyüket a régió személyi állományából kellett pótolnunk, így nagy volt a fluktuáció is.
- A betöltetlen státuszok elvonása és a tartós hiányzások (betegség, fizetés nélküli szabadságok, továbbképzések) következtében a tárgyévben – a repülősök munkája mellett - csak a munkaerő szükség szerinti „mozgatása” biztosíthatta a zavartalan szolgáltatást. Az állandósult helyettesítések fokozott terheléssel jártak, így tervfeladataink teljesítése nagy erőfeszítést és önfeláldozást (munkaidőt meghaladó munkavégzést) kívánt munkatársainktól.
- Továbbra is problémát jelent sajnos a XV/1. és a XV/3. könyvtár egy takarítóval történő takarítása. Legrosszabb esetben is két 87 órás státuszra kellene váltani.
- A XV/1. Eötvös utcai könyvtár személyi állományában történt változásokat a gyerekekkel való foglalkozás sínylette meg, aminek sajnos olvasói létszámcsökkenés lett az eredménye.
- A XV/3. Zsóka utcai könyvtárban átmenetileg betöltetlen gyerekkönyvtárosi státusz visszaesést jelent a rendszeres gyerekprogramok számában.
- A XV/4. Szűcs István utcai könyvtárban szülési szabadság miatt a könyvtárvezető az év márciusa óta egyedül látja el a könyvtári feladatokat.

6.3 Fluktuáció

- A Lóverseny téri könyvtárban a februárban megüresedett könyvtárasszisztensi helyet (Koszorú Rita) áprilistól tudta betölteni az új kolléganő, Vedres Éva. Az Andrássy úti könyvtár (VI/1.) integrációja körüli bizonytalan helyzet csak tovább nehezítette a személyi kérdéseket. A könyvtár eddigi vezetője (Novák Péter) került a FSZEK Radnóti Miklós Könyvtár (XIII/2.) élére, így az Andrássy úti könyvtár munkáját Koncsik Anikó irányította állandóan változó kollégák segítségével. Az VI és VII. kerületi könyvtárak integrációjára való felkészülést, állományok összefésülését ilyen a személyzeti feltételekkel nehéz lesz megvalósítani. A Lehel úti könyvtár (XIII/2) munkájának irányítását jelenleg a XV/1. könyvtár egyik volt munkatársa (Fehér Éva) látja el.
- A Veres Péter úti könyvtár (XVI/2.) fizetési szabadságra ment kollégájának ideiglenes helyettesítését pedig a Zsókavár utcai könyvtár (XV/3.) munkatársa Muntyán Barbara látja el.
- A régióigazgatót az év második felében a XIII/8. Dagály utcai könyvtár vezetője (Vörösné Jánosi Katalin) helyettesítette. A Dagály utcai könyvtár munkáját ez idő alatt pedig Bán Edina irányította.
- 2012-ben egy közhasznú foglalkoztatottunk volt (XV/1.) Határozott idejű szerződését 2013. március 31-ig hosszabbítottuk meg. Szintén határozott idejű szerződéssel alkalmaztunk egy segédkönyvtárost a VI/1. könyvtárban, de az ő szerződését nem hosszabbítottuk meg.

7. Kapcsolatok

7.1 Intézményi – önkormányzati

- A kerületi önkormányzatok többsége rendezvények megtartására, könyvbeszerzésre fordítható anyagi támogatások formájában is elismeri könyvtáraink tevékenységét. (IV. kerületi Önkormányzat, XIII. kerületi Önkormányzat, XV. kerületi Önkormányzat). A XIII. kerületben a Kerületi Kulturális Kht. és a Polgármesteri Hivatal rendezvényeihez is segítséget nyújtottunk.
- Több könyvtárunk áll aktív kulturális kapcsolatban a helyi művelődési házakkal, kulturális és oktatási intézményekkel (IV. kerületi Ady Művelődési Ház, Újpesti Helytörténeti Gyűjtemény, Újpest Galéria, a „*Malko Teatro*” magyar nyelvű bolgár színház, XIII. kerületi Radnóti Miklós Művelődési Központ, Angyalföldi József Attila Művelődési Központ, Angyalföldi Gyermek-és Ifjúsági Ház, Angyalföldi Helytörténeti Gyűjtemény, Pedagógiai Szolgáltató Központ, XV. Kerületi Csokonai Művelődési Központ Újpalotai Szabadidő Központ, Pestújhelyi Közösségi Ház, XVI. Kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központ)
- A művelődési házakban működő könyvtárainknak (XIII/2. Radnóti Miklós Könyvtár, XV/4. Szűcs István utcai könyvtár) problémát okoz, hogy alkalmazkodniuk kell az őket befogadó ház nyitvatartásához, alkalmi rendezvényeihez. Ezt a kiszolgáltatott helyzetet esetleg a szerződés felülvizsgálatával és módosításával a jövőben rendezni kellene.
- A könyvtárak vonzáskörzetében lévő iskolák és óvodák rendszeresen látogatnak minket, több helyen a könyvtár ad otthont a kerületi iskolai vers- és prózamondó- és más versenyeknek, kiállítási, bemutatkozási lehetőséget biztosít a tanulóknak (XIII. kerületi Divat Modelliskola, XIII. kerületi zeneiskola). Az általában kitűnő kapcsolatok sorából némileg kilóg a XIII. kerületi Tomori Pál tagiskola, amellyen nem sikerült megkötni a TÁMOP-on belül az „*Innovatív iskolák fejlesztése*” pályázatukhoz a támogatási szerződést. Ez kissé beárnyékolta az iskola és a könyvtár viszonyát. (Ők egyébként korábban partnerei voltak a FSZEK TÁMOP-programjának.)

7.2. Lakossági kapcsolatok

- Aktívan kapcsolódtunk a kerületek népszerű rendezvényeihez (Újpesti Városnapok, Erzsébetvárosi Napok, Angyalföldi Utcabál, Pestújhelyi Napok).
- Ismét ott voltunk a Múzeumok Majálisán, valamint a tavaszi Múzeumok Éjszakája rendezvényeken, a Nemzeti Múzeumban. A könyvtárakból a helyszínen dolgozó kollégákon kívül a XV/1. és a VII/3. könyvtár munkatársai minden évben nagy előkészítő és utómunkálatokkal járulnak hozzá a rendezvény sikeréhez.
- Valamennyi könyvtárunk szoros kapcsolatokat ápol a helyi civil egyesületekkel (IV. kerületi Baba-Mama Klub, Cri Du Chat Baráti Társaság, AHA Színpad, VI. kerületi Polgári Kör, Holdudvar Amatőr Alkotókör, XIII. kerületi Derűs Alkony-, Ezüstkör-, Indián Nyár- és Reménysugár Idősek Klubja, XIV. kerületi Kassák Alkotóművészek Társasága Egyesület, XV. kerületi Nagycsaládosok Egyesülete, Létminimum Alatt Élők Társasága, Nyírpalota Társaság), amelyek kiállítások rendezésében, különböző foglalkozások megtartásában, alkalmi könyvkihelyezésben realizálódnak.
- A IV/3. Babits Mihály Könyvtár a Madridi Úti Hajléktalan Szálló lakóinak nyújt folyamatos segítséget (megismertetve őket a könyvtárral), hozzájárulva így visszailleszkedésükhöz
- Több könyvtárunk tart fenn ingyenes hirdetőfelületet olvasóinak, szervez csereakciókat (VI/2. Terézvárosi Gyerekkönyvtár: „Elvihető” - az előtérben elhelyezett, ingyen felajánlott játékok, könyvek, tankönyvek, ruhaneműk és használati tárgyak a környék hátrányos helyzetű családjaiknak jelentenek segítséget; VII/3. Kertész utcai könyvtár „Cseréljünk újságot” akciója - az olvasók által behozott lapok cserélnek gazdát a könyvtárban)
- A „Könyvet házhoz” szolgáltatás keretén belül több könyvtárunk rendszeresen szállítja idős, beteg, mozgáskorlátozott olvasóinak a dokumentumokat. (XVI/2. XIII/8.)
- A XIV/4. Rákosfalva parki könyvtár 2011. októberében csatlakozott - a FSZEK tagkönyvtárai közül elsőként - a „Meséj MindenNap” olvasásnépszerűsítő mozgalomhoz. A könyvtár szórólapon tette közzé a mozgalom célkitűzéseit. A foglalkozások folyamatosan zajlanak.
- Könyvtáraink jelen vannak a világhálón, facebookon, iwiwen, hi5-ön, különböző blogokkal népszerűsítik szolgáltatásainkat a lakosság körében.
- Öröndetes, hogy több könyvtárunkban nőtt a kölcsönzött könyvek száma (XVI/2., XIII/8.), ami valószínűleg a sikerkönyvek kéthetes kölcsönzési határidejének tudható be.

7.3. Média- és sajtókapcsolatok

- A IV/1. Király utcai könyvtár a kerületi újsággal (Újpesti Napló) változatlanul jó kapcsolatban áll. Szerkesztőik, riportereik, fotósaik kultúraérzékenyek, a kulturális intézmények munkáját is nagy figyelemmel kísérik. Hetente jelenik meg, tehát a rendezvényeiket, információikat akár hetente közzé tudják tenni. A következő évben állandó rovatot szándékoznak nyitni a könyvtárról. Az Újpesti Lokálpatrióták Egyesülete honlapján változatlanul reklámozzák könyvtárukat. A kerületi TV két alkalommal számolt be rendezvényeikről. Sajnos reklámban, hirdetésben anyagi okokból nem tudunk lépést tartani más kulturális intézményekkel.
- VI/2. Terézvárosi Gyerekkönyvtár vezetőjével Kucska Zsuzsával Szendrei Edit, a Kossuth Rádió riportere készített interjút (2012.01.12.), melyet az „Arcvonások” portréműsorban hallhattak a rádióhallgatók (12.02.02.14:05). Az elkészült interjúból a a „Vendég a háznál” című műsorban is sugároztak részleteket (2012.02.02.).
- A XIII/8. Dagály utcai könyvtár a XIII. Kerületi Hírnökben rendszeres könyvajánlót tesz közzé és itt is meghirdeti programjait. A TV 13. 2012. augusztusában a könyvtár vezetőjével készített riportot a könyvtár nyári szolgáltatásairól és az Angyalföldi Utcabáli programról.

- A XIV/1. Kassák Könyvtár programjait a Helyi Téma kerületi lapjában népszerűsíti.
- A XIV/4. Rákosfalva parki könyvtár is rendszeresen tájékoztatja a Zuglói Tv-t és Zuglói Lapokat rendezvényeiről.
- A XV. kerületben az átszerveződött kerületi lapban a kerületi könyvtárak jelen vannak. Programjaikról rövid cikkek jelennek meg. A helyi TV minden nagyobb rendezvényről tudósít, és a XV/1. Eötvös utcai könyvtár vezetőjével az ősz folyamán készült riport a könyvtár szolgáltatásairól.
- Publikáció: A IV/1. Király utcai könyvtárból Kis Mariann a „*Könyv, könyvtár, könyvtáros*” című szakmai lapban tette közzé „*E-könyv és a közkönyvtárak*” címmel a könyvtárban végzett felmérés elemzését. (2012/101. 30 p.)

7.4. Szakmai rendezvények, tanulmányutak

- Aktívan részt vettünk a FSZEK szakmai bizottságainak munkájában (CIRC, referens, Gyerekkönyvtárosi Műhely, honlapszerkesztés)
- 2012-ben is részt vettünk a FSZEK Janikovszky Éva meseíró pályázatának szervezésében (pályaművek előszűrése, eredményhirdetés lebonyolítása)
- Szakmai programmal kapcsolódtunk a Népmese Napjához: VI/2., XIII/6., XIII/8. XV/3. könyvtárak.
- Közalkalmazotti Tanács képviselője: elnöke Goldoványi Zoltán (XV/1.), tagja Tamási Júlia (IV/1.). A helyi szakszervezet bizalmija, egyben a Segélyezési Bizottság tagja: Tamási Júlia (IV/1.)
- 3 munkatársunk tagja az MKE Gyermekkönyvtáros szekciójának. Mindhárman részt vettek a szekció Játéktan c. konferenciáján.
- Bencsikné Kucska Zsuzsa és Pobori Ágnes tanítanak a segédkönyvtáros képzőn (FSZEK, OSZK és BM OMIKK) és a bajai Eötvös József főiskolán.
- Három kollégánk vett részt a XIX. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál Könyvtáros Klubja rendezvényein.
- Két munkatársunk csatlakozott újonnan a Magyar Könyvtárosok Egyesületéhez.
- A MKE 44. Vándorgyűlésén a Stabilitás-Innováció-Inspiráció c. konferencián részt vett Karakasné Kőszegi Katalin.

8. Rendezvények – programok

- 2012-ben 134 (2011: 151) kiállítást rendeztek könyvtárainkban 27.555 fő (2011: 24.496 fő) látogatóval; 983 (2011: 1046) regisztrált rendezvényünk volt 23.951 fővel és 197 óra használóképzőnk 483 résztvevővel. Ezek a tényszámok a csökkentett létszámú régió használók iránti elkötelezettségét is megmutatják.
- Könyvtáraink többsége állandó klubok működtetésével tartja fenn kisközösségi kapcsolatait a helyi lakossággal (korrepetáló órák, mese- és kézművesfoglalkozások, életmódklubok, kirándulókörök, irodalmi- és képzőművészeti kiállítások, vetélkedők.)
- Nagyobb, kiemelet rendezvényeink voltak 2012-ben:
Éjszaka a könyvtárban a Magyar Kultúra Napján (IV/1. Király utcai könyvtár)
„Elbújtam” – találkozás Paulovkin Boglárka illusztrátorral (XIII/6. Angyalföldi Kertvárosi Könyvtár)

Élmények könyve – komplex családi program az Angyalföldi Utcabálon
Görgey Etelka *Időcsodák* című könyvének bemutatója
A XIV/4. Rákosfalva parki könyvtár 20. évfordulójának megünneplése
Barangolás őseinkkel – Ginovszky Csaba hagyományörző játékmester foglalkozása
Életünk fontos könyvei – találkozó Háy Jánossal
Író-olvasó találkozó Berg Judittal és Böszörményi Gyulával
Mesevonat – országok meséje (internetes játék)
Internet Fiesta, Országos Könyvtári Napok, Magyar Népmese Napja, Könyves Vasárnap

3. régió

VIII., X., XVII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXIII. kerületek

A statisztikai adatok szerint a 3. sz. régióhoz tartozó kerületekben a legtöbb a munkanélküli, itt a legkisebb az egy főre jutó jövedelem. Sajnos ezek az adatok évek óta nem mutatnak javulást. A MALÉV csődje érzékenyen érintette az eddig viszonylag kiegyensúlyozott XVIII. kerület forgalmi adatait. A MALÉV dolgozóinak 70%-a XVIII. kerületi lakos volt, akik most munkanélküliek lettek. Statisztikai és bevételi adataink az elmúlt évhez viszonyítva átlagosan 10% csökkenést mutatnak. Ennek oka lehet a rossz gazdasági helyzet, egyre több látogató csak „regisztrál” illetve az ingyenességre jogosult családtag kölcsönzójegyét veszi igénybe. A X/4 sz. könyvtár nyolc hónapig tartó zárva tartása, valamint a XXIII/1 könyvtár egyhetes kényszer zárva tartása is befolyásolta a 2012-es könyvtári adatokat.

A gyorsaság, segítőkészség, udvariasság, megbízhatóság, figyelem a kulcs ahhoz, hogy megtaláljuk és megtartsuk a hűséges olvasókat.

Olyan programokat állítottunk a középpontba, amely az olvasásra ösztönöz. Fontos volt az olvasás öröme való ráébresztés; az olvasó eligazítása a könyvtár által kínált olvasási lehetőségek között. Igyekezetünk ellenére a régió könyvtárainak mutatói átlagosan 10%-os csökkenést mutatnak a 2011 évhez viszonyítva.

1. Kiemelt feladatok

A 3. régió könyvtáraiban dolgozó szakemberek célja 2012-ben a könyvtárhasználat népszerűsítése volt.

- Az év fontos feladata volt a kőbányai X/4 sz. könyvtár felújítása, állományának kialakítása, új arculatának megteremtése, teljes körű állományleltárának lebonyolítása.
- A régióban vizsgáltuk az olvasói szokások változását és az eredmények alapján változtattunk az állomány összetételén és az állomány kihelyezésén.
- A XVII/4 sz. könyvtárban megismételtük a 2007. évi felmérést a könyvtárhasználói elvárásokról.
- Gyermekolvasókra fókuszáltunk:
  - A könyvtár sajátos lehetőségeivel segítette az olvasásban és írásban való jártasság fejlesztését, az irodalmi ismeretek elmélyítését az alsó és középfokú oktatásban tanulók részére. A kerületi iskolákkal és pedagógiai kabinetekkel közösen összeállított tematika szerint kiemelten foglalkoztunk a 14 éven aluliakkal (különös tekintettel az olvasási nehézségekkel küzdőkre).
  - Könyvtáraink használatát kiscsoportos foglalkozásokon is népszerűsítettük. Az életkori sajátosságok figyelembe vételével elsősorban arra tanítottuk a gyerekeket, hogy hogyan tudnak a könyvtár eszközeivel információhoz jutni.
  - Gyermekrészlegeinkben kiemelten törekszünk a tanulást segítő linkek megismertetésére

- Megkülönböztetett figyelmet fordítottunk a nehezen elérhető tinédzserekre, próbáltuk bevonni őket az olvasók világába, újabb könyvtárban alakítottunk ki „Tini sarkot”.
- Az iskolai könyvtárak és a 3. sz. régió könyvtárainak kapcsolatát tovább bővítettük.
- Foglalkozásokat szerveztünk az olvasási nehézségekkel küzdő gyerekek és fiatal felnőttek számára.
- Hátrányos helyzetű könyvtári látogatóknak segítettünk az élethelyzetüket segítő információk megkeresésében.
- Tovább folytattuk és bővítettük a „Könyvet Házhoz” szolgáltatást, újabb rászorulóknak léptek be a szolgáltatást igénylők körébe.
- Erősítettük internetes jelenlétünket:
  - Lehetőséget teremtettünk olvasóinknak hogy naprakészen tájékozódjanak és interaktívan vegyenek részt a könyvtár életében a facebook-on keresztül.
  - Minden könyvtárunkban folytattuk a használóképzést az igényeknek megfelelő szinteken a különböző korosztályoknak.(Ez volt könyvtáraink egyik legnépszerűbb szolgáltatása.)
  - A távkommunikációt kihasználva játékos fejtörőket, tematikus oldalakat készítettünk.
  - Különös figyelmet fordítottunk az Internet-portálon történő tájékoztatásra (újdonságok, tematikus ajánlások, könyvismertetések)
  - Könyvtárhasználóinkat folyamatosan tájékoztattuk az új információs forrásokról és azok használatáról.
  - Folyamatosan szerveztük azokat a tanfolyamokat, amelyeknek célja az adatbázisok használatának és a célirányos keresési stratégiáknak az elsajátítása volt.
- Anyagi és emberi erőforrásaink optimalizálására törekedtünk. Több munkatársunkat foglalkoztatunk osztott munkaidőben a munkaerő jobb kihasználásának érdekében.
- Több jelentős rendezvénnyel erősítettük a használók és a könyvtár kapcsolatát:
  - A helyi közösséghez tartozás érzését a lakóhely történetének megismertetésével segítettük.
  - Kapcsolódtunk az országos programokhoz és rendezvényekhez (Országos Könyvtári Napok, Internet Fiesta).
  - Folytattuk a Magyar Olvasástársaság (HUNRA) által szervezett Olvasó-társ mozgalmat.
  - Könyvtáraink egyéni rendezvényeikkel részt vettek a kerületek kulturális eseményein.
  - Indultunk olyan szakmai pályázatokon, amelyek segítségével különféle programokat valósítottunk meg.
  - Könyvtárainkban biztonságos, esztétikus és ösztönző környezetet teremtettünk a szabadidős tevékenységekhez.

2. Hálózatfejlesztés

2.1. Integrációk, fejlesztési feladatok, felújítások

- A X/4 Kőbányai Könyvtár felújítására Budapest Főváros Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alap és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár összesen 58 millió forint forrást biztosított. A beruházás lehetővé tette a könyvtár megváltozott olvasói igényekhez igazodó korszerűsítését. Jakab Csaba belsőépítész tervei alapján megvalósított átalakítás lehetővé tette a gyermekrészleg és a felnőtt kölcsönző-tér alapterületének bővítését, az internetes hozzáférések számának növelését, új számítógépes oktatóterem kialakítását. A X/4 Kőbányai

Könyvtár teljes körű felújításának végeredményeként egy minden részében megújult, korszerűsített könyvtár áll a látogatók rendelkezésére.

- A XVIII/3, a XIX/1, a XXIII/1 könyvtár fűtésrendszerének javítására is sor került.
- A XIX/1 sz. könyvtár belső tereit átrendeztük, funkcióit megváltoztattuk a látogatói igényeknek megfelelően.

2.2. Strukturális változások

Tagkönyvtáraink szolgáltatási struktúráját felülvizsgáltuk és elvégeztük a használói igényekhez való igazításukat.

2.3. Üzemszervezés

- A könyvtárak dolgozóinak egyetértésével megszerveztük és továbbfejlesztettük a régió belüli „átjárhatóságot”: egyes feladatokat, programokat az arra alkalmas könyvtáros több könyvtárban is megvalósít. Így egyenletes színvonalon magasabb szintű és hatékonyabb szolgáltatást tudunk biztosítani a látogatók részére.
- Könyvtáraink bezárás nélküli leltározását egy „leltározó team” létrehozásával tudtuk hatékonyan megoldani.
- A VIII/2, X/4, XVIII/1, XX/4, XXI/5 könyvtárban megszerveztük a zökkenőmentes vezetőváltást.

3. Központi szolgáltatások

3.1. Informatika

- A felújított X/4 sz. könyvtár 80%-ban új informatikai eszközöket kapott.
- Több könyvtárban problémák voltak a számítógépekkel, amit igyekezett megoldani az Informatikai osztály munkatársa. (Sajnos az informatikai eszközök mozgatására bevezetett új rendszer nagyon lassúvá és nehézkesé tette az eszközök szállítását.)
- A vezeték nélküli internetkapcsolattal működő könyvtárakban folyamatos gondot okoz a kapcsolat szakadozása (X/3, XVII/2).

3.2. Szerzeményezés és feldolgozás

- Az év első negyedében a gazdasági nehézségek miatt a dokumentumbeszerzés minimálisra csökkent. A költségvetési szorítás enyhülésével az év második felében igyekeztünk pótolni az addigi hiányokat.
- Régiónk állománygazdálkodása a körülményekhez képest egyenletesnek mondható. Igyekeztünk szerzeményezésünkben az olvasói igényeket és az igényességet összehangolni. Az önkormányzati támogatásnak köszönhetően sikerült felfrissíteni az idegen nyelvű állományrészt, ezen belül is a könnyített olvasmányokra helyeztük a hangsúlyt. (X/4, XVIII/3, XXI/1)

- Olvasói érdeklődés hatására képregényekkel bővült több könyvtár állománya.
- A X., XVIII., és a XXI. kerület támogatása hozzájárult a beszerzési keretünk növeléséhez.
- A XXI. kerületben működő Sétáló utcai könyvtár a Karácsony Sándor Általános Iskola könyvtárának a szerepét is betölti. Az állománygyarapításnál az együttműködési megállapodásnak megfelelően figyelembe kellett venni az iskola igényeit is.
- A DVD és a CD iránt továbbra is csökkenő kereslet mutatkozik annak ellenére, hogy akciókkal és a könyvtárak közti letéti cserével próbáljuk felkelteni a könyvtárlátogatók érdeklődését az AV dokumentumok iránt. A csökkenő kereslet miatt a DVD- és CD-állományrésze fordított összeg is csökkent.
- A folyóiratok megrendelésénél továbbra is figyelembe vettük azok elektronikus változatait. Az I-es és II-es típusú könyvtárakban hozzáférhetőek a központilag előfizetett adatbázisok.
- Az állományok kihasználtságát, valamint az egyes példányok forgalmát nyomon követtük a Corvina rendszerben.
- A rendszeres állomány és forgalomelemzés nyomán a rendeléseket a gyűjtőkori szempontokat figyelembe véve az olvasói és gyűjteményi igényekhez igazítottuk.
- Szerzeményezésnél figyelembe vettük könyvtáraink különböző övezeteinek kihasználtságát.

2012-ben szerzeményztünk (bruttó)

	db	összeg
Könyv	16 096	42 932 834 Ft
DVD	797	2 397 214 Ft
CD	192	333 758 Ft

2012 –ben kivontunk az állományból

	db	értékben
Könyv	23 354	11 897 993 Ft
Videó	438	1 467 141 Ft
CD	734	1 354 734 Ft

- Könyvtáraink folytatták a digitális dokumentumok internetes elérhetőségét biztosító linkek gyűjtését.
- Folyóirat-rendelésünket minden évben felülvizsgáljuk, és a valós olvasói igényekhez igazítjuk, betartva a beszerzési keretösszeget.
- Tovább folytattuk az AV dokumentumok (CD, CD-ROM) teljes felszámolását, selejtezését és értékesítését.
- Az Ellenőrzési Csoport ütemezése, terve szerint végeztük könyvtáraink AV dokumentumainak leltározását.
- Folyamatosan végezzük az állományok felülvizsgálatát és duplumosítását, selejtezését.

- A katalógusok pontossága érdekében a hibás példányadatokat javítottuk, a raktári jelzeteket, témacsoportokat folyamatosan jelöltük.

3.3. Üzemeltetés

- Rendkívül nehézkesé és kiszámíthatatlanná vált az anyagrendelés, hónapokon keresztül nem kaptak a könyvtárak alapvető anyagokat. A szakmai anyagok hiánya a könyvtárak működését veszélyeztette.
- A régió könyvtáraiban a kisebb, elhasználódott, elavult technikai eszközöket kérésre folyamatosan cserélték.
- A XX/2 könyvtárban a rendszeres beázásokat folyamatosan javítják, (Sajnos jelenleg a végleges megoldásra nincs lehetőség).
- A XXI/1 könyvtárban az előteret és a szociális helyiségeket kifestették.

4. Gazdálkodás

4.1. Bevételek alakulása

- Anyagi erőforrásainkat kiegészítette a X., XVII., XVIII., XIX., XXI. kerületek támogatása.
- Az NKA pályázat is nagyban hozzájárult a tervezett programok megvalósításához.
- Az év elején a költségvetésben meghatározott bevételi tervünket nem tudtuk teljesíteni, amihez a X/4 könyvtár nyolc hónapig tartó zárva tartása miatti bevételkiesés is hozzájárult.
- 2011. évhez képest 4.977.428.- Ft-tal volt kevesebb a könyvtárak nettó bevétele.
- az AV-dokumentumok bevétele, főleg a CD és a videó évről évre jelentősen csökken.

4.2. Kiadások alakulása

A nehéz gazdasági körülmények ellenére igyekeztünk kiegyensúlyozottan gazdálkodni, törekedtünk a rendelkezésünkre álló pénzügyi források (saját bevétel, támogatások) racionális felhasználására.

4.3. Pályázatok – támogatások

- 2012-ben is kihasználtuk a könyvtárak számára kiírt pályázati lehetőségeket. Elsősorban kiemelt feladataink megvalósításához kerestünk pályázati kiírásokat (rendezvények, képzések).
- NKA pályázaton 995.000.- Ft támogatást nyertünk rendezvényekre.
- Kerületi önkormányzatok összesen 3.359.050.- Ft-os támogatásban részesítették a kerületek könyvtárait.
- Az elmúlt évben is „kampányoltunk” az SZJA 1%-nak könyvtáraink számára történő felajánlásáért.

5. Belső ellenőrzés

- 2012-ben teljes körű nyomtatott dokumentumleltár volt a X/3, X/4, XX/4, XXI/1, XXI/3 és a XXI/5-ös könyvtárakban.
- AV-leltár volt a X/4, XVII/2, XVII/4, XX/2 és a XXI/5 sz. könyvtárakban.
- A könyvtárak leltárhiányának mértéke minden esetben a megengedett kálón belül maradt.

6. Humánerőforrás

6.1.Képzés – továbbképzés – oktatás

- Jelenleg 2 kollégánk végez felsőfokú tanulmányokat.
- A központilag szervezett Corvina és egyéb informatikai továbbképzéseken folyamatosan részt vettek kollégáink.
- 2012-ben is rendszeresen folytattuk a „házi tanfolyamokat” és konzultációkat, különös tekintettel az adatbázisok, valamint a különböző internetes alkalmazások használatának elmélyítésére.

6.2.Munkaerőgazdálkodás

- A X/4 könyvtár nyolc hónapi zárva tartás miatt a könyvtár dolgozói más régióban és a Központi Könyvtárban dolgoztak. Nagyon hasznosnak bizonyult a „szomszédolás”: sok elméleti és gyakorlati tapasztalatot szereztek a kollégák.
- A munka szervezését nehezítette, hogy öt könyvtárunkban (VIII/2, X/4, XVIII/1, XX/4, XXI/5) vezetőváltás volt. Régióon belül lehetőség volt olyan munkatársakat találni, akik alkalmasak könyvtárvezetésre, így év végére mind az öt könyvtárban kinevezésre kerültek az új vezetők.
- A régió könyvtáraiban a nehézségek ellenére sikerült megszervezni - átirányításokkal - a könyvtárak zökkenőmentes munkáját, valamint biztosítani a szolgáltatások egyenletes színvonalát. A feladatra orientált munka megszervezésével egyre több munkatársnak kell osztott munkaidőben dolgozni. Kollégáink megértették és elfogadták a kialakult új helyzetet, hogy csak így tudjuk áthidalni a folyamatosan jelentkező személyzeti gondokat.
- A változások miatt folyamatosan javítottuk a munkaköri leírásokat.
- Személyzeti gondunkat csökkentette, hogy GYES-ről visszajött 3 munkatársunk.
- Régióink 2012-szeptemberétől 1 fő 130 órás közhasznú munkatársat foglalkoztatott.

6.3.Fluktuáció

- Nyugdíjba ment kolléganők: VIII/2-ből Mészárosné Tátrai Zsuzsanna,
X/4-ből Szász Ilona,
XVII/4-ből Király Éva,
XVIII/3-ből Laskovics Jánosné,
XX/4-ből Molnár Éva és Scheidl Istvánné,
XXI/5-ből Molnárné Várkonyi Margit.

- Kilépett: VIII/2-ből Prodán Zsoltné
XX/2-ből Györgyné Kékesi Ilona
- A Központi Könyvtárba átment a X/4-ből Czégányné Szűcs Margit, helyette jött Kaposi Ildikó.

7. Kapcsolatok

7.1. Intézményi - önkormányzati

- A régió mind a nyolc kerületének önkormányzatával, kulturális bizottságaival folyamatos jó kapcsolatban állunk, amit a támogatási összegek igazolnak.
- 2012-ben is együttműködési szerződéseket kötöttünk a X., XVIII., XIX., és a XXI. kerületi önkormányzatokkal, melyek keretében jelentős összegekkel támogatták a kerületükben működő könyvtárakat.
- A kapott támogatásra vonatkozó beszámolókat, elszámolásokat elküldtük az együttműködő kerületeknek.
- A XVIII. kerület kulturális bizottság tagjaival több ízben tárgyaltunk a kerületben működő két könyvtár lehetőségeiről (XVIII/1, XVIII/2). Sajnos az Önkormányzatban nem jutottunk megegyezésre.
- 2012-ben is több kerületben szerveztünk módszertani megbeszéléseket könyvtáros tanároknak.
- A régióba tartozó kerületek könyvtárai szoros szakmai kapcsolatot tartanak a vonzáskörükbe tartozó oktatási, kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel, valamint a helytörténeti gyűjteményekkel. A jó kapcsolat eredményeként több közös rendezvényt is szerveztünk az említett intézményekkel.
- A XX. kerületi könyvtárak és kerületi kulturális intézmények összefogásának „eredménye” a „Béka Bözsi kalandjai” ökológiai rendezvénysorozat gyerekeknek. A könyvtárak meghatározó szerepet töltenek be a kerületek kulturális életében. Minden jelentős kerületi rendezvényen kitüntetett szerepet kapnak a könyvtári programok (Szent László Napok; Szeptember Fesztivál; Havanna Napok; Wekerle napok; Erzsébet napi Kulturális Fesztivál; Csepeli Helytörténeti Napok; Soroksári Napok).

7.2. Média- és sajtókapcsolatok

- Rendszeres jelenlétre törekedtünk a kerületi lapokban és a helyi televíziókban. Hírt adtunk könyvtáraink eseményeiről, szolgáltatásairól a helyi lapokban és a médiában. Könyvtáraink folyamatosan szerepelnek a kerületi kábel TV-adások műsorán. (ATV; Csepp TV; TV 18; TV10; Kispeszt TV; Park TV) 2.sz. Melléklet

7.3. Lakossági kapcsolatok

- Lakossági kapcsolataink változatlanul kitűnőek.
- Törekedtünk arra, hogy könyvtáraink programjaival, rendezvényeivel az olvasókkal való kapcsolatokat erősítsük.
- Gyerekek és fiatalok számára csoportos foglalkozásokat, igény szerint óvodai, általános iskolai tanulócsoporthoz számára könyvtárhasználati és egyéb tematikus foglalkozásokat, rendhagyó órákat és kézműves foglalkozásokat tartottak könyvtáraink.
- Ebben az évben rendszeresen együtt dolgoztunk a kerületi Nagycsaládos Egyesületekkel.

7.4. Szakmai rendezvények, tanulmányutak

- Kaposi Ildikó 2012. december 10-12 között részt vett a „Bibliothèque municipale de Lyon” francia könyvtári konferencián, mint előadó.
- Régióinkban havi rendszerességgel összejöveteleket, megbeszéléseket tartottunk.
- Kollégáink részt vettek szakmai bizottságok munkájában. (CIRC, referenz, honlap)
- Szakmai napokon, konferenciákon és különféle szakmai rendezvényeken biztosítottuk kollégáinknak a részvételt.

8. Rendezvények – programok

- Az olvasás népszerűsítése érdekében régiós szinten megszerveztük a *Könyvolimpiai Játékokat*. A játékot májustól októberig bonyolítottuk le.
- 2012 kiemelt évfordulóihoz kiállítással és rendezvénnyel kapcsolódtak könyvtáraink.
  - Októberi Könyvtári Napok, Internet Fiesta,
  - Magyar Kultúra Napja, Költészet Napja,
  - Magyar Mese Ünnepe, Magyar Népmese Napja,
  - Örkény István születésének 100. évfordulója,
  - Ottlik Géza születésének 100. évfordulója,
  - Várkonyi Zoltán születésének 100. évfordulója,
  - Zichy Mihály születésének 185. évfordulója,
  - Gazdag Erzsébet születésének 100. évfordulója,
  - Garay János emlékévé – 200 éve született,
  - Ferenczy Károly emlékévé – 150 éve született,
  - a Titanic elsüllyedésének 100. évfordulója
- Könyvtárainkban havi rendszerességgel tartottunk különböző gyerek- és felnőttfoglalkozásokat (kézműves- és mesefoglalkozások, vetélkedők, irodalmi-, képzőművészeti- és életmódklubok, kiállítások)
- Évente ismétlődő rendezvény volt a PODO- HÍD Cigány kulturális program, Mesefesztivál, Szent László Napok, Szeptember Fesztivál, Havanna Napok, Wekerle Napok, Erzsébet napi Kulturális Fesztivál, Csepeli Helytörténeti Napok, Soroksári Napok.
- Több könyvtárunkban folytatódtak a használóképző tanfolyamok, és valamilyen programmal minden könyvtár kapcsolódott a kerületi önkormányzatok rendezvényeihez.
- Meghatározott rendszerességgel folytattuk az Olvasó-társ programot.
- Könyvtáraink könyvtárhasználati órákat tartottak az óvodás és iskolás csoportok részére.
- Kapcsolódtunk az Internet Fiesta és az Októberi Könyvtári Napok programjaihoz.